

JAVNO PREDUZEĆE ZA UPRAVLJANJE
MORSKIM DOBROM CRNE GORE

IZVJEŠTAJ O REALIZACIJI PLANA UPRAVLJANJA ZA PARK PRIRODE „STARI ULCINJ“ ZA 2023. GODINU

februar 2024. godine

SADRŽAJ

1. UVOD	5
1.1. Zakonodavni okvir	5
1.2. Opis područja	6
1.3. Upravljač zaštićenim područjem Parka prirode „Stari Ulcinj“	7
2. REALIZACIJA MJERA ZAŠTITE	11
2.1. Zone zaštite	11
2.2. Sprovedene mjere zaštite	11
3. REALIZACIJA PLANA PO INDIKATORIMA PRAĆENJA USPJEŠNOSTI REALIZACIJE PLANA	12
3.1. Ciljevi i prikaz realizovanih mjera i aktivnosti po tematskim oblastima	12
3.2. Prikaz aktivnosti istraživanja i monitoringa.....	23
4. AKTIVNOSTI U ZAŠTIĆENOM PODRUČJU	24
4.1. Edukacija.....	24
4.1.1. Aktivnosti realizovane od strane upravljača	24
4.1.2. Učešće upravljača	25
4.1.3. Posjete u Parku prirode „Stari Ulcinj“	27
4.1.4. Posjete drugim morskim zaštićenim područjima	27
4.2. Promocija	29
4.3. Međunarodni projekti.....	30
5. FINANSIJSKA SREDSTVA UTROŠENA ZA ZAŠTITU	33
5.1. Finansiranje Javnog preduzeća za upravljanje morskim dobrom Crne Gore.....	33
5.2. Finansijska sredstva utrošena za sprovođenje planiranih aktivnosti	34
6. ZAKLJUČAK	39

NOSILAC IZRADE IZVJEŠTAJA O REALIZOVANIM AKTIVNOSTIMA TOKOM 2023.GODINE

Javno preduzeće za upravljanja morskim dobrom Crne Gore

Ulica Popa Jola Zeca bb

85310 Budva, Crna Gora

www.morskodobro.me

PRIPREMIO RADNI TIM JAVNOG PREDUZEĆA ZA UPRAVLJANJE MORSKIM DOBROM CRNE GORE:

Obradivači Izvještaja o realizovanim aktivnostima u Parku prirode „Stari Ulcinj“

Ime i prezime	Radno mjesto ili funkcija	Organizaciona jedinica upravljača ili drugi subjekt
Dijana Došljak	Rukovodilac službe	Služba za zaštitu i održivi razvoj morskog dobra
Nemanja Malovrazić	Koordinator za zaštitu prirode i životne sredine	Služba za zaštitu i održivi razvoj morskog dobra
Milena Raičević	Samostalni saradnik za međunarodnu saradnju i projekte	Služba za zaštitu i održivi razvoj morskog dobra
Aleksandra Ivanović	Saradnik za zaštitu prirode	Služba za zaštitu i održivi razvoj morskog dobra
Marija Bajković	Saradnik za zaštitu prirode i životne sredine	Služba za zaštitu i održivi razvoj morskog dobra
Mirjana Knežević	Referent	Služba za zaštitu i održivi razvoj morskog dobra
Tamara Kaluđerović	Referent	Služba za zaštitu i održivi razvoj morskog dobra

Autori fotografija:

Arhiva Javnog preduzeća za upravljanje morskim dobrom Crne Gore

Arhiva Instituta za biologiju mora

Park prirode „Stari Ulcinj“ – Izvještaj o realizovanim aktivnostima za 2023. godinu

SKRAĆENICA	ZNAČENJE	TOBR	Turistička organizacija Bar
AZZŽS	Agencija za zaštitu životne sredine	TOUL	Turistička organizacija Ulcinj
APD	Asocijacija „Parkovi Dinarida“	UCG	Univerzitet Crne Gore
DZR	Direktorat za ribarstvo	UIP	Uprava za inspeksijske poslove
DZP	Direkcija za puteve	UP	Uprava policije
IBM	Institut za biologiju mora	UPSUL	Uprava pomorske sigurnosti i upravljanja lukama
JLS	Jedinice lokalne samouprave	UZZKD	Uprava za zaštitu kulturnih dobara
JPMDCG	Javno preduzeće za upravljanje morskim dobrom Crne Gore	VCG	Volonteri Crne Gore
JUOŠ	Javne ustanove Osnovne škole	VI	Vjerske institucije
JUSŠ	Javne ustanove Srednje škole	ZK	Zakupci kupališta
K	Konsultant	ZHSCG	Zavod za hidrometeorologiju i seizmologiju Crne Gore
KP	Komunalna preduzeća		
KPBR	Komunalno preduzeće Bar		
KPUL	Komunalno preduzeće Ulcinj		
LK	Lučka kapetanija		
LS	Lokalno stanovništvo		
MPNI	Ministarstvo prosvjete, nauke i inovacija		
MTEORRS	Ministarstvo turizma, ekologije, održivog razvoja i razvoja sjevera		
MIN	Ministarstva		
MF	Međunarodni fondovi		
MPŠV	Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede		
NMP	Nacionalni i međunarodni preduzetnici		
NTO	Nacionalna turistička organizacija		
NVO	Nevladine organizacije		
OPBR	Opština Bar		
OPUL	Opština Ulcinj		
P	Preduzetnici		
PF	Profesionalni fotograf		
R	Ribari		
RI	Ribarska inspekcija		
RK	Ronilački klubovi		
TO	Turističke organizacije		

1. UVOD

1.1. Zakonodavni okvir

Park prirode „Stari Ulcinj“, koji obuhvata morski akvatorijum sa pripadajućom obalom u dijelu opštine Bar i opštine Ulcinj, nalazi se pod zaštitom u skladu sa Odlukom Vlade Crne Gore, koja je donijeta 29. decembra 2021. godine. Odluka o proglašavanju zaštićenog područja Parka prirode „Stari Ulcinj“ (u daljem tekstu: Odluka) je donijeta u skladu sa odredbama iz člana 34 stav 5 Zakona o zaštiti prirode (Sl. list CG, broj 54/16 i 18/19) i objavljena u Sl. listu CG, br. 063/21, 14. 06. 2021. godine. U njoj su pored predmeta/cilja zaštite i kategorije zaštićenog područja, definisane i granice i zone zaštite, principi i mjere zaštite i održivog razvoja, određen je upravljač zaštićenog područja – Javno preduzeće za upravljanje morskim dobrom Crne Gore, kao i njegove obaveze vezane za izradu i sprovođenje plana upravljanja, godišnjih programa upravljanja, kao i ostalih neophodnih akata. Prema tome, Odluka o proglašavanju zaštićenog područja Parka prirode „Stari Ulcinj“ se temelji na navedenim zakonskim propisima, a podrazumijeva i dodjeljivanje adekvatnog nivoa zaštite i upravljanja. Svrha zaštite ovog prostora je očuvanje prirodnog pejzaža i ekosistema, te njihovog biodiverziteta, ali i očuvanje vrijednosti i atraktivnosti ovog prostora za sprovođenje naučnih istraživanja, uz edukativnu funkciju.

Studijom zaštite Parka prirode „Stari Ulcinj“, koja je urađena 2021. godine, a potom i Odlukom utvrđeno je da ovaj Park prirode predstavlja integrisano obalno i morsko zaštićeno područje koje je svrstano u IV kategoriju zaštićenih područja (član 30, stav 5) u koju spadaju područja u kojima su zaštićene divlje vrste biljaka i životinja i njihova staništa u kojima se upravlja radi njihove zaštite. Nakon Studije i Odluke, izrađen je i Plan upravljanja zaštićenim područjem Parkom prirode „Stari Ulcinj“, koji sadrži detaljne smjernice za petogodišnje upravljanje i aktivnosti na ovom području. S tim u vezi, Javno preduzeće za upravljanje morskim dobrom kao upravljač Parka prirode „Stari Ulcinj“, a u skladu sa Zakonom o zaštiti prirode je dužan da donosi Godišnje programe upravljanja za svaku godinu realizacije Plana te nakon isteka godišnjeg perioda, podnosi resornom Ministarstvu Izvještaj o izvršenim aktivnostima.

Članom 59 Zakona o zaštiti prirode upravljač ovim zaštićenim područjem dužan je da dostavi Izvještaj o realizaciji plana upravljanja na osnovu godišnjeg programa upravljanja, koji sadrži podatke o:

- i) realizaciji mjera zaštite;
- ii) realizaciji plana po indikatorima praćenja uspješnosti realizacije plana;
- iii) posjetama zaštićenim područjima;
- iv) finansijskim sredstvima utrošenim za zaštitu i ostvarenim prihodima od naknada za korišćenje zaštićenih područja i područja ekološke mreže.

Imajuću u vidu odredbe definisane Zakonom o zaštiti prirode, te da je Plan upravljanja za Park prirode „Stari Ulcinj“ 2023-2027 donesen 30. januara 2023. godine, Javno preduzeće za upravljanje morskim dobrom nadležnom Ministarstvu za poslove zaštite životne sredine dostavlja Izvještaj o realizovanim aktivnostima u Parku prirode „Stari Ulcinj“ za 2023. godinu, koji sadrži: zakonodavni okvir, opis područja, informacije o upravljaču, prikaz realizovanih mjera zaštite i aktivnosti po indikatorima za praćenje uspješnosti, posjetama zaštićenim područjima i edukativnim aktivnostima, kao i finansijski osvrt na sredstva koja su utrošena u cilju očuvanja i unapređenja stanja Parka prirode „Stari Ulcinj“.

1.2. Opis područja

Geografski, područje Parka prirode „Stari Ulcinj“ predstavlja integrisano obalno i morsko zaštićeno područje koje se prostire od južne strane Karastanovog rta na sjeveru do sjevernog kraja plaže Valdanos na jugu, u kome se štite zaštićene i ekološki značajne morske i kopnene vrste i staništa. Cijelo područje je u vlasništvu države Crne Gore, odnosno Opštine Bar i Opštine Ulcinj, i to na katastarskim parcelama u katastarskim opštinama Kunje, Kruče, Krute i Ulcinj.

Cjelokupna površina Parka prirode je u potpunosti u zoni Morskog dobra i iznosi 929.16 ha, od čega je:

- (i) u morskom dijelu 112.48 ha u II zoni zaštite i 797.92 ha u III zoni zaštite, dok je
- (ii) u kopnenom – obalnom dijelu u III zoni zaštite 17.03 ha.

Prostor Parka prirode „Stari Ulcinj“ stavljen je pod zaštitu radi stvaranja uslova za opstanak i dugoročnu zaštitu velikog broja vrsta i staništa značajnih za zaštitu.

Od prirodnih vrijednosti Parka prirode „Stari Ulcinj“, kao ciljane za zaštitu u morskom i kopnenom dijelu izdvajaju se sledeća staništa i vrste visoke reprezentativnosti (tabela br. 1):

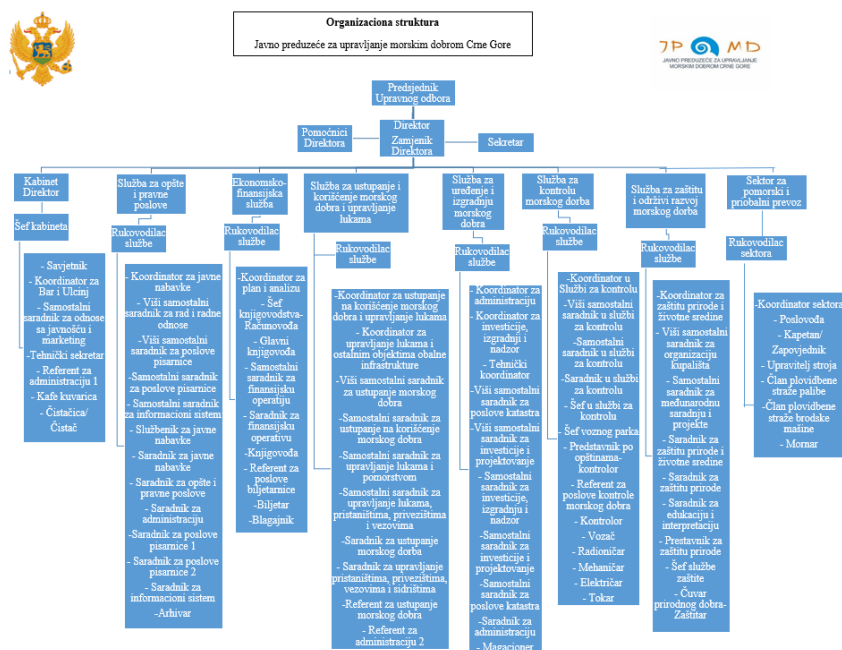
Tabela broj 1.1: Prikaz ciljanih vrsta za zaštitu u morskom i kopnenom dijelu

	Morski dio	Kopneni dio
Staništa	- biocenoze naselja morske trave (<i>Posidonia oceanica</i>), - koraligene biocenoze i to: infralitoralne enklave u djelovima procjepa i šupljina gdje nedostaje veća količina svjetlosti, na prelazu u cirkalitoralnu koraligensku biocenozu i cirkolitoralne, uključujući facijes sa zaštićenom vrstom sundera <i>Axinella cannabina</i> ; - infralitoralne asocijacije više ekološki značajnih: čvoraste morske rese (<i>Cyomodocea nodosa</i>), zelene morske alge (<i>Dasycladus vermicularis</i>), smeđe morske alge (<i>Cystoseira compressa</i>), uključujući velike kolonije endemičnog kamenog korala <i>Cladocora caespitosa</i> , te asocijacije zelenih filamentoznih algi <i>Flabellia petiolata</i> i <i>Peyssonnelia squamaria</i> - polupotopljene pećine	- mediteranska stjenovita obala obrasle endemičnim vrstama roda <i>Limonium</i> ; - šume crnike (<i>Quercus ilex</i>).
Vrste	<i>Cyomodocea nodosa</i> , <i>Cystoseria amentacea</i> , <i>Cladocora caespitosa</i> , <i>Axinella cannabina</i> , <i>Spongia lamella</i> , <i>Paliurus elephas</i> , <i>Tonna galea</i> , i dr.	

1.3. Upravljač zaštićenim područjem Parka prirode „Stari Ulcinj“

Nadležnosti i djelatnosti u zoni morskog dobra raspodijeljene na više državnih institucija. U cilju što boljeg upravljanja ovim prostorom, Skupština Crne Gore je donijela Prostorni plan posebne namjene za obalno područje 2018. godine ("Sl. List CG", br. 56/18). Ukoliko je dozvoljeno korištenje morskog dobra, naknada za njegovo korišćenje je prihod Javnog preduzeća za upravljanje morskim dobrom Crne Gore i koristi se za zaštitu, uređenje i unapređenje morskog dobra. Takođe, Javno preduzeće za upravljanje morskim dobrom Crne Gore, prema Statutu ima određene djelatnosti kao što su zaštita, uređivanje i unapređenje morskog dobra; upravljanje morskim dobrom; zaključivanje ugovora o korišćenju morskog dobra; izgradnja i održavanje infrastrukturnih objekata za potrebe morskog dobra; ugostiteljstvo i turizam; trgovina; uređenje plaža i obale mora; korišćenje djelova morskog dobra.

U cilju obavljanja svojih djelatnosti Javno preduzeće za upravljanje morskim dobrom Crne Gore, raspolaže sa 6 službi i 1 sektorom, čija je funkcija sprovođenje definisane misije, zadataka i ciljeva. Pri tome, obim djelovanja ovih službi, kao i odgovornosti svih pojedinačnih zaposlenih su definisane važećim Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta, donesenim na osnovu odredbi iz članova 21 i 43 Statuta Javnog preduzeća za upravljanje morskim dobrom Crne Gore. Organizaciona struktura Javnog preduzeća za upravljanje morskim dobrom data je na Grafikonu 1.1. Za obavljanje dijela poslova iz djelatnosti Javnog preduzeća, izvan sjedišta, organizovana su predstavništva i to za opštine: Herceg Novi, Tivat, Kotor, Bar i Ulcinj, kao i kancelarije u Petrovcu i Jazu.

Grafikon 1.1: Organizaciona struktura Javnog preduzeća za upravljanje morskim dobrom Crne Gore (Izvor: Autor prilagodio shodno sistematizaciji)

Vežano za izradu ovog Izvještaja o realizovanim aktivnostima u zaštićenom području Parku prirode „Stari Ulcinj“, u tabelama broj 1.2 i 1.3 dat je spisak članova Upravnog odbora preduzeća, kao i zaposlenih koji su zaduženi za izradu i sprovođenje Planova upravljanja, dok su u tabeli broj 1.4 nalazi pregled novozaposlenih lica, a u tabeli broj 1.5 su istaknuta radna mjesta za koja je potrebno zaposliti nova lica.

Tabela 1.2 Članovi Upravnog odbora preduzeća

Ime i prezime	Funkcija	Organizaciona jedinica
Blažo Rađenović	Predsjednik	Upravni odbor
Željko Bjelica	Član	Upravni odbor
Milijana Milojević	Članica	Upravni odbor
Anđela Labović	Članica	Upravni odbor
Dejan Božović	Član	Upravni odbor
Maša Vukić	Članica	Upravni odbor
Srđan Radić	Član	Upravni odbor

Tabela 1.3 Radna mjesta i zaposleni kojima je u opisu posla učešće u izradi i sprovođenju Planova upravljanja i Godišnjih programa upravljanja

Naziv radnog mjesta	Br. Predviđenih radnih mjesta	Obrazovni profil	Vrsta radnog angažovanja	Napomena
Kabinet direktora				
Direktor	1	VI ili VII nivo kvalifikacija	Puno radno vrijeme	
Pomoćnici direktora	2	VI ili VII nivo kvalifikacija	Puno radno vrijeme	
Samostalni saradnik za odnose sa javnošću	1	VI ili VII nivo kvalifikacija, sektor društvenih nauka	Puno radno vrijeme; Angažman na neodređeno vrijeme	
Služba za opšte i pravne poslove				
Rukovodilac službe	1	VI ili VII nivo kvalifikacija, sektor prava, diplomirani pravnik	Puno radno vrijeme; Angažman na neodređeno vrijeme	
Službenik za javne nabavke	1	VI ili VII nivo kvalifikacija	Puno radno vrijeme	
Ekonomsko – finansijska služba				
Rukovodilac službe	1	VI ili VII nivo kvalifikacija, sektor ekonomije, diplomirani ekonomista ili sektor društvenih nauka	Puno radno vrijeme; Angažman na neodređeno vrijeme	
Koordinator za plan i analizu	1	VI ili VII nivo kvalifikacija, sektor društvenih nauka	Puno radno vrijeme; Angažman na neodređeno vrijeme	
Služba za ustupanje na korišćenje morskog dobra i upravljanje lukama				
Koordinator za ustupanje na korišćenje morskog dobra i upravljanja lukama	1	VI ili VII nivo kvalifikacija, sektor prava, diplomirani pravnik	Puno radno vrijeme	
Koordinator za upravljanje lukama i ostalim objektima obalne infrastrukture	1	VI ili VII nivo kvalifikacija, sektor prava, diplomirani pravnik	Puno radno vrijeme	
Služba za uređenje i izgradnju morskog dobra				
Koordinator za administraciju	1	VI ili VII nivo kvalifikacija, sektor društvenih nauka	Puno radno vrijeme	

Koordinator za investicije, izgradnju i nadzor	1	VI ili VII nivo kvalifikacija, sektor građevinarstva	Puno radno vrijeme	
Služba za kontrolu morskog dobra				
Koordinator u službi za kontrolu	1	VI ili VII nivo kvalifikacija	Puno radno vrijeme; Angažman na neodređeno vrijeme	
Viši samostalni saradnik za kontrolu	1	VI ili VII nivo kvalifikacija	Puno radno vrijeme; Angažman na neodređeno vrijeme	
Samostalni saradnik u službi za kontrolu	1	VI ili VII nivo kvalifikacija	Puno radno vrijeme	
Služba za zaštitu i održivi razvoj morskog dobra – Služba se bavi pitanjima zaštite prirode i životne sredine, kako u stručnom smislu tako i kroz zaštitu na terenu				
Rukovodilac službe	1	VI ili VII nivo kvalifikacija	Puno radno vrijeme; Angažman na neodređeno vrijeme	
Koordinator za zaštitu prirode i životne sredine	1	VI ili VII nivo kvalifikacija, sektor prirodnih nauka	Puno radno vrijeme; Angažman na neodređeno vrijeme	
Viši samostalni saradnik za organizaciju kupališta	1	VI ili VII nivo kvalifikacija, sektor pomorstva	Puno radno vrijeme; Angažman na neodređeno vrijeme	
Samostalni saradnik za međunarodnu saradnju i projekte	2	VI ili VII nivo kvalifikacija, prirodne i društvene nauke	Puno radno vrijeme; Angažman na neodređeno vrijeme	Trenutno angažovana 1 osoba
Saradnik za zaštitu prirode i životne sredine	1	VI ili VII nivo kvalifikacija, sektor prirodnih nauka	Puno radno vrijeme; Angažman na neodređeno vrijeme	
Saradnik za zaštitu prirode	1	V ili VI nivo kvalifikacija, sektor prirodnih nauka	Puno radno vrijeme; Angažman na neodređeno vrijeme	
Saradnik za edukaciju i interpretaciju	1	V ili VI nivo kvalifikacija, sektor turizma	Puno radno vrijeme	Upraznjeno rad. mjesto
Predstavnik za zaštitu prirode	1	VI ili VII nivo kvalifikacija	Puno radno vrijeme; Angažman na neodređeno vrijeme	
Šef službe zaštite	1	VI ili VII nivo kvalifikacija, prirodne i društvene nauke	Puno radno vrijeme	Upraznjeno rad. mjesto
Zaštitar	8	IV nivo kvalifikacija	Puno radno vrijeme; Angažman na određeno vrijeme	Trenutno angažovane 2 osobe

Služba za zaštitu i održivi razvoj morskog dobra obavlja poslove iz organizacije i opremanja kupališta, zaštite životne sredine; prati kvalitet morske vode za kupanje; vodi baze podataka iz oblasti koje se tiču zaštite prirode i životne sredine; upravlja zaštićenim područjima i stara se o njihovoj fizičkoj zaštiti, unaprijeđenju i promociji; utvrđuje pravila za sprovođenje propisanog režima zaštite; saraduje sa resorno nadležnim ministarstvom; učestvuje u postupcima procjene uticaja na životnu sredinu za projekte trećih lica koji se realizuju u zoni morskog dobra; koordinira međunarodnu saradnju iz oblasti integralnog upravljanja obalnim područjem i održivog razvoja; priprema i realizuje međunarodne projekte; obavlja poslove „focal point-a“ za saradnju sa PAP/RAC centrom UNEP/MAP-a; saraduje sa NVO u realizaciji Programa „Plava zastavica“ i ekoloških akcija; obavlja i druge administrativno-tehničke poslove.

Tabela 1.4 Lica angažovana na određeno vrijeme

Naziv radnog mjesta	Br. Radnih mjesta	Organizaciona jedinica/ služba	Obrazovni profil	Vrsta radnog angažovanja	Napomena
Referent	1	Služba za zaštitu i održivi razvoj	VII nivo kvalifikacija, sektor turizma	Puno radno vrijeme Angažman na određeno vrijeme	
Referent 1	1	Služba za zaštitu i održivi razvoj	VII nivo kvalifikacija, prirodne i društvene nauke	Puno radno vrijeme Angažman na određeno vrijeme	
Vozač broda	1	Služba za zaštitu i održivi razvoj	IV nivo kvalifikacija	Puno radno vrijeme Angažman na određeno vrijeme	

Tabela 1.5 Potrebe za zapošljavanjem novih lica

Naziv radnog mjesta	Br. Radnih mjesta	Organizaciona jedinica/ služba	Obrazovni profil	Vrsta radnog angažovanja	Napomena
Saradnik za edukaciju i interpretaciju	1	Služba za zaštitu i održivi razvoj	V i VI nivo kvalifikacija, sektor turizma		
Šef Službe zaštite	1	Služba za zaštitu i održivi razvoj	VI i VII nivo kvalifikacija, prirodne i društvene nauke		
Zaštitar	6	Služba za zaštitu i održivi razvoj	IV nivo kvalifikacija		

2. REALIZACIJA MJERA ZAŠTITE

2.1. Zone zaštite

Osnovni cilj zaštićenog područja je zaštita i očuvanje svih značajnih vrijednosti, zbog koga je i proglašeno zaštićenim područjem, te shodno tome i sprječavanje potencijalno negativnih posljedica aktivnosti koje se mogu dogoditi u Parku prirode i u zaštitnom pojasu područja. Shodno navedenom, na području Parka definisane su zone zaštite, kao i propisane dozvoljene i zabranjene aktivnosti.

U Parku prirode „Stari Ulcinj“ određene su dvije zone/režima zaštite, i to:

1.Zona zaštite II – aktivni režim zaštite, koja obuhvata okolinu ostrva Stari Ulcinj sa Hladnom uvalom i sjevernom stranom uvale Kruče, priobalna zona Mavrijana od uvale Doce do sjevernog kraja plaže Valdanos obuhvatajući rt Rep, uvalu Latova njiva, uvalu Udovica i uvalu Vučija jama;

2.Zona zaštite III – režim održivog korišćenja, koja obuhvata kopneni dio uz obalnu liniju obuhvatajući morske klifove, ali i stijene i padine velikog nagiba, a na moru dio akvatorijuma između obalne linije i administrativne granice zaštićenog područja na udaljenosti od oko 1NM, isključujući lokacije iz Zone zaštite II.

Propisano je da se u Zoni zaštite II sa aktivnim režimom zaštite mogu: sprovesti akcije restauracije, revitalizacije i ukupnog unapređenja zaštićenog područja; vršiti kontrolisano korišćenje prirodnih resursa, bez posljedica po primarne vrijednosti njihovih prirodnih staništa. U Zoni zaštite III sa režimom održivog korišćenja mogu se sprovesti intervencije u cilju restauracije i unapređenja zaštićenog područja, kao i razvijati naselja i prateća infrastruktura u mjeri u kojoj se ne narušavaju osnovne vrijednosti područja.

2.2. Sprovedene mjere zaštite

Služba za zaštitu i održivi razvoj u Javnom preduzeću za upravljanje morskim dobrom, tokom 2023. godine kontinuirano je spvodila nadzor i kontrolu u zaštićenom prirodnom dobru u II i III zoni zaštite i zaštitnom pojasu.

Stanje o kontroli zaštićenog područja konstatovano je sa službenim zabilješkama o kontroli, pri čemu je tokom 2023. godine sačinjeno ukupno 45 službenih zabilješki. Za sve uočene nepravilnosti upućivane su inicijative/zahtjevi za vršenje inspeksijskog nadzora za dalje vođenje postupka, a u cilju dovođenja zone zaštićenog područja u prvobitno stanje. Tokom 2023. godine, upućena su ukupno 3 zahtjeva/inicijative za vršenje inspeksijskog nadzora koje su se odnosile na devastaciju obale i ispuštanje otpadnih voda u more.

3. REALIZACIJA PLANA PO INDIKATORIMA PRAĆENJA USPJEŠNOSTI REALIZACIJE PLANA

3.1. Ciljevi i prikaz realizovanih mjera i aktivnosti po tematskim oblastima

Za postavljanje ciljeva i aktivnosti za upravljanje zaštićenim područjem, prethodno je definisana vizija razvoja Parka.

Mistična ljepota Parka prirode Stari Ulcinj na morskim vratima Crne Gore čuva viševjekovne vrijednosti koje čovjek koristi na održivi način.

Prateći definisanu viziju, te smjernice date u Planu upravljanja, ovaj Izvještaj o realizovanim aktivnostima u Parku prirode „Stari Ulcinj“ za 2023. godinu, shodno raspodjeli aktivnosti na tri tematske oblasti sa odgovarajućim dugoročnim i specifičnim ciljevima, sadrži spisak konkretnih aktivnosti za njihovu realizaciju. Ove tematske oblasti su: prirodne vrijednosti, edukacija i posjećivanje te kapaciteti upravljača i saradnje.

Dugoročni cilj prve tematske oblasti „**Prirodne vrijednosti**“ je očuvano evidentirano stanje populacija vrsta i staništa značajnih za zaštitu, te predionih karakteristika parka prirode. U okviru ove tematske oblasti definisani su sljedeći specifični ciljevi:

- **AA.** Očuvano povoljno stanje morskih staništa i vrsta u odnosu na stanje predstavljeno u Studiji zaštite za zaštićeno područje Park prirode „Stari Ulcinj“ 2021.
- **AB.** Očuvano povoljno stanje obalnih/kopnenih staništa i vrsta u odnosu na stanje predstavljeno u Studiji zaštite za zaštićeno područje Park prirode „Stari Ulcinj“ 2021.
-

U okviru druge tematske oblasti „**Edukacija i posjećivanje**“, dugoročni cilj je organizovano posjećivanje na području Parka prirode „Stari Ulcinj“ uz ponudu edukativnih sadržaja zainteresovanim posjetiocima. Specifični ciljevi su sljedeći:

- **BA.** Posjećivanje na području Parka prirode „Stari Ulcinj“ je unaprijeđeno, te je povećana informisanost posjetilaca o vrijednostima Parka u odnosu na stanje prije proglašenja zaštićenog područja.
- **BB.** Razvijena edukacija i podignuti nivo znanja vezanih za vrijednosti Parka prirode „Stari Ulcinj“ u odnosu na stanje prije proglašenja zaštićenog područja.

Što se tiče treće tematske oblasti „**Kapaciteti upravljača i saradnja**“, dugoročni cilj su ojačani kadrovski i materijalni kapaciteti upravljača i unaprijeđene saradnje sa organizacijama i institucijama na lokalnom, nacionalnom i međunarodnom nivou za potrebe efikasnijeg upravljanja morskim zaštićenim područjem.

Specifični ciljevi za ovu oblast su sljedeći:

- **CA.** Podignut nivo znanja i vještina zaposlenih u JPMDCG o upravljanju zaštićenim područjem u odnosu na stanje prije proglašenja Parka prirode.
- **CB.** Povećana opremljenost JPMDCG u cilju efikasnijeg upravljanja morskim zaštićenim područjem.

- **CC.** Unaprijeđene postojeće i ostvarene nove saradnje sa organizacijama i institucijama na lokalnom, nacionalnom i međunarodnom nivou.

U skladu sa vizijom razvoja zaštićenog područja Parka prirode „Stari Ulcinj“, kao i definisanim ciljevima, u ovom poglavlju je data specifikacija realizovanih aktivnosti upravljanja ovim područjem po predloženim tematskim oblastima za prvu godinu realizacije Plana upravljanja, a koje prate navedene ciljeve u tom planu. U tabelama koje slijede prikazane su aktivnosti, indikatori, saradnici i institucionalni partneri u realizaciji, utrošena sredstava za sprovođenje aktivnosti, kao i vrsta izvora finansijskih sredstava (VS-vlastita sredstva, MF – Međunarodni fondovi, DI - drugi izvori). Redovan rad zaposlenih koji su raspoređeni na poslovima zaštite prirode nije uračunat posebno.

S obzirom na važnost tematskih oblasti u svrhu očuvanja i zaštite područja, te zbog ograničenih ljudskih i finansijskih kapaciteta Upravljača, definisani su različiti stepeni prioriteta planiranih aktivnosti.

- Prioritet 1 – aktivnosti koje se moraju sprovesti za vrijeme trajanja prve godine Plana upravljanja. Ovo su ključne aktivnosti i njihovo ispunjavanje pokazuje uspješnost Plana.
- Prioritet 2 – aktivnosti koje bi trebalo sprovesti za vrijeme trajanja prve godine Plana upravljanja. Postoji određena fleksibilnost u periodu sprovođenja.
- Prioritet 3 – aktivnosti koje se mogu sprovesti kada vrijeme i/ili sredstva postanu dostupni nakon izvršenja aktivnosti 1. i 2. stepena prioriteta.

Tabela br. 3.1 Prikaz mjera i aktivnosti za tematsku oblast „Prirodne vrijednosti“

Dugoročni cilj: Očuvano evidentirano stanje populacija vrsta i staništa značajnih za zaštitu, te predionih karakteristika Parka prirode							
KOD	Mjere i aktivnosti	Indikator sprovođenja mjera i aktivnosti	PRIORITET	Drugi saradnici u realizaciji	Utrošena sredstva	Izvori obezbjeđivanja sredstava	Opis realizovane aktivnosti
Specifični cilj AA: Očuvati povoljno stanje morskih staništa i vrsta u odnosu na stanje predstavljeno u Studiji zaštite za zaštićeno područje Park prirode Stari Ulcinj 2021.							
AA4	Prikupljati dostupne podatke monitoringa stanja morske sredine od AZZZŠS.	Izvještaj o realizaciji Godišnjeg programa upravljanja; Baza podataka;	3	AZZŽS, IBM	0.00	VS	Aktivnost je realizovana. Od strane Agencije za zaštitu životne sredine dobijeni podaci sprovođenja monitoringa morske sredine tokom 2021. i 2022. godine. Nakon nadogradnje baze podataka, planirane Ugovorom o grantu za podršku upravljanja morskim zaštićenim područjima u Crnoj Gori – Park prirode „Stari Ulcinj“, a čije potpisivanje je planirano za početak 2024. godine, unijeće se svi dobijeni podaci.
AA5	Uspostaviti i sprovesti redovnu kontrolu sidrenja/aktivnosti iznad naselja morske trave (<i>Posidonia oceanica</i>) u II Zoni zaštite.	Minimum 40 izlazaka godišnje na teren; Službene zabilješke; Dnevnik o terenskom radu zaštitara;	1	UPSUL, UIP, ISP, UP, LK	0.00	VS	Aktivnost je realizovana. Sprovedeno ukupno 45 izlazaka na teren, na osnovu koji je pripremljeno 45 službenih zabilješki.
AA6	Prikupljati dostupne podatke monitoringa invazivnih morskih vrsta.	Izvještaj o realizaciji Godišnjeg programa upravljanja;	3	AZZŽS, IBM, NVO, RK,R	0.00	VS	Aktivnost je realizovana. Upućeno je 35 dopisa svim relevantnim institucijama, od koji su pristigla 2 odgovora od strane Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede i Instituta za biologiju mora, da ne posjeduju podatke o monitoringu invazivnih morskih vrsta.
AA7	Učestvovati u realizaciji Programa monitoringa otpada u moru, prema potrebama i mogućnostima.	Izvještaj o realizaciji Godišnjeg programa upravljanja; Baza podataka;	3	AZZŽS, IMB, NVO, JLS	0.00	VS	Aktivnosti nije realizovana. Aktivnost je definisana kao prioritet 3, shodno tome prioritet u realizaciji su imale aktivnosti koji se definisane kao prioritet 1 i 2. Ista će biti realizovana u narednom periodu.
AA8	Sprovesti akcije uklanjanja otpada iz mora u saradnji sa drugim institucijama i organizacijama.	Realizovana minimum 1 akcija uklanjanja otpada iz mora godišnje;	2	MTEORRS, AZZZŠS, JLS, NVO, UPSUL, IBM, R	500.00	VS	Aktivnost je realizovana. Sprovedena 1 akcija uklanjanja otpada iz mora povodom obilježavnaja „Dana Obale“. Sprovođenje aktivnosti planirano je i u okviru Ugovora o grantu za podršku upravljanja morskim zaštićenim područjima u Crnoj Gori – Park prirode „Stari Ulcinj“, a čije potpisivanje je planirano za početak 2024. godine.

Park prirode „Stari Ulcinj“ – Izvještaj o realizovanim aktivnostima za 2023. godinu

AA9	Podsticati sektor ribarstva u praćenju stanja ribljih populacija na području PP Stari Ulcinj.	Održana minimum 2 sastanka; Upućena minimum 2 dopisa;	1	MPŠV/DZ, IBM, NVO, R	0.00	VS	Aktivnost je realizovana. Upućeno 12 dopisa relevantnim institucijama, od kojih je pristigao odgovor Instituta za biologiju mora da su sve raspoložive podatke dostavili Agenciji za zaštitu životne sredine za potrebe izrade Studije zaštite ovog parka.
AA10	Voditi evidenciju o ribarskim aktivnostima u području PP Stari Ulcinj.	Uspostavljena baza podataka i ažurirani podaci;	1	MPŠV, JLS, RI	0.00	VS	Aktivnost je realizovana. Službenim zabilješkama nisu evidentirane ribarske aktivnosti u zaštićenom području. Prikupljene informacije od svih relevantnih institucija.
AA11	Evidentirati pojavljivanje zaštićenih vrsta riba, morskih gmizavaca i sisara.	Nadopunjena baza podataka o zaštićenim područjima;	3	IBM, R, RK, NVO	0.00	VS	Aktivnost je realizovana. Od strane NVO sektora obaviješteni smo da je na području opštine Ulcinj zabilježeno prisustvo Morske medvedice (lat. <i>Monachus monachus</i>).
AA12	Prikupljati dostupne podatke monitoringa morskih ptica.	Nadopunjena baza podataka o zaštićenim područjima;	3	AZZŽS, NVO	0.00	VS	Aktivnost je realizovana. Upućena 4 dopisa relevantnim institucijama, od koji je pristigao odgovor NVO „Centar za zaštitu i proučavanje ptica“ da ne vrše monitoring morskih ptica te da ne posjeduju tražene podatke.
AA13	Sarađivati s IBM u cilju inventarizacije vrste <i>Pinna nobilis</i> i na osnovu rezultata inicirati reviziju statusa vrste.	Izvještaj o istraživanju <i>Pinna nobilis</i> , Nadopunjena baza podataka o zaštićenim područjima;	2	IBM	0.00	MF	Aktivnosti nije realizovana. Sprovođenje aktivnosti planirano je u okviru Ugovora o grantu za podršku upravljanja morskim zaštićenim područjima u Crnoj Gori – Park prirode „Stari Ulcinj“, a čije potpisivanje je planirano za početak 2024. godine.
AA14	Pratiti čovjekov uticaj na morski ekosistem PP Stari Ulcinj na osnovu sanitarnog kvaliteta morske vode.	Izvještaj o sanitarnom kvalitetu vode na lokacijama u okruženju Parka realizaciji Godišnjeg programa upravljanja Izvještaj o sanitarnom kvalitetu morske vode na javnim kupalištima;	2	IBM	0.00	VS	Aktivnost je realizovana. Program praćenja kvaliteta morske vode na vodama za kupanje nije obuhvatio ni jednu lokaciju sa područja Parka prirode „Stari Ulcinj“, međutim uzorkovanje je vršeno na lokaciji „Valdanos“ koja se nalazi uz samu granicu Parka prirode. Voda na ovoj lokaciji je bila odličnog kvaliteta.
AA15	Prikupljati dostupne podatke o speleološkim objektima na području PP Stari Ulcinj.	Nadopunjena baza podataka o zaštićenim područjima;	1	JLS, AZZZS, IMB, NVO, LS	0.00	VS	Aktivnost je realizovana. Upućeno 8 dopisa relevantnim institucijama, od kojih su pristigla 4 odgovora (Institut za biologiju mora, NVO Centar za zaštitu i proučavanje ptica“, NVO „MedCEM“ i NVO Crnogorsko društvo ekologa) i o ukviri istih dostavljeni svi raspoloživi podaci o speleološkim objektima na području parka. Nakon nadogradnje baze podataka, planirane Ugovorom o grantu za podršku upravljanja morskim zaštićenim područjima u Crnoj Gori – Park prirode „Stari Ulcinj“, a čije potpisivanje je planirano za početak 2024. godine, unijeće se svi dobijeni podaci.
AA16	Unaprijediti postojeću bazu podataka sa podacima o morskim zaštićenim područjima.	Funkcionalna baza podataka;	1	NVO, IBM, AZZZS	0.00	VS, MF	Aktivnost je realizovana. Baza nadopunjena podacima. U narednom periodu u okviru Ugovora o grantu za podršku upravljanja morskim zaštićenim područjima u Crnoj Gori – Park prirode „Stari Ulcinj“, a čije potpisivanje je planirano za početak 2024. godine, predviđeno unaprijeđenje iste.

Park prirode „Stari Ulcinj“ – Izvještaj o realizovanim aktivnostima za 2023. godinu

Specifični cilj AB: Očuvati povoljno stanje obalnih/kopnenih staništa i vrsta u odnosu na stanje predstavljeno u Studiji zaštite za zaštićeno područje Park prirode Stari Ulcinj 2021.							
AB1	Sprovesti inventarizaciju kopnenih staništa (1240, 5330) značajnih za zaštitu.	Izvještaj o stanju;	1	AZZŽS, UCG, NVO	1,000.00	VS	Aktivnost je realizovana. Javno preduzeće za upravljanje morskim dobrom angažovalo eksperta iz oblasti botanike za inventarizaciju kopnenih staništa značajnih za zaštitu. Dostavljen Izvještaj o stanju kopnenih Natura staništa značajnih za zaštitu.
AB3	Revidovati Atlas crnogorskih plaža i kupališta u cilju prepoznavanja kupališta koja se nalaze u zaštićenom području PP Stari Ulcinj.	Revidovani Atlas crnogorskih plaža i kupališta;	1		0.00	VS	Aktivnost je djelimično realizovana. Služba za zaštitu i održivi razvoj morskog dobra je tokom 2023. godine uputila dopis Radnoj grupi koja je formirana od strane Javnog preduzeća za upravljanje morskim dobrom Crne Gore za izradu novog Atlasa crnogorskih plaža i kupališta, u cilju prepoznavanja i označavanja kupališta koja se nalaze na teritoriji ovog zaštićenom području. Izrada Atlasa crnogorskih plaža i kupališta je u toku.
AB4	Inicirati i učestvovati u reviziji Programa privremenih objekata u zoni morskog dobra uvažavajući ograničenja aktivnosti shodno režimu zaštite III stepena.	Upućen minimum 1 dopis; Održan minimum 1 sastanak;	1	MTEORRS	0.00	VS	Aktivnost je realizovana. Služba za zaštitu i održivi razvoj morskog dobra je tokom 2023. godine uputila dopis nekadašnjem Ministarstvu ekologije, prostornog planiranja i urbanizma, sadašnjem Ministarstvo turizma, ekologije, održivog razvoja i razvoja sjevera u cilju adekvatnog planiranja objekata na lokacijama koje se nalaze u ovom područjima. Izrada Programa privremenih objekata u zoni morskog dobra je u toku.
AB5	Revidovati Ugovore sa zakupcima kupališta u zaštićenom području PP Stari Ulcinj sa ciljem prepoznavanja mjera zaštite životne sredine ovog područja.	Broj revidovanih ugovora;	1	AZZŽS, ZK	0.00	VS	Aktivnost je djelimično realizovana. Služba za zaštitu i održivi razvoj morskog dobra je tokom 2023. godine uputila dopis Radnoj grupi koja je formirana od strane Javnog preduzeća za upravljanje morskim dobrom Crne Gore za izradu novog Atlasa crnogorskih plaža i kupališta, u cilju prepoznavanja i označavanja kupališta koja se nalaze na teritoriji ovog zaštićenom području. Izrada Atlasa crnogorskih plaža i kupališta je u toku.
AB6	Sarađivati sa UIP u cilju kontrole poštovanja predviđenih mjera zaštite životne sredine na kupalištima u prostoru PP Stari Ulcinj.	Upućen minimum 1 dopis; Sprovedene minimum 4 zajedničke kontrole; Sačinjene minimum 4 službene zabilješke;	3	UIP, ZK, JLS	0.00	VS	Aktivnost je realizovana. Sačinjene 4 službene zabilješke, poslata 3 zahtjeva za vršenje inspeksijskog nadzora i sprovedena 1 akcija u cilju suzbijanja nelegalnih aktivnosti.

Tabela br. 3.2: Prikaz mjera i aktivnosti za tematsku oblast „Edukacija i promocija“

Park prirode „Stari Ulcinj“ – Izvještaj o realizovanim aktivnostima za 2023. godinu

Dugoročni cilj: Posjećivanje na području Parka prirode Stari Ulcinj je organizovano, te se posjetiocima nude edukativni sadržaji							
KOD	Mjere i aktivnosti	Indikator sprovođenja mjera i aktivnosti	PRIORITET	Drugi saradnici u realizaciji	Utrošena sredstva	Izvori objezbeđivanja sredstava	Opis realizovane aktivnosti
Specifični cilj BA: Posjećivanje Parka prirode Stari Ulcinj zasniva se na saradnji upravljača i turističkog sektora i obogaćeno je novim posjetiteljskim sadržajima.							
BA1	Osmisliti i sprovesti edukativne programe i programe posjećivanja PP Stari Ulcinj.	Osmišljen minimum 1 program;	2	K	1,333.00	VS	Aktivnost je realizovana. Osmišljena ukupno 3 edukativna programa i 1 program posjećivanja.
BA3	Uspostaviti saradnju sa osnovnim i srednjim školama u cilju sprovođenja edukativnih aktivnosti za učenike.	Uspostavljena saradnja sa minimim 2 škole;	1	JUOŠ, JUSŠ	0.00	MF	Aktivnosti nije realizovana. Sprovođenje aktivnosti planirano je u okviru Ugovora o grantu za podršku upravljanja morskim zaštićenim područjima u Crnoj Gori – Park prirode „Stari Ulcinj“, a čije potpisivanje je planirano za početak 2024. godine.
BA4	Inicirati uvrštavanje teme morskih zaštićenih područja u zvanične programe edukacije turističkih vodiča.	Upućen minimum 1 dopis; Održan minimim 1 sastanak;	1	K, AZZZS	0.00	MF	Aktivnost je realizovana. Upućen 1 dopis svim relevantnim obrazovnim ustanovama, i održana 1 radionica sa svim zainteresovanim stranama iz oblastima turizma pod nazivom „Interpretacija vrijednosti morskih zaštićenih područja i razvoj programa posjećivanja“.
BA5	Podsticati lokalnu turističku organizaciju na očuvanje tradicionalog nasljeđa kroz razni kulturno-zabavni program.	Upućen minimum 1 dopis; Održan minimim 1 manifestacija;	3	NTO, TO, JLS, NVO	0.00	VS	Aktivnosti nije realizovana. Aktivnost je definisana kao prioritet 3, shodno tome prioritet u realizaciji su imale aktivnosti koji se definisane kao prioritet 1 i 2. Ista će biti realizovana u narednom periodu.
Specifični cilj BB: Povećana je informisanost i svijest posjetilaca o prirodnim, kulturnim i tradicionalnim vrijednostima Parka prirode Stari Ulcinj u odnosu na stanje prije proglašenja zaštićenog područja.							
BB1	Izraditi foto i video materijal sa područja PP Stari Ulcinj.	Baza foto i video dokumentacije; Objezbijedeno minimum 50 fotografija i minimum 1 video;	1	PF	0.00	MF	Aktivnosti nije realizovana. Sprovođenje aktivnosti planirano je u okviru Ugovora o grantu za podršku upravljanja morskim zaštićenim područjima u Crnoj Gori – Park prirode „Stari Ulcinj“, a čije potpisivanje je planirano za početak 2024. godine.

Park prirode „Stari Ulcinj“ – Izvještaj o realizovanim aktivnostima za 2023. godinu

BB2	Izraditi i održavati posebnu web stranicu PP Stari Ulcinj u okviru postojeće web stranice JPMDCG.	Izrađena i funkcionalna web stranica;	1	P	40.33	VS	Aktivnost je realizovana. Izrađena web stranica u okviru postojeće web stranice Javnog preduzeća za upravljanje morskim dobrom. Link stranice: https://www.morskodobro.me/me/zasticena-podrucja/zasticena-podrucja/park-prirode-stari-ulcinj
BB3	Otvoriti i održavati profile PP Stari Ulcinj na društvenim mrežama Instagram i Facebook.	Otvoren profil na društvenim mrežama; Profil u funkciji; Minimum 24 objave;	1		0.00	VS	Aktivnost je realizovana. Otvoreni Instagram i Facebook nalozi posvećeni morskim zaštićenim područjima. Profili su u funkciji, redovno se objavljuju informacije. Instagram: 28 objava, 148 pratilaca Facebook: 2 objave, 9 pratilaca
BB4	Uspostaviti i obilježavati Dan PP Stari Ulcinj.	Obilježen Dan PP Stari Ulcinj;	2		0.00	VS	Aktivnosti nije realizovana. Javno preduzeće za upravljanje morskim dobrom radi na definisanju zajedničkog dana za sva 3 morska zaštićena područja. Aktivnost će biti realizovana u narednom periodu.
BB5	Izraditi promotivno-edukativni materijal o vrijednostima PP Stari Ulcinj.	Izrađen minimum 1 promotivno-edukativni materijal;	2	P	1.615,33	VS	Aktivnost je realizovana. Izrađena 3 promotivno-edukativna materijala (boce, cegeri i puzzle).
BB7	Inicirati učešće u TV i radioemisijama koje imaju za cilj informisanje javnosti o značaju i zaštiti PP Stari Ulcinj.	Učestovanje u minimum 3 TV i radio gostovanja;	2		0.00	VS	Aktivnost je realizovana. Učestovanje u 3 radijska i 1 televizijsko gostovanje. Podijeljeno oko 100 objava posvećenih morskim zaštićenim područjima (portali, društvene mreže,..).
Specifični cilj BC: Posjetiteljska infrastruktura zadovoljava potrebe posjetilaca, a uvažava prirodne i kulturne vrijednosti zaštićenog područja.							
BC1	Redovno održavati postojeće informativne table.	Ugovor o održavanju infrastrukture (4 informativne table); Izvještaj o realizaciji Godišnjeg programa upravljanja;	1	P	0.00	VS, DI	Aktivnosti nije realizovana. Sprovođenje aktivnosti planirano je u okviru Ugovora o grantu za podršku upravljanja morskim zaštićenim područjima u Crnoj Gori – Park prirode „Stari Ulcinj“, a čije potpisivanje je planirano za početak 2024. godine.
BC4	Obnoviti staru i postaviti novu posjetiteljsku infrastrukturu duž šetališnih staza.	Ugovor o održavanju i postavljanju nove posjetiteljske infrastrukture; Izvještaj o realizaciji ugovora; Izvještaj o realizaciji Godišnjeg programa upravljanja;	1	JLS, KP, NVO, P	0.00	VS	Aktivnosti nije realizovana. Sprovođenje aktivnosti planirano je u okviru Ugovora o grantu za podršku upravljanja morskim zaštićenim područjima u Crnoj Gori – Park prirode „Stari Ulcinj“, a čije potpisivanje je planirano za početak 2024. godine.

Tabela br. 3.3: Prikaz mjera i aktivnosti za tematsku oblast „Kapaciteti upravljača i saradnje“

Dugoročni cilj: Ojačani kadrovski i materijalni kapaciteti upravljača i unaprijeđene saradnje sa organizacijama i institucijama na lokalnom, nacionalnom i međunarodnom nivou za potrebe efikasnijeg upravljanja morskim zaštićenim područjem							
KOD	Mjere i aktivnosti	Indikator sprovođenja mjera i aktivnosti	PRIORITET	Drugi saradnici u realizaciji	Utrošena sredstva	Izvori objezbeđivanja sredstava	Opis realizovane aktivnosti
Specifični cilj CA: Podignut nivo znanja i vještina zaposlenih u JPMDCG o upravljanju zaštićenim područjem u odnosu na stanje prije proglašenja Parka prirode							
CA1	Prilagoditi Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta potrebama upravljanja morskim zaštićenim područjem.	Broj sistematizovanih radnih mjesta za pitanja zaštite prirode	1		0.00	VS	Aktivnost je realizovana. Novim Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta formirana je Služba za zaštitu i održivi razvojorskog dobra. Predviđeno je 18 radnih mjesta: Rukovodilac službe (1), Koordinator za zaštitu prirode i životne sredine (1), Viši samostalni saradnik za organizaciju kupališta (1), Samostalni saradnik za međunarodnu saradnju i projekte (2), Saradnik za zaštitu prirode i životne sredine (1), Saradnik za zaštitu prirode (1), Saradnik za edukaciju i interpretaciju (1), Predstavnik za zaštitu prirode (1), Šef službe zaštite (1), Čuvar prirodnog dobra – zaštitar (8).
CA3	Inicirati i realizovati posjete zaštićenim područjima u moru sa ciljem razmjene iskustava.	Broj realizovanih posjeta Broj predstavnika JPMDCG	2	MTEORRS, AZŽS, PD	775.35	VS, MF	Aktivnost je realizovana. Realizovane ukupno 3 posjete zaštićenim područjima u moru sa ciljem razmjene iskustava. Prva posjeta je realizovana u okviru projekta „Promovisanje upravljanja zaštićenim područjima kroz integrisanu zaštitu morskih i priobalnih ekosistema u obalnom području Crne Gore“ koja je bila realizovana od strane Ministarstva ekologije, prostornog planiranja i urbanizma i Agencije za zaštitu životne sredine Crne Gore. Posjećena 2 morska zaštićenapodručja, Asinara i Tavolara Punta Coda Cavallo na Sardiniji. Ispred Javnog preduzeća za upravljanje morskim dobrom Crne Gore učestvovala su 4 predstavnika.

Park prirode „Stari Ulcinj“ – Izvještaj o realizovanim aktivnostima za 2023. godinu

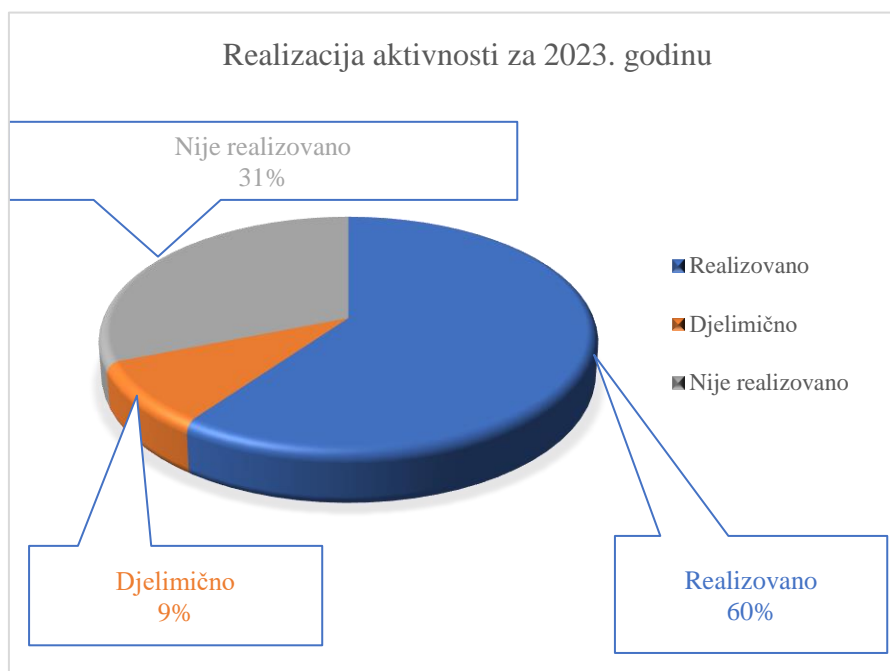
							<p>Druga poseta je organizovana od strane MEDPAN organizacije kroz realizaciju obuke “Razvoj i implementacija finansijske strategije za morska zaštićena područja. Posjećena 2 potencijalna morska zaštićena područja, ostrvo Sidi al Ghudamisi i Ostrvo golubova. Ispred Javnog preduzeća za upravljanje morskim dobrom Crne Gore učestvovala su 2 predstavnika.</p> <p>Treća posjeta je organizovana od strane Asocijacije „Parkovi Dinarida“ i tadašnjeg Ministarstvo ekologije, prostornog planiranja i urbanizma, sadašnjeg Ministarstvo turizma, ekologije, održivog razvoja i razvoja sjevera, u cilju obuke zaposlenih za upravljanje zaštićenim područjima. Obuka je organizovana u Parku prirode „Komovi“. Ispred Javnog preduzeća za upravljanje morskim dobrom Crne Gore učestvovala su 3 predstavnika.</p>
CA4	Organizovati i učestvovati na obukama za korišćenje i rad u GIS bazama podataka.	Broj obuka Broj obučanih predstavnika upravljajuća	2	NMP	0.00	VS, DI	Aktivnosti nije realizovana. Sprovođenje aktivnosti planirano je u okviru Ugovora o grantu za podršku upravljanja morskim zaštićenim područjima u Crnoj Gori – Park prirode „Stari Ulcinj“, a čije potpisivanje je planirano za početak 2024. godine.
Specifični cilj CB: Povećana opremljenost JPMDCG u cilju efikasnijeg upravljanja morskim zaštićenim područjem							
CB1	Obezbijediti plovilo za vršenje kontrole sa morske strane zaštićenog područja.	Broj kupljenih plovila	1	AZZŽS	57,519.21	MF	Aktivnost je realizovana. Javnom preduzeću za upravljanje morskim dobrom Crne Gore, kao krajnjem korisniku GEF/UNEP-ovog projekta “Promovisanje upravljanja zaštićenim područjima kroz integrisanu zaštitu morskih i priobalnih ekosistema u obalnom području Crne Gore”, obezbijeđeno je plovilo za potrebe vršenja kontrole u morskim zaštićenim područjima.
CB3	Obezbijediti opremu za svakodnevni rad zaštitara na terenu (<i>dvogled, fotoaparati, megafon, pištaljka i sl</i>).	Popis opreme;	1	P	0.00	MF	Aktivnost je realizovana. Sprovođenje aktivnosti planirano je u okviru Ugovora o grantu za podršku upravljanja morskim zaštićenim područjima u Crnoj Gori – Park prirode „Stari Ulcinj“, a čije potpisivanje je planirano za početak 2024. godine.
CB4	Obezbijediti i održavati opremu upravljača za sprovođenje kontrole područja PP Stari Ulcinj (<i>foto kamere, foto zamke, lap top, dron...</i>).	Popis opreme;	2	P	0.00	MF	Aktivnosti nije realizovana. Sprovođenje aktivnosti planirano je u okviru Ugovora o grantu za podršku upravljanja morskim zaštićenim područjima u Crnoj Gori – Park prirode „Stari Ulcinj“, a čije potpisivanje je planirano za početak 2024. godine.

Park prirode „Stari Ulcinj“ – Izvještaj o realizovanim aktivnostima za 2023. godinu

CB5	Obezbijediti obuku zaposlenima JPMD za korišćenje drona.	Izvještaj o održanoj obuci; Licence za upravljanje dronom;	2	NMP	0.00	VS, DI	Aktivnosti nije realizovana. Sprovođenje aktivnosti planirano je u okviru Ugovora o grantu za podršku upravljanja morskim zaštićenim područjima u Crnoj Gori – Park prirode „Stari Ulcinj“, a čije potpisivanje je planirano za početak 2024. godine.
Specifični cilj CC: Unaprijeđene postojeće i ostvarene nove saradnje sa organizacijama i institucijama na lokalnom, nacionalnom i međunarodnom nivou							
CC1	Formirati savjetodavno tijelo PP Stari Ulcinj u saradnji sa organizacijama i institucijama na lokalnom i nacionalnom nivou, te održavati redovne sastanke istog.	Održan minimum 1 sastanaka; Akt o imenovanju Savjetodavnog tijela; Izvještaj o realizaciji Godišnjeg programa upravljanja;	2	MTEORRS, IBM, AZŽS, NVO, JLS, LS, TO	0.00	VS	Aktivnost je djelimično realizovana. Upravni odbor Javnog preduzeća za upravljanje morskim dobro donijelo Pravilnik o formiranju savjetodavnog tijela za zaštićeno područje. Tokom 2024. godine, shodno usvojenom Pravilniku formiraće se Savjetodavno tijelo.
CC2	Inicirati i održavati učlanjenje JPMDCG u međunarodnim organizacijama.	Upućena minimum 1 inicijativa; Potvrda o učlanjenju;	2		200.00	VS	Aktivnost je realizovana. Plaćanje godišnje članarine za učešće u MedPan organizaciji i asocijaciji Parkovi Dinarida.
CC3	Inicirati saradnju sa Opštinama Bar i Ulcinj u cilju izrade Plana zaštite od požara.	Broj dopisa Broj sastanaka	1	OPBR, OPBD	0.00	VS	Aktivnosti nije realizovana. Imajući u vidu obimnost realizacije aktivnosti, te nedostatka kapaciteta upravljača, planirana aktivnost nije realizovana. Ista će biti realizovana u narednom periodu.
CC4	Inicirati i učestvovati u postupcima izmjene i donošenja zakonskih i podzakonskih akata, te planskih dokumenata relevantnih za morska zaštićena područja.	Upućena minimum 2 dopisa; Održan minimum 1 sastanak;	1	JLS, MIN, NVO, UCG	0.00	VS	Aktivnost je djelimično realizovana. Javno preduzeće za upravljanje morskim dobrom Crne Gore, kao upravljač zaštićenim područjima u zoni morskog dobra, učestvovalo je u Javnoj raspravi u vezi Nacrta Zakona o zaštiti prirode pri čemu je na spomenuti dokument nadležnom ministarstvu dostavilo predloge, sugestije i komentare.
CC5	Inicirati uključivanje JPMDCG kao aktera u radu komisija i radnih tijela koja donose odluke u vezi sa zaštićenim područjima.	Upućen minimum 1 dopisa; Održan minimum 1 sastanak;	1	AZZS, MTEORRS, OPBR, OPUL	0.00	VS	Aktivnosti nije realizovana. Imajući u vidu obimnost realizacije aktivnosti, te nedostatka kapaciteta upravljača, planirana aktivnost nije realizovana. Ista će biti realizovana u narednom periodu

Planom upravljanja za Park prirode „Stari Ulcinj“ predviđena je realizacije ukupno 42 aktivnosti za prvu godinu upravljanja (2023. godine). Od ukupnog broja aktivnosti potpuno je realizovano 25, dok je djelimično realizovano 4. Većina aktivnosti koje nisu realizovane u izvještavanom periodu (13), biće realizovane u okviru Ugovora o grantu za podršku upravljanja morskim zaštićenim područjima u Crnoj Gori – Park prirode „Stari Ulcinj“, a čije potpisivanje je planirano za početak 2024. godine.

U nastavku se nalazi grafikon 3.1 kojim je procentualno prikazana realizacija aktivnost.

Grafikon 3.1 Aktivnosti koje su realizovane tokom 2023. godine (finansijska procjena)

3.2. Prikaz aktivnosti istraživanja i monitoringa

U tabelarnom prikazu broj 3.4 posebno su prikazane planirane i realizovane aktivnosti koje se odnose na istraživanja i monitoring vrsta u cilju bolje preglednosti.

Tabela br. 3.4: Prikaz aktivnosti istraživanja i monitoringa

Kod aktivnosti	Vrsta/stanište	Učestalost sprovođenja	Subjekti realizacije	Metode	Područje istraživanja /monitoringa
AA13	Vrsta <i>Pinna nobilis</i>	Godišnje	Služba za zaštitu i održivi razvoj, Institut za biologiju mora	Inventarizacija vrste	Cijelo područje PP Stari Ulcinj
<i>Sprovođenje aktivnosti planirano je u okviru Ugovora o grantu za podršku upravljanja morskim zaštićenim područjima u Crnoj Gori – Park prirode „Stari Ulcinj“, a čije potpisivanje je planirano za početak 2024. godine.</i>					
AA14	Kvalitet morske vode	Godišnje	Služba za zaštitu i održivi razvoj, Institut za biologiju mora	Monitoring	Lokacije blizu granice zaštićenog područja – uvala Maslina i uvala Valdanos
<i>Program praćenja kvaliteta morske vode na vodama za kupanje nije obuhvatio ni jednu lokaciju sa područja Parka prirode „Stari Ulcinj“, međutim uzorkovanje je vršeno na lokaciji „Valdanos“ koja se nalazi uz samu granicu Parka prirode. Voda na ovoj lokaciji je bila odličnog kvaliteta.</i>					
AB 1	Kopnena staništa (1240, 5330)	Jedna godina	Služba za zaštitu i održivi razvoj	Inventarizacija staništa	Cijelo područje PP Stari Ulcinj
<i>Javno preduzeće za upravljanje morskim dobrom angažovalo eksperta iz oblasti botanike za inventarizaciju kopnenih staništa značajnih za zaštitu na zaštićenom području. Shodno Izvještaju o stanju kopnenih Natura staništa ciljnih za zaštitu na području Parka prirode „Stari Ulcinj“ indentifikovan je stanišni tip 1240 Vegetacija mediteranskih morskih stjenovitih obala u zoni prskanja obraslih endemičnim vrstama roda <i>Limonium</i>, kao i stanišni tip 9340 Šume crnike (<i>Quercus ilex</i>). Pored navedenom, na području parka istraživanjem nije potvrđeno prisustvo stanišnog tipa 5330 Termomediteranski prepustinjski žbunjaci. Navedenim Izvještajem, te Predlogom za reviziju statusa staništa 1210 Jednogodišnja vegetacija pokretnih morskih obala, zaključeno je da „staništa plaža unutar granica Parka prirode „Stari Ulcinj“, na kojima nije značajnije razvijena vegetacija, trebaju ubuduće da se interpretiraju kao EUNIS stanišnog tipa B2.2 (N22) Šljunčane plaže bez vegetacije ili sa pokrivenošću vegetacijom manje od 10%. Sugerisano je da se „u dokumentacijiorskog zaštićenog područja – Park prirode „Stari Ulcinj“, (Plana upravljanja i kasnije Studija revizije i Odluka o revizij) treba izvršiti promjenu statusa Natura stanišnog tipa 1210 Jednogodišnja vegetacija pokretnih morskih obala, kao EUNIS stanišnog tipa B2.2 (N22) Šljunčane plaže bez vegetacije ili sa pokrivenošću vegetacijom manje od 10%.</i>					

4. AKTIVNOSTI U ZAŠTIĆENOM PODRUČJU

4.1. Edukacija

4.1.1. Aktivnosti realizovane od strane upravljača

Radionice „Izrada edukativnih programa za morska zaštićena područja“ i „Izrada programa posjećivanja za morska zaštićena područja“ – Za potrebe pripreme edukativnih programa i programa posjećivanja za morska zaštićena područja, Javno preduzeće za upravljanje morskim dobrom angažovalo je konsultantsku firmu Nature & Adventure. Pored predstavnika Javnog preduzeća za upravljanje morskim dobrom, radionici je prisustvovala i profesorica Ana Vujović, koja je prisutnim kroz prezentaciju „Zaštićena područja u nastavnom planu i programu biologije“ približila na koji način se odvijaju časovi biologije kao i koji je to sadržaj informacija koji je posvećen zaštićenim područjima. Cilj radionice je bio usvajanje znanja o značenju i ulozi edukacije i promocije u upravljanju morskim zaštićenim područjima, upoznavanje sa alatima i metodama kao pomoći pri izvođenju edukacije i promocije, te osposobljavanje za samostalno kreiranje edukativnih programa i programa posjećivanja kao i poboljšanje organizacijskih i komunikacijskih vještina u odnosu prema korisnicima programa.

Slika br. 4.1: Radionica o izradi edukativnih programa i programa posjećivanja

Mediterranski Dan Obale - Javno preduzeće za upravljanje morskim dobrom Crne Gore obilježilo je Mediteranski Dan Obale, organizacijom akcije čišćenja podmorja u Parku prirode „Stari Ulcinj“ u saradnji sa nadležnim Ministarstvom, Institutom za biologiju mora, Upravom pomorske sigurnosti i upravljanju lukama i Udruženjem profesionalnih ribara Ulcinj.

Slika br. 4.2: Obilježavanje Mediteranskog dana obale – akcija čišćenja

4.1.2. Učešće upravljača

Radionica „Izrada Smjernica za izradu Planova upravljanja za zaštićena područja, Godišnjih Programa upravljanja i Godišnjih Izvještaja o realizaciji Programa“ - Tokom januara mjeseca, zaposleni u Javnom preduzeću za upravljanje morskim dobrom uzeli su učešće na radionici „Izrada Smjernica za izradu Planova upravljanja za zaštićena područja, Godišnjih Programa upravljanja i Godišnjih Izvještaja o realizaciji Programa“. Radionica je organizovana od strane nadležnog Ministarstva uz podršku GEF/UNEP projekta „Promovisanje upravljanja zaštićenim područjima kroz integralnu zaštitu morskih i priobalnih ekosistema u obalnom području Crne Gore“. Tokom radionice razmatrane su smjernice za izradu Planova upravljanja za zaštićena područja, Godišnjih programa upravljanja i Godišnjih Izvještaja o realizaciji programa. Radionici su prisustvovali predstavnici Upravljača zaštićenih područja u Crnoj Gori, a cilj je bio da se kroz pripremanje Smjernica stvore uslovi za standardizovanu i ujednačenu izradu upravljačke dokumentacije svih upravljača zaštićenih područja.

Okrugli sto na temu povezivanja turizma i ribarstva i očuvanja i zajedničkog upravljanja u zaštićenim područjima u moru (MPA) - Od strane Organizacije za hranu i poljoprivredu Ujedinjenih Nacija (FAO) i Instituta za biologiju mora Kotor (IBMK) – Univerzitet Crne Gore, organizovan je *Okrugli sto na temu povezivanja turizma i ribarstva i očuvanja i zajedničkog upravljanja u zaštićenim područjima u moru (MPA)*. Javno preduzeće za upravljanje morskim dobrom učestvovalo je sa prezentacijom na temu „Upravljanje zaštićenim područjima u zoni morskog dobra“, sa posebnim akcentom na Planove upravljanja Parkova priroda „Platamuni“, „Katič“ i „Stari Ulcinj“.

Slika br. 4.3: Okrugli sto na temu povezivanja turizma i ribarstva i očuvanja i zajedničkog upravljanja u zaštićenim područjima u moru (MPA)

Interreg - IPA CBC Italy – Albania - Montenegro LASPEH Plus (Low Adriatic species and their habitats) project - Javno preduzeće Nacionalni Parkovi Crne Gore, organizovalo je transnacionalnu radionicu u okviru LASPEH Plus projekta, na kojoj su prisustvovali predstavnici relevantnih institucija iz sve tri partnerske zemlje, a razgovaralo se o strateškom planiranju i konzervaciji zaštićenih područja trilateralne saradnje Italija – Albanija – Crna Gora. Cilj ove radionice bio je da se zainteresovanim stranama predstavi Zajednička Transnacionalna Strategija za menadžment prioriternih vrsta i staništa u Natura 2000 mreži koja je razvijena tokom LASPEH projekta. Javno preduzeće za upravljanje morskim dobrom učestvovalo je sa prezentacijom zaštićenih područja kojima upravlja ovo preduzeće, sa posebnim akcentom na morska zaštićena područja odnosno Parkove prirode „Platamuni“, „Katič“ i „Stari Ulcinj“.

Slika br. 4.4: Prezentacija o upravljanju zaštićenim područjima u zoni morskog dobra

IPA Interreg projekta ADRINET PLUS (Jadranska mreža za morski ekosistem) – U okviru ovog projekta održana je radionica „Održivo upravljanje ribolovnim zonama: saradnja između nacionalnih vlasti i lokalnih zainteresovanih strana” čija je tema bila upravljanje ribolovnim zonama na održivi način, sa posebnim akcentom na saradnju lokalnih organizacija i ustanova sa Nacionalnim institucijama. Tokom ove radionice, Javno preduzeće za upravljanje morskim dobrom učestvovalo je sa prezentacijom na temu „Upravljanje zaštićenim područjima u zoni morskog dobra”.

GEF Projekat „Promovisanje upravljanja zaštićenim područjima kroz integrisanu zaštitu morskih i priobalnih ekosistema u obalnom području Crne Gore” - Kroz ovaj projekat organizovana je radionica na temu „Interpretacija vrijednosti morskih zaštićenih područja i razvoj programa posjećivanja”, koja je imala za cilj da kroz prezentacije Javnog preduzeća za upravljanje morskim dobrom o Parkovima prirode „Platamuni”, „Katič” i „Stari Ulcinj”, okupi sve zainteresovane strane u cilju zajedničkog kreiranja programa posjećivanja zaštićenim morskim područjima.

Slika br. 4.5: Prezentacija o upravljanju morskim zaštićenim područjima

Pored navedenog, u okviru istog projekta, u decembru mjesecu organizovana je radionica pod nazivom „Prakse u radu zaštitara zaštićenih područja u moru”, u okviru koje je Javno preduzeće za upravljanje morskim dobrom imalo priliku da sa predstavnicima Nacionalnog parka „Mljet” iz Hrvatske razmijeni znanja i praktične vještine u načinu upravljanja zaštićenim područjima.

Slika br. 4.6: Radionica pod nazivom „Prakse u radu zaštitara zaštićenih područja u moru”

Obuka „Osnove za upravljanje zaštićenim područjima” – Parkovi Dinarida – Asocijacija „Parkovi Dinarida” tokom juna mjeseca organizovala je obuku na temu „Osnove za upravljanje zaštićenim područjima”, sa ciljem sticanja osnovnih teorijskih i praktičnih znanja za radu u zaštićenom području. U okviru ove obuke, Javno preduzeće za upravljanje morskim dobrom prisutnima je kroz prezentaciju „Upravljanje obalim i morskim zaštićenim područjima u Crnoj Gori” predstavilo višegodišnje iskustvo u poslovima upravljanja i zaštite zaštićenih područja u zoni morskog dobra.

Slika br. 4.7: Obuka „Osnove za upravljanje zaštićenim područjima” – Parkovi Dinarida

4.1.3. Posjete u Parku prirode „Stari Ulcinj“

U Parku prirode „Stari Ulcinj” tokom 2023. godine nije bilo posjeta organizovanih od strane Javnog preduzeća za upravljanje morskim dobrom Crne Gore. Ovo zaštićeno područje nalazi se na ruti brojnih turističkih prevoznika na moru koji organizuju krstarenja brodom tokom ljetnje turističke sezone, te na taj način posjetioci posrednim putem učestvuju u posjećivanju Parka prirode „Stari Ulcinj”. Međutim, Javno preduzeće nema precizne informacije o broju posjetilaca koji se na ovaj način upoznaju sa ovim morskim zaštićenim područjem.

Javno preduzeće za upravljanje morskim dobrom Crne Gore tokom prethodne godine organizovalo je radionice koje su značajno doprinijele predstavljanju vrijednosti morskih zaštićenih područja turističkom sektoru, te osposobljavanju zaposlenih u Javnom preduzeću za samostalno kreiranje edukativnih programa i programa posjećivanja za morska zaštićena područja.

Na osnovu usvojenih znanja i smjernica sa radionica, izrađena su četiri edukativna programa za morska zaštićena područja i jedan program posjećivanja za Park prirode „Stari Ulcinj”.

4.1.4. Posjete drugim morskim zaštićenim područjima

U okviru GEF projekta „Promovisanje upravljanja zaštićenim područjima kroz integrisanu zaštitu morskih i priobalnih ekosistema u obalnom području Crne Gore“ Javno preduzeće za upravljanje morskim dobrom učestvovalo je u studijskoj posjeti morskim zaštićenim područjima Asinara i Tavolara Punta Coda Cavallo na Sardiniji. Pored predstavnika Javnog preduzeća za upravljanje morskim dobrom, u posjeti su učestvovali i predstavnici Ministarstva ekologije, prostornog planiranja i urbanizma i Agencije za zaštitu životne sredine Crne Gore. Ova studijska posjeta obuhvatila je obilazak dva morska zaštićena područja i sastanke sa upravljačima morskih zaštićenih područja na Sardiniji. Posjeta morskim zaštićenim područjima Asinara i Tavolara Punta Coda Cavallo organizovana

je u cilju razmjene iskustava i znanja o uspješnom upravljanju morskim zaštićenim područjima, zaštiti prirode, posjećivanju, izvorima finansiranja, ustupanju na korišćenje, sprovođenju turističkih aktivnosti, uspostavljanju zona za sidrenje, sprovođenju međunarodnih projekata, promociji i edukaciji.

Slika br. 4.8: Sjedište morskog zaštićenog područja „Tavolara”

MedPAN Obuka „Razvoj i implementacija finansijske strategije za morska zaštićena područja“ i posjeta morskih zaštićenih područja u Monastiru, Tunis - Javno preduzeće za upravljanje morskim dobrom, tokom 2023. godine učestvovalo je u obuci pod nazivom „Razvoj i implementacija finansijske strategije za morska zaštićena područja“, koju je organizovala MedPAN organizacija, uz pomoć konsultanata iz RIO impact organizacije. Obuka se sastojala iz dva dijela, i to: online i praktični dio. Tokom online dijela obuke obrađene su slijedeće teme: glavni koraci finansijske strategije, procjena finansijskih potreba, mapiranje donatora, potreba za finansiranjem, poslovno planiranje, optimizacija troškova i dobiti, izbor finansijskih mehanizama, samofinansirajući mehanizmi, definisanje komunikacione strategije prikupljanja sredstava, inovativni izvori finansiranja i fondovi za očuvanje (CTFs) i priprema predloga za prikupljanje sredstava.

Praktični dio obuke sproveden je kao nastavak online obuke, u gradu Monastir u Tunisu. Za učesnike su pripremljene prezentacije, radionice i paneli tokom kojih su razrađene teme obrađene u online dijelu obuke. Takođe, za učesnike obuke organizovana je posjeta potencijalnom morskom zaštićenom području, ostrvu Sidi al Ghudamisi i Ostrvu golubova, koji se nalaze u blizini luke Monastir. Na samom kraju, učesnicima su uručeni sertifikati o završenoj obuci „Razvoj i implementacija finansijske strategije za morska zaštićena područja“.

Slika br. 4.9: Obuka „Razvoj i implementacija finansijske strategije za morska zaštićena područja“ i posjeta morskih zaštićenih područja

4.2. Promocija

U cilju promocije morskih zaštićenih područja, odnosno Parka prirode „Stari Ulcinj“, Javno preduzeće za upravljanje morskim dobrom je na zvaničnoj stranici preduzeća postavilo sve relevantne informacije koje se odnose na zaštićeno područje. (<https://www.morskodobro.me/me/zasticena-podrucja/zasticena-podrucja/park-prirode-stari-ulcinj>).

Pored toga, tokom 2023. godine, Javno preduzeće za upravljanje morskim dobrom otvorilo je naloge na društvenim mrežama Facebook i Instagram u cilju što veće promocije zaštićenih područja. Trenutno, Instagram profil prati oko 150, a Facebook oko 10 pratilaca.

Slika br. 4.10: Prikazi profila društvenih mreža

Park prirode „Stari Ulcinj“ tokom izvještavane godine, promovisan je putem radio i TV emisija, i to gostovanjima u 3 radio emisije i jednim gostovanjem na Radio Televiziji Crne Gore. Podijeljeno je preko 100 medijskih objava, koje su se odnosile na realizovane aktivnosti, način upravljanja i međunarodne projekte morskih zaštićenih područja.

4.3. Međunarodni projekti

Tabela 4.1: Projekti koji su se sprovodili tokom 2023. godine

Naziv projekta	Cilj projekta	Sažet opis projekta	Naziv nosioca i partnera u sprovođenju	Trajanje projekta	Finansijska vrijednost projekta	Status projekta
GEF projekat <i>„Promovisanje upravljanja zaštićenim područjima kroz integrisanu zaštitu morskih i priobalnih ekosistema u obalnom području Crne Gore”</i>	<p>Cilj je unapređenje očuvanja i održivog korišćenja priobalnog i morskog biodiverziteta kroz efikasno upravljanje podsystemom C/MPA putem rješavanja institucionalne i finansijske održivosti kroz sledeće dvije komponente: Komponenta 1: Zaštita vrijednog obalnog i morskog biodiverziteta kroz uspostavljanje podsystema integrisanih C/MPA</p> <p>Komponenta 2: Efikasnost upravljanja je osigurana za C/MPA Platamuni, Katič i Stari Ulcinj.</p>	<p>Projekat je podržao uspostavljanje morskih zaštićenih područja u Crnoj Gori kroz aktivnosti terenskih istraživanja na kopnu i moru, zatim kroz formiranje GIS baza podataka, izradu studija zaštite za 3 morska zaštićena područja, podršku proceduri javnih konsultacija i proglašenja. Takođe, obezbijedio je baze podataka na osnovu terenskih istraživanja i studije revizije za već zaštićena područja u obalnom regionu. Dodatno, podržao je izradu planske dokumentacije za upravljanje (planova upravljanja, finansijske strategije, jednogodišnjih programa upravljanja) kao i pružio podršku za početne obuke i opremanje upravljača morskih zaštićenih područja a sve u cilju da obezbedi efektivno upravljanje ekosistemima C/MPA.</p>	<p>UNEP i Ministarstvo turizma, ekologije, održivog razvoja i razvoja sjevera</p> <p>Partneri u projektu: Ministarstvo turizma, ekologije, održivog razvoja i razvoja sjevera , Institut za biologiju mora Kotor, Agencija za zaštitu životne sredine, Opština Kotor, Opština Bar, Opština Budva, Opština Ulcinj, Nvo organizacije, lokalna zajednica (ribari), Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede.</p>	<p>Jul 2018- septembar 2023.</p>	<p>1.700.000 USD</p>	<p>Aktivan</p>

<p>„BLUE4ALL” HORIZON Europe Ocean Mission <i>(Blueprint demonstration for co-created effective, efficient and resilient networks of MPAs - Demonstracija plana za zajedničko kreiranje efektivne, efikasne i otporne mreže MZP-a)</i></p>	<p>Cilj projekta je rešavanje izazova očuvanja i obnove mora u Evropi kroz predlog novog pristupa morskim zaštićenim područjima, koji je u skladu sa Strategijom EU za biodiverzitet i nacionalnim inicijativama.</p>	<p>Projekat stavlja zainteresovane strane u centar procesa upravljanja morskim zaštićenim područjima, obezbeđujući da se njihove potrebe i brige adresiraju od samog početka. „BLUE4ALL” projekat će raditi sa zainteresovanim stranama u 25 morskih zaštićenih područja/pilot područja, u regionima Sredozemnog mora, Baltičkog mora i severoistočnog Atlantika, na razvoju alata za očuvanje i obnavljanje morske sredine na društveno održiv i prihvatljiv način. Ovi alati će biti testirani u pilot područjima i na kraju će rezultirati platformom Blueprint, koja će biti prilagođena korisnicima za kreiranje efektivnih, efikasnih i otpornih morskih zaštićenih područja i mreža morskih zaštićenih područja. Morska zaštićena područja u Crnoj Gori – parkovi prirode „Platamuni”, „Katič” i „Stari Ulcinj” će biti pilot područja, u kojima će biti testirani alati koji će biti kreirani za očuvanje i obnavljanje morske sredine.</p>	<p>U projektu učestvuje 22 partnera iz različitih institucija iz cijele Evrope (Belgija, Francuska, Italija, Njemačka, Holandija, Danska, Švedska, Finska, Estonija, Crna Gora, Hrvatska, Irska i Švajcarska). The Royal Belgian Institute of Natural Sciences (RBINS) je vodeći partner.</p>	<p>januar 2023. - decembar 2026. godine</p>	<p>/</p>	<p>Aktivan</p>
--	---	---	---	---	----------	----------------

Tabela 4.2 Projekat čija se realizacija planira tokom 2024. godine

Naziv projekta	Cilj projekta	Sažet opis projekta	Naziv nosioca i partnera u sprovođenju	Trajanje projekta	Finansijska vrijednost projekta	Status projekta
Projekat za Park prirode „Stari Ulcinj“ finansiran od strane MedFund-a , u okviru regionalnog projekta „ <i>Build back a blue and stronger Mediterranean - Izgraditi ponovo plavi i jači Mediteran</i> “	Projekat ima za cilj da obezbijedi efikasno upravljanje, promoviše lokalnu upravu, unaprijedi nadzor, podigne svijest o značaju očuvanja morskih zaštićenih područja, prati ekološke koristi i podrži održivo korišćenje ovih Usaglašavanje je je u toku.dragocijenih morskih ekosistema.	Javnom preduzeću za upravljanje morskim dobrom Crne Gore je odobren projektni predlog i u narednom periodu bi trebalo da potpiše Ugovor o grantu za Park prirode „Stari Ulcinj“ sa Udruženjem za održivo finansiranje Mediteranskih morskih zaštićenih područja - MedFund-om. U periodu od 5 godina, MedFund će obezbijediti finansijsku pomoć, tehničku ekspertizu i unapređenje kapaciteta, kako bi se omogućila implementacija planova upravljanja i poboljšala dugoročna održivost morskih zaštićenih područja.	Udruženje za održivo finansiranje Mediteranskih morskih zaštićenih područja – MedFund i Javno preduzeće za upravljanje morskim dobrom Crne Gore su partneri u projektu. Ovo partnerstvo je dio regionalnog projekta pod nazivom „Build back a blue and stronger Mediterranean - Izgraditi ponovo plavi i jači Mediteran“, koji je finansiran od strane Globalnog fonda za životnu sredinu (GEF) i podržan od Conservation International (CI), kako bi se poboljšala zaštita mora i obale u Mediteranu.	2024-2028. godine	cca 287 000,00 USD	Odobren.

5. FINANSIJSKA SREDSTVA UTROŠENA ZA ZAŠTITU

5.1. Finansiranje Javnog preduzeća za upravljanje morskim dobrom Crne Gore

Javno preduzeće za upravljanje morskim dobrom Crne Gore osnovano je i posluje u javnom interesu, što znači da nema akumulaciju dobiti, već su ukupni prihodi jednaki rashodima.

Ciljevi koji treba da budu ispunjeni su:

- zakonitost korištenja sredstava, korištenje sredstava za namjene utvrđene Zakonom o morskom dobru;
- koordinacija sa primorskim opštinama u postupku definisanja prioriternih ulaganja, veći stepen komunalnog održavanja i uređenja zone morskog dobra u saradnji sa primorskim opštinama sa planiranjem više sredstava i iz više različitih izvora za ovu namjenu;
- zaštita, očuvanje i uređenje prirodnih plaža i izgradnja novih kupališta, održavanje i unapređenje stanja u zaštićenim prirodnim dobrima u zoni morskog dobra, unapređenje zone kroz integralno upravljanje obalom;
- realizacija važnih infrastrukturnih investicija, realizacija zakonskih obaveza Javnog preduzeća.

Na osnovu Zakona o morskom dobru i Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata, donosi se Godišnji Plan korišćenja finansijskih sredstava Javnog preduzeća po sljedećem postupku:

- priprema nacрта Plana u okviru stručne službe Javnog preduzeća;
- usvajanje Plana od strane Upravnog odbora Javnog preduzeća;
- dobijanje saglasnosti od resornog Ministarstva;
- dobijanje saglasnosti od Vlade Crne Gore;
- plan korišćenja finansijskih sredstava je osnov za izradu Plana javnih nabavki;
- postupanje i praćenje pozicija iz Plana korišćenja sredstava;
- na kraju kalendarske godine vrši se izrada Završnog računa (*bilans stanja, bilans uspjeha, statistički aneks, promjene na kapitalu, tok gotovine, napomene uz finansijske izvještaje i izvještaj menadžmenta*);
- završni račun usvaja Upravni odbor Javnog preduzeća;
- usvojeni Završni račun se predaje Upravi prihoda i carina;
- sredstva za nerealizovane aktivnosti se prenose u sljedeću godinu i imaju posebnu poziciju u Planu korišćenja sredstava kao „prenesene aktivnosti“.

Finansijska sredstva Javnog preduzeća troše se u skladu sa zakonom i opštim aktima preduzeća, donijetim odlukama, planovima i programima rada, zaključenim ugovorima i drugim aktima, u cilju izvršavanja obaveza i zadataka iz nadležnosti Javnog preduzeća za upravljanje morskim dobrom Crne Gore. Raspodjela prihoda i rashoda se vrši na osnovu godišnjeg Plana korišćenja finansijskih sredstava Javnog preduzeća za upravljanje morskim dobrom Crne Gore (na osnovu Zakona o morskom dobru i Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata). Plan se sastoji od:

- investicionih ulaganja (izrada tehničke dokumentacije, elaborati, studije, geodetska snimanja, recenzije, izvođenje radova sa nadzorom);
- tekućeg održavanja zone morskog dobra (sanacije obale, uklanjanje objekata, ugovori sa lokalnim Komunalnim preduzećima, i dr);

- monitoringa i praćenja stanja životne sredine (kvalitet vode za kupanje, praćenje stanja u parkovima prirode, istraživanje i mapiranje bioloških i ekoloških parametara obale i mora, i dr);
- ostalih poslovnih rashoda (troškovi struje, vode, telefon, internet, reklama, zakup prostorija, kancelarijski materijal, održavanje higijene i ostali režijski troškovi);
- učešća u međunarodnim projektima (kofinansiranje);
- nabavke osnovnih sredstava (nabavka opreme, vozila i dr);
- zarada i ostalih ličnih primanja zaposlenih;
- prenesenih aktivnosti.

Finansiranje preduzeća vrši se iz Budžeta Javnog preduzeća koji obuhvata sljedeće prihode i rashode.

- **Prihodi:**

- naplata naknade za korištenje morskog dobra (*kupališta, privremeni objekti, terase, pristaništa, privežišta, sidrišta, objekti na rijeci Bojani, ustupanje luka od lokalnog značaja, i sl*);
- ostali poslovni prihodi (*naplata garancija, otkup tenderske dokumentacije, izdavanje UT uslova, prihodi od međunarodnih projekata refundacija, donacije i sl*);
- prihod od usluga prevoza na liniji Kamenari-Lepetane;

- **Rashodi:**

Finansijska sredstva Javnog preduzeća troše se u skladu sa zakonom i opštim aktima preduzeća, donijetim odlukama, planovima i programima rada, zaključenim ugovorima i drugim aktima u cilju izvršavanja obaveza i zadataka iz nadležnosti Javnog preduzeća.

- investiciona ulaganja (*izrada tehničke dokumentacije, elaborati, studije, geodetska snimanja, recenzije, izvođenje radova sa nadzorom*);
- tekuća održavanja zone morskog dobra (*sanacije obale, uklanjanje objekata, ugovori sa lokalnim Komunalnim preduzećima i dr*);
- monitoring i praćenje stanja životne sredine (*kvalitet vode za kupanje, praćenje stanja u rezervatima/parkovima prirode u morskome području, istraživanje i mapiranje bioloških i ekoloških parametara obale i mora, i dr*);
- ostali poslovni rashodi (*troškovi struje, vode, telefon, internet, reklama, zakup prostorija, trajekt, kancelarijski materijal, održavanje higijene i ostali režijski troškovi*);
- učešće u međunarodnim projektima (*kofinansiranje*);
- nabavka osnovnih sredstava (*nabavka opreme, vozila i dr*);
- zarade i ostala lična primanja zaposlenih;
- prenesene aktivnosti.

5.2. Finansijska sredstva utrošena za sprovođenje planiranih aktivnosti

Shodno članu 59 Zakona o zaštiti prirode Izvještaj o realizaciji Plana upravljanja treba da sadrži informacije o finansijskim sredstvima utrošenim za zaštitu i ostvarenim prihodima od naknada za korišćenje područja i područja ekološke mreže. Shodno tome, u narednim tabelama dat je pregled godišnjih troškova po tematskim oblastima za 2023. godinu.

Godišnji troškovi po tematskoj oblasti A „Prirodne vrijednosti“ za 2023.godinu

KOD	Aktivnosti	PRIORITET	Indikativna procjena sredstava potrebnih za sprovođenje aktivnosti
AA8	Sprovoditi akcije uklanjanja otpada iz mora u saradnji sa drugim institucijama i organizacijama.	2	500.00
UKUPNO AA			500.00
AB1	Sprovoditi inventarizaciju kopnenih staništa (1240, 5330) značajnih za zaštitu.	1	1,000.00
UKUPNO AB			1,000.00
UKUPNO Tematska oblast A			1,500.00

Godišnji troškovi po tematskoj oblasti B „Edukacija i promocija“ za 2023.godinu

KOD	Aktivnosti	PRIORITET	Indikativna procjena sredstava potrebnih za sprovođenje mjera i aktivnosti
BA1	Osmisliti i sprovođiti edukativne programe i programe posjećivanja PP Stari Ulcinj.	2	1,333.00
UKUPNO BA			1,333.00
BB2	Izraditi i održavati posebnu <i>web</i> stranicu PP Stari Ulcinj u okviru postojeće <i>web</i> stranice JPMDCG.	1	40.33
BB5	Izraditi promotivno-edukativni materijal o vrijednostima PP Stari Ulcinj.	2	1,615.33
UKUPNO BB			1,655.66
UKUPNO Tematska oblast B			2,988.66

Godišnji troškovi po tematskoj oblasti C „Kapaciteti upravljača i saradnje“ za 2023.godinu

KOD	Aktivnosti	PRIORITET	Indikativna procjena sredstava potrebnih za sprovođenje mjera i aktivnosti
CA3	Inicirati i realizovati posjetu zaštićenim područjima u moru sa ciljem razmjene iskustava.	2	775.35
UKUPNO CA			775.35
CB1	Obezbjediti plovilo za vršenje kontrole sa morske strane zaštićenog područja.	1	57,519.21
UKUPNO CB			57,519.21

CC2	Inicirati i održavati učlanjenje JPMDCG u međunarodnim organizacijama.	2	200.00
UKUPNO CC			200.00
UKUPNO Tematska oblast C			58,494.56

Ukupna sredstva utrošena za realizaciju aktivnosti shodno Planu upravljanja za 2023. godinu iznose **62,983.22 EUR**, što je i prikazano ukupnim pregledom u donjoj Tabeli 5.1.

Tabela 5.1: Raspodjela ukupnih troškova po tematskim oblastima za 2023.godine

	2023 godina (G1)	Postotak
Tematska oblast A	1,500.00	2%
Tematska oblast B	2,988.66	5%
Tematska oblast C	58,494.56	93%
UKUPNO	62,983.22	100,00%

U nastavku su date tabele sa proračunom sredstava po prioritetima i temama, kao i procjena ukupnih troškova utrošenih za realizaciju aktivnosti koje su predviđene u prvoj godini shodno Planu upravljanja Parka prirode „Stari Ulcinj“.

Tabela 5.2: Pregled ukupnih troškova po prioritetima za tematsku oblast A za 2023.godinu

Prioritet	Tematska oblast A		Ukupno
	Podtema AA	Podtema AB	
Prioritet 1	0	1,000.00	1,000.00
Prioritet 2	500.00	0	500.00
Prioritet 3	0	0	0
UKUPNO	500.00	1,000.00	1,500.00

Tabela 5.3: Pregled ukupnih troškova po prioritetima za tematsku oblast B za 2023.godinu

Prioritet	Tematska oblast B		Ukupno
	Podtema BA	Podtema BB	
Prioritet 1	0	40.33	40.33
Prioritet 2	1,333.00	1,615.33	2,948.33
Prioritet 3	0	0	0
UKUPNO	1,333.00	1,655.66	2,988.66

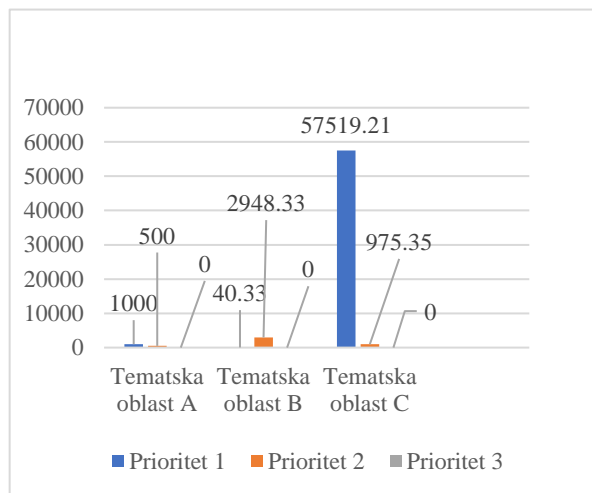
Tabela 5.4.: Pregled ukupnih troškova po prioritetima za tematsku oblast C za 2023.godinu

Prioritet	Tematska oblast C			Ukupno
	Podtema CA	Podtema CB	Podtema CC	
Prioritet 1	0	57,519.21	0	57,519.21
Prioritet 2	775.35	0	200.00	975.35
Prioritet 3	0	0	0	0
UKUPNO	775.35	57,519.21	200.00	58,494.56

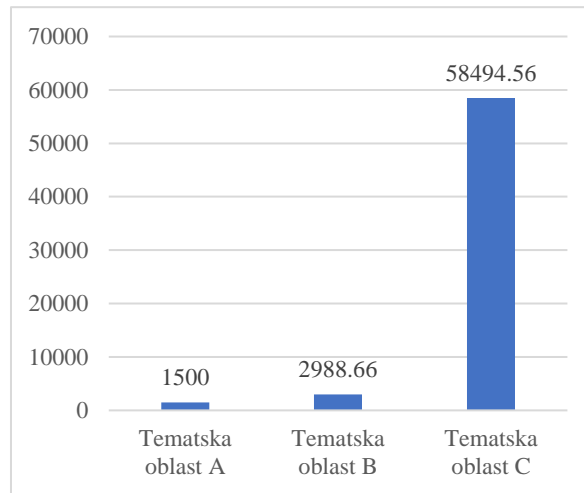
Konačno, u nastavku se nalazi ukupan pregled svih troškova realizovanih aktivnosti po prioritetima i tematskim oblastima, kao i procentualni iznos pojedinačnih troškova u ukupnom budžetu za jednogodišnji period, odnosno 2023. godinu.

Tabela 5.5: Pregled ukupnih troškova prema prioritetima i temama za 2023.godinu

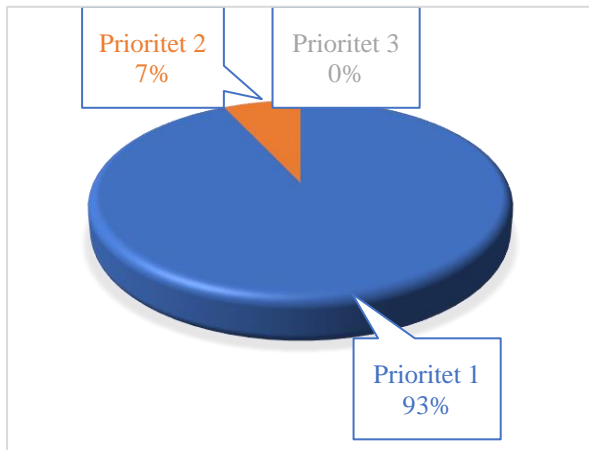
Prioritet/tematska oblast	Prioritet 1	Prioritet 2	Prioritet 3	Ukupno	Udio
Tematska oblast A	1 000	500	0	1 500	2%
Tematska oblast B	40.33	2 948.33	0	2 988.66	5%
Tematska oblast C	57,519.21	975.35	0	58,494.56	93%
UKUPNO	58,559.54	4 423.68	0	62,983.22	100%
Udio	93%	7%	0%	100%	Postotak

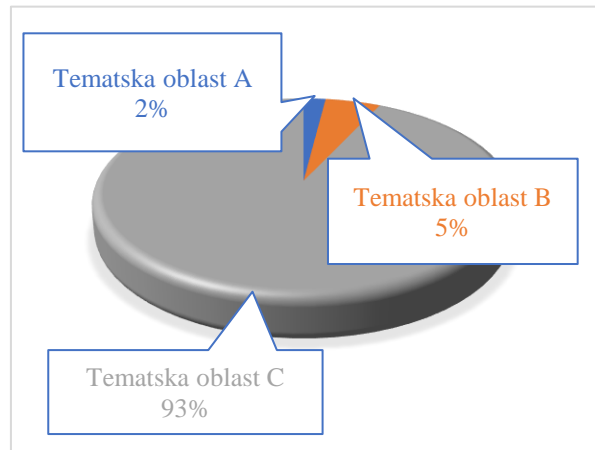
Grafikon 5.1 Prioriteti po tematskim oblastima za 2023.godinu

Grafikon 5.2 Finansijski iznosi za 2023.godinu po tematskim oblastima

Grafikon 5.3 Prikaz udjela troškova po prioritetima za 2023.godinu

Grafikon 5.4 Prikaz udjela troškova po tematskim oblastima za 2023.godinu

Za realizaciju svih realizovanih aktivnosti, Javno preduzeće za upravljanje morskim dobrom za 2023. godinu utrošilo je ukupno **62,983.22 EUR**.

6. ZAKLJUČAK

Od ukupno 42 aktivnosti predviđenih Planom upravljanja za Park prirode „Stari Ulcinj“ za period 2023-2027, tokom 2023. godine potpuno je realizovano 25, a djelimično 4 aktivnosti. Za njihovu realizaciju utrošeno je ukupno **62,983.22 EUR**. U ovom periodu u zaštićenom području Parku prirode „Stari Ulcinj“ nisu ostvareni prihodi od naknada za korišćenje zaštićenog područja.

Imajući u vidu mogućnost finansiranja mjera i aktivnosti predviđenih Planom upravljanja iz raznih EU i nacionalnih fondova, projekata, donacija i sponzorstava, Javno preduzeće za upravljanje morskim dobrom tokom 2024. godine će potpisati Ugovor o grantu za podršku upravljanja morskim zaštićenim područjima u Crnoj Gori – Park prirode „Stari Ulcinj“ sa Asocijacijom za održivo finansiranje Mediteranskih morskih zaštićenih područja „The MedFund“ u iznosu od cca **287 000,00 USD**.

Edukativne posjete i obuke na kojima su učestvovali predstavnici Javnog preduzeća za upravljanje morskim dobrom, dali su značajni doprinos u edukaciji i usavršavanju zaposlenih što je od izuzetne važnosti za budući rad i adekvatno upravljanje zaštićenim područjima. Takođe, promotivne aktivnosti i posjete koje je Javno preduzeće organizovalo tokom ove godine, doprinose informisanju i podizanju svijesti lokalnog stanovništva o vrijednostima parka i važnosti očuvanja i zaštiti morskih zaštićenih područja.

Na osnovu svih podataka kojima raspolaže Javno preduzeće za upravljanje morskim dobrom, dobijenih realizacijom planiranih mjera i aktivnosti, kao i podataka i informacija koje su dobijene od drugih institucija tokom 2023. godine, može se **zaključiti da je Park prirode „Stari Ulcinj“ zadržao svoje stanje očuvanosti i zaštite iz vremena njegovog stavljanja pod zaštitom (2021. godina).**

JAVNO PREDUZEĆE ZA UPRAVLJANJE
MORSKIM DOBROM CRNE GORE

IZVJEŠTAJ O REALIZACIJI PLANA UPRAVLJANJA ZA PARK PRIRODE „KATIČ“ ZA 2023. GODINU

februar 2024. godine

SADRŽAJ

1. UVOD	5
1.1. Zakonodavni okvir.....	5
1.2. Opis područja.....	6
1.3. Upravljač zaštićenim područjem Parka prirode „Katič“	7
2. REALIZACIJA MJERA ZAŠTITE	11
2.1. Zone zaštite	11
2.2. Sprovedene mjere zaštite	11
3. REALIZACIJA PLANA PO INDIKATORIMA PRAĆENJA USPJEŠNOSTI REALIZACIJE PLANA	12
3.1. Ciljevi i prikaz realizovanih mjera i aktivnosti po tematskim oblastima	12
<i>Tabela br. 3.3: Prikaz mjera i aktivnosti za tematsku oblast „Kapaciteti upravljača i saradnje“ ..</i>	<i>20</i>
3.2. Prikaz aktivnosti istraživanja i monitoringa.....	23
4. AKTIVNOSTI U ZAŠTIĆENOM PODRUČJU	24
4.1. Edukacija.....	24
4.1.1. Aktivnosti realizovane od strane upravljača	24
4.1.2. Učešće upravljača	25
.....	25
4.1.3. Posjete drugim morskim zaštićenim područjima	27
4.2. Promocija	29
4.3. Međunarodni projekti.....	31
5. FINANSIJSKA SREDSTVA UTROŠENA ZA ZAŠTITU	34
5.1. Finansiranje Javnog preduzeća za upravljanje morskim dobrom Crne.....	34
Gore	34
5.2. Finansijska sredstva utrošena za sprovođenje planiranih aktivnosti.....	35
6. ZAKLJUČAK	40

NOSILAC IZRADE IZVJEŠTAJA O REALIZOVANIM AKTIVNOSTIMA TOKOM 2023.GODINE

Javno preduzeće za upravljanja morskim dobrom Crne Gore

Ulica Popa Jola Zeca bb

85310 Budva, Crna Gora

www.morskodobro.me

PRIPREMIO RADNI TIM JAVNOG PREDUZEĆA ZA UPRAVLJANJE MORSKIM DOBROM CRNE GORE:

Obradivači Izvještaja o realizovanim aktivnostima u Parku prirode „Katič“

Ime i prezime	Radno mjesto ili funkcija	Organizaciona jedinica upravljača ili drugi subjekt
Dijana Došljak	Rukovodilac službe	Služba za zaštitu i održivi razvoj morskog dobra
Nemanja Malovrazić	Koordinator za zaštitu prirode i životne sredine	Služba za zaštitu i održivi razvoj morskog dobra
Milena Raičević	Samostalni saradnik za međunarodnu saradnju i projekte	Služba za zaštitu i održivi razvoj morskog dobra
Marija Bajković	Saradnik za zaštitu prirode i životne sredine	Služba za zaštitu i održivi razvoj morskog dobra
Aleksandra Ivanović	Saradnik za zaštitu prirode	Služba za zaštitu i održivi razvoj morskog dobra
Mirjana Knežević	Referent	Služba za zaštitu i održivi razvoj morskog dobra
Tamara Kaluđerović	Referent	Služba za zaštitu i održivi razvoj morskog dobra

Autori fotografija:

Arhiva Javnog preduzeća za upravljanje morskim dobrom Crne Gore

Arhiva Instituta za biologiju mora

Park prirode „Katič“ – Izyještaj o realizovanim aktivnostima za 2023. godinu

SKRAĆENICA	ZNAČENJE	TOBR	Turistička organizacija Bar
AZZŽS	Agencija za zaštitu životne sredine	TOBD	Turistička organizacija Budva
APD	Asocijacija „Parkovi Dinarida“	UCG	Univerzitet Crne Gore
DZR	Direktorat za ribarstvo	UIP	Uprava za inspeksijske poslove
DZP	Direkcija za puteve	UP	Uprava policije
IBM	Institut za biologiju mora	UPSUL	Uprava pomorske sigurnosti i upravljanja lukama
JLS	Jedinice lokalne samouprave	UZZKD	Uprava za zaštitu kulturnih dobara
JPMDCG	Javno preduzeće za upravljanje morskim dobrom Crne Gore	VCG	Volonteri Crne Gore
JUOŠ	Javne ustanove Osnovne škole	VI	Vjerske institucije
JUSŠ	Javne ustanove Srednje škole	ZK	Zakupci kupališta
K	Konsultant	ZHSCG	Zavod za hidrometeorologiju i seizmologiju Crne Gore
KP	Komunalna preduzeća		
KPBR	Komunalno preduzeće Bar		
KPBD	Komunalno preduzeće Budva		
LK	Lučka kapetanija		
LS	Lokalno stanovništvo		
MPNI	Ministarstvo prosvjete, nauke i inovacija		
MTEORRS	Ministarstvo turizma, ekologije, održivog razvoja i razvoja sjevera		
MIN	Ministarstva		
MF	Međunarodni fondovi		
MPŠV	Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede		
NMP	Nacionalni i međunarodni preduzetnici		
NTO	Nacionalna turistička organizacija		
NVO	Nevladine organizacije		
OPBR	Opština Bar		
OPBD	Opština Budva		
P	Preduzetnici		
PF	Profesionalni fotograf		
R	Ribari		
RI	Ribarska inspekcija		
RK	Ronilački klubovi		
TO	Turističke organizacije		

1. UVOD

1.1. Zakonodavni okvir

Park prirode „Katič“, koji obuhvata morski akvatorijum sa pripadajućom obalom u dijelu opštine Budva i opštine Bar, nalazi se pod zaštitom u skladu sa Odlukom Vlade Crne Gore, koja je donijeta 25. oktobra 2021. godine. Odluka o proglašavanju zaštićenog područja Parka prirode „Katič“ (u daljem tekstu: Odluka) je donijeta u skladu sa odredbama iz člana 34 stav 5 Zakona o zaštiti prirode (Sl. list CG, broj 54/16 i 18/19) i objavljena u Sl. listu CG, br. 113/21, 25. 10. 2021. godine. U njoj su pored predmeta/cilja zaštite i kategorije zaštićenog područja, definisane i granice i zone zaštite, principi i mjere zaštite i održivog razvoja, određen je upravljač zaštićenog područja – Javno preduzeće za upravljanje morskim dobrom Crne Gore, kao i njegove obaveze vezane za izradu i sprovođenje plana upravljanja, godišnjih programa upravljanja, kao i ostalih neophodnih akata. Prema tome, Odluka o proglašavanju zaštićenog područja Parka prirode „Katič“ se temelji na navedenim zakonskim propisima, a podrazumijeva i dodjeljivanje adekvatnog nivoa zaštite i upravljanja. Svrha zaštite ovog prostora je očuvanje prirodnog pejzaža i ekosistema, te njihovog biodiverziteta, ali i očuvanje vrijednosti i atraktivnosti ovog prostora za sprovođenje naučnih istraživanja, uz edukativnu funkciju.

Studijom zaštite Parka prirode „Katič“, koja je urađena 2021. godine, a potom i Odlukom utvrđeno je da ovaj Park prirode predstavlja integrisano obalno i morsko zaštićeno područje koje je svrstano u IV kategoriju zaštićenih područja (član 30, stav 5) u koju spadaju područja u kojima su zaštićene divlje vrste biljaka i životinja i njihova staništa u kojima se upravlja radi njihove zaštite. Nakon Studije i Odluke, izrađen je i Plan upravljanja zaštićenim područjem Parkom prirode „Katič“, koji sadrži detaljne smjernice za petogodišnje upravljanje i aktivnosti na ovom području. S tim u vezi, Javno preduzeće za upravljanje morskim dobrom kao upravljač Parka prirode „Katič“, a u skladu sa Zakonom o zaštiti prirode je dužan da donosi Godišnje programe upravljanja za svaku godinu realizacije Plana, te nakon isteka godišnjeg perioda, podnosi resornom Ministarstvu Izvještaj o izvršenim aktivnostima.

Članom 59 Zakona o zaštiti prirode upravljač ovim zaštićenim područjem dužan je da dostavi Izvještaj o realizaciji plana upravljanja na osnovu godišnjeg programa upravljanja, koji sadrži podatke o:

- i) realizaciji mjera zaštite;
- ii) realizaciji plana po indikatorima praćenja uspješnosti realizacije plana;
- iii) posjetama zaštićenim područjima;
- iv) finansijskim sredstvima utrošenim za zaštitu i ostvarenim prihodima od naknada za korišćenje zaštićenih područja i područja ekološke mreže.

Imajuću u vidu odredbe definisane Zakonom o zaštiti prirode, te da je Plan upravljanja za Park prirode „Katič“ 2023-2027 donesen 30. januara 2023. godine, Javno preduzeće za upravljanje morskim dobrom nadležnom Ministarstvu za poslove zaštite životne sredine dostavlja Izvještaj o realizovanim aktivnostima u Parku prirode „Katič“ za 2023. godinu, koji sadrži: zakonodavni okvir, opis područja, informacije o upravljaču, prikaz realizovanih mjera zaštite i aktivnosti po indikatorima za praćenje uspješnosti, posjetama zaštićenim područjima i edukativnim aktivnostima, kao i finansijski osvrt na sredstva koja su utrošena u cilju očuvanja i unapređenja stanja Parka prirode „Katič“.

1.2. Opis područja

Geografski, područje Parka prirode „Katič“ predstavlja integrisano obalno i morsko zaštićeno područje od Skočidevojke na sjeverozapadu, do Maljevika na jugoistoku, u kome se štite zaštićene i ekološki značajne morske i kopnene vrste i staništa. Cijelo područje je u vlasništvu države Crne Gore, odnosno Opštine Budva i Opštine Bar, i to na katastarskim parcelama u katastarskim opštinama Sutomore, Mišići, Buljarica II, Buljarica I, Petrovac i Reževići.

Cjelokupna površina Parka prirode je u potpunosti u zoni Morskog dobra i iznosi 2744.93 ha, od čega je:

(i) u morskom dijelu 276,90 ha u II zoni zaštite i 2291,77ha u III zoni zaštite, dok je

(ii) u kopnenom – obalnom dijelu u III zoni zaštite 176.52 ha

Prostor Parka prirode „Katič“ stavljen je pod zaštitu radi stvaranja uslova za opstanak i dugoročnu zaštitu velikog broja vrsta i staništa značajnih za zaštitu.

Od prirodnih vrijednosti Parka prirode „Katič“, kao ciljane za zaštitu u morskom i kopnenom dijelu izdvajaju se sledeća staništa i vrste visoke reprezentativnosti (tabela br. 1):

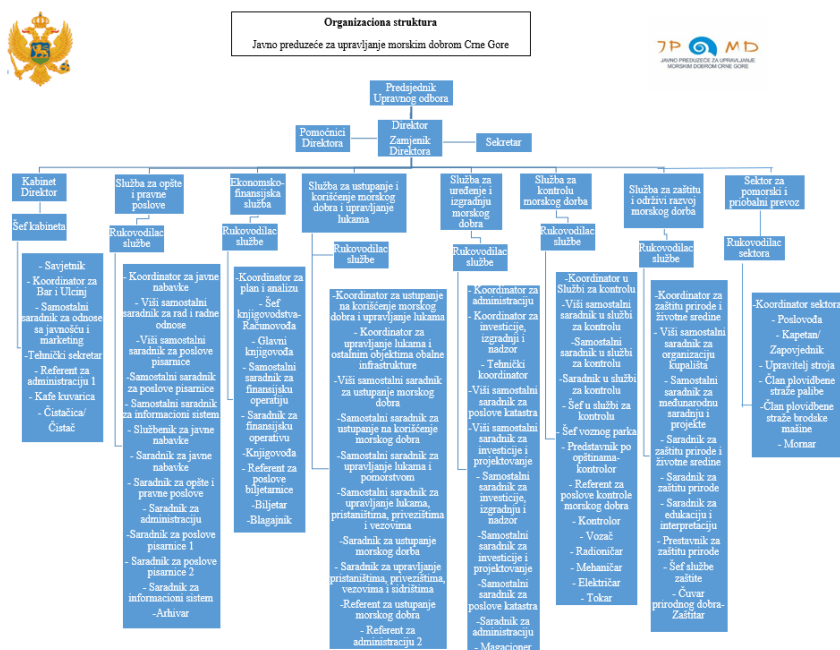
Tabela broj 1.1: Prikaz ciljanih vrsta za zaštitu u morskom i kopnenom dijelu

	Morski dio	Kopneni dio
Staništa	<p>- biocenoze naselja morske trave (<i>Posidonia oceanica</i>), naročito u okolini ostrva Mali Katič (crkva Sveta Neđelja) i Veliki Katič koja prema Petrovačkom zalivu doseže do linije koja je 150 m udaljena od isturenih djelova kopna na Malom brdu i Petrovačkom pristanu, na južnom dijelu Buljaričkog zaliva sa odmakom granične linije ispred same plaže od 150 m koja u pravcu Dubovice obuhvata zonu od obalne linije do šire zone morske stijene - hridi Mravinjak, uvalu Perčin do rta Kotrobanje i uvalu Maljevik do linije Crnirt - rt Krčevac,</p> <p>- koraligene biocenoze kod ostrva Veliki Katič (Donkova Seka) i u uvali Maljevik (kod rta Krčevac, uvale Vezirovo sidrište i rta Dubovac)</p> <p>- pećine, naročito u uvali Perčin</p>	<p>- mediteranska stjenovita obala obrasle endemičnim vrstama roda <i>Limonium</i>;</p> <p>- termomediteranski prepustinjski žbunjaci;</p> <p>- jednogodišnja vegetacija pokretnih morskih obala.</p>
Vrste	<p><i>Cyomodocea nodosa</i>, <i>Cystoseria amentacea</i>, <i>Cladocora ceaspitosa</i>, <i>Centrostephanus longispinus</i>, <i>Lithophaga lithophaga</i>, <i>Pinna nobilis</i>, <i>Scyllarus arctus</i> i druge.</p>	<p>drvenasta mlječika (<i>Euphorbia dendroides</i>);</p>

1.3. Upravljač zaštićenim područjem Parka prirode „Katič“

Nadležnosti i djelatnosti u zoni morskog dobra raspodijeljene na više državnih institucija. U cilju što boljeg upravljanja ovim prostorom, Skupština Crne Gore je donijela Prostorni plan posebne namjene za obalno područje 2018. godine ("Sl. List CG", br. 56/18). Ukoliko je dozvoljeno korištenje morskog dobra, naknada za njegovo korišćenje je prihod Javnog preduzeća za upravljanje morskim dobrom Crne Gore i koristi se za zaštitu, uređenje i unapređenje morskog dobra. Takođe, Javno preduzeće za upravljanje morskim dobrom Crne Gore, prema Statutu ima određene djelatnosti kao što su zaštita, uređivanje i unapređenje morskog dobra; upravljanje morskim dobrom; zaključivanje ugovora o korišćenju morskog dobra; izgradnja i održavanje infrastrukturnih objekata za potrebe morskog dobra; ugostiteljstvo i turizam; trgovina; uređenje plaža i obale mora; korišćenje djelova morskog dobra.

U cilju obavljanja svojih djelatnosti Javno preduzeće za upravljanje morskim dobrom Crne Gore, raspolaže sa 6 službi i 1 sektorom, čija je funkcija sprovođenje definisane misije, zadataka i ciljeva. Pri tome, obim djelovanja ovih službi, kao i odgovornosti svih pojedinačnih zaposlenih su definisane važećim Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta, donesenim na osnovu odredbi iz članova 21 i 43 Statuta Javnog preduzeća za upravljanje morskim dobrom Crne Gore. Organizaciona struktura Javnog preduzeća za upravljanje morskim dobrom data je na Grafikonu 1.1. Za obavljanje dijela poslova iz djelatnosti Javnog preduzeća, izvan sjedišta, organizovana su predstavništva i to za opštine: Herceg Novi, Tivat, Kotor, Bar i Ulcinj, kao i kancelarije u Petrovcu i Jazu.

Grafikon 1.1: Organizaciona struktura Javnog preduzeća za upravljanje morskim dobrom Crne Gore (Izvor: Autor prilagodio shodno sistematizaciji)

Vežano za izradu ovog Izvještaja o realizovanim aktivnostima u zaštićenom području Parku prirode „Katič“, u tabelama broj 1.2 i 1.3 dat je spisak članova Upravnog odbora preduzeća, kao i zaposlenih koji su zaduženi za izradu i sprovođenje Planova upravljanja, dok su u tabeli broj 1.4 nalazi pregled novozaposlenih lica, a u tabeli broj 1.5 su istaknuta radna mjesta za koja je potrebno zaposliti nova lica.

Tabela 1.2 Članovi Upravnog odbora preduzeća

Ime i prezime	Funkcija	Organizaciona jedinica
Blažo Rađenović	Predsjednik	Upravni odbor
Željko Bjelica	Član	Upravni odbor
Milijana Milojević	Članica	Upravni odbor
Anđela Labović	Članica	Upravni odbor
Dejan Božović	Član	Upravni odbor
Maša Vukić	Članica	Upravni odbor
Srđan Radić	Član	Upravni odbor

Tabela 1.3 Radna mjesta i zaposleni kojima je u opisu posla učešće u izradi i sprovođenju Planova upravljanja i Godišnjih programa upravljanja

Naziv radnog mjesta	Br. Predviđenih radnih mjesta	Obrazovni profil	Vrsta radnog angažovanja	Napomena
Kabinet direktora				
Direktor	1	VI ili VII nivo kvalifikacija	Puno radno vrijeme	
Pomoćnici direktora	2	VI ili VII nivo kvalifikacija	Puno radno vrijeme	
Samostalni saradnik za odnose sa javnošću	1	VI ili VII nivo kvalifikacija, sektor društvenih nauka	Puno radno vrijeme; Angažman na neodređeno vrijeme	
Služba za opšte i pravne poslove				
Rukovodilac službe	1	VI ili VII nivo kvalifikacija, sektor prava, diplomirani pravnik	Puno radno vrijeme; Angažman na neodređeno vrijeme	
Službenik za javne nabavke	1	VI ili VII nivo kvalifikacija	Puno radno vrijeme	
Ekonomsko – finansijska služba				
Rukovodilac službe	1	VI ili VII nivo kvalifikacija, sektor ekonomije, diplomirani ekonomista ili sektor društvenih nauka	Puno radno vrijeme; Angažman na neodređeno vrijeme	
Koordinator za plan i analizu	1	VI ili VII nivo kvalifikacija, sektor društvenih nauka	Puno radno vrijeme; Angažman na neodređeno vrijeme	
Služba za ustupanje na korišćenje morskog dobra i upravljanje lukama				
Koordinator za ustupanje na korišćenje morskog dobra i upravljanja lukama	1	VI ili VII nivo kvalifikacija, sektor prava, diplomirani pravnik	Puno radno vrijeme	
Koordinator za upravljanje lukama i ostalim objektima obalne infrastrukture	1	VI ili VII nivo kvalifikacija, sektor prava, diplomirani pravnik	Puno radno vrijeme	
Služba za uređenje i izgradnju morskog dobra				
Koordinator za administraciju	1	VI ili VII nivo kvalifikacija, sektor društvenih nauka	Puno radno vrijeme	

Koordinator za investicije, izgradnju i nadzor	1	VI ili VII nivo kvalifikacija, sektor građevinarstva	Puno radno vrijeme	
Služba za kontrolu morskog dobra				
Koordinator u službi za kontrolu	1	VI ili VII nivo kvalifikacija	Puno radno vrijeme; Angažman na neodređeno vrijeme	
Viši samostalni saradnik za kontrolu	1	VI ili VII nivo kvalifikacija	Puno radno vrijeme; Angažman na neodređeno vrijeme	
Samostalni saradnik u službi za kontrolu	1	VI ili VII nivo kvalifikacija	Puno radno vrijeme	
Služba za zaštitu i održivi razvoj morskog dobra – Služba se bavi pitanjima zaštite prirode i životne sredine, kako u stručnom smislu tako i kroz zaštitu na terenu				
Rukovodilac službe	1	VI ili VII nivo kvalifikacija	Puno radno vrijeme; Angažman na neodređeno vrijeme	
Koordinator za zaštitu prirode i životne sredine	1	VI ili VII nivo kvalifikacija, sektor prirodnih nauka	Puno radno vrijeme; Angažman na neodređeno vrijeme	
Viši samostalni saradnik za organizaciju kupališta	1	VI ili VII nivo kvalifikacija, sektor pomorstva	Puno radno vrijeme; Angažman na neodređeno vrijeme	
Samostalni saradnik za međunarodnu saradnju i projekte	2	VI ili VII nivo kvalifikacija, prirodne i društvene nauke	Puno radno vrijeme; Angažman na neodređeno vrijeme	Trenutno angažovana 1 osoba
Saradnik za zaštitu prirode i životne sredine	1	VI ili VII nivo kvalifikacija, sektor prirodnih nauka	Puno radno vrijeme; Angažman na neodređeno vrijeme	
Saradnik za zaštitu prirode	1	V ili VI nivo kvalifikacija, sektor prirodnih nauka	Puno radno vrijeme; Angažman na neodređeno vrijeme	
Saradnik za edukaciju i interpretaciju	1	V ili VI nivo kvalifikacija, sektor turizma	Puno radno vrijeme	Upraznjeno rad. mjesto
Predstavnik za zaštitu prirode	1	VI ili VII nivo kvalifikacija	Puno radno vrijeme; Angažman na neodređeno vrijeme	
Šef službe zaštite	1	VI ili VII nivo kvalifikacija, prirodne i društvene nauke	Puno radno vrijeme	Upraznjeno rad. mjesto
Zaštitar	8	IV nivo kvalifikacija	Puno radno vrijeme; Angažman na određeno vrijeme	Trenutno angažovane 2 osobe

Služba za zaštitu i održivi razvoj morskog dobra obavlja poslove iz organizacije i opremanja kupališta, zaštite životne sredine; prati kvalitet morske vode za kupanje; vodi baze podataka iz oblasti koje se tiču zaštite prirode i životne sredine; upravlja zaštićenim područjima i stara se o njihovoj fizičkoj zaštiti, unaprijeđenju i promociji; utvrđuje pravila za sprovođenje propisanog režima zaštite; saraduje sa resorno nadležnim ministarstvom; učestvuje u postupcima procjene uticaja na životnu sredinu za projekte trećih lica koji se realizuju u zoni morskog dobra; koordinira međunarodnu saradnju iz oblasti integralnog upravljanja obalnim područjem i održivog razvoja; priprema i realizuje međunarodne projekte; obavlja poslove „focal point-a“ za saradnju sa PAP/RAC centrom UNEP/MAP-a; saraduje sa NVO u realizaciji Programa „Plava zastavica“ i ekoloških akcija; obavlja i druge administrativno-tehničke poslove.

Tabela 1.4 Lica angažovana na određeno vrijeme

Naziv radnog mjesta	Br. Radnih mjesta	Organizaciona jedinica/ služba	Obrazovni profil	Vrsta radnog angažovanja	Napomena
Referent	1	Služba za zaštitu i održivi razvoj	VII nivo kvalifikacija, sektor turizma	Puno radno vrijeme Angažman na određeno vrijeme	
Referent 1	1	Služba za zaštitu i održivi razvoj	VII nivo kvalifikacija, prirodne i društvene nauke	Puno radno vrijeme Angažman na određeno vrijeme	
Vozač broda	1	Služba za zaštitu i održivi razvoj	IV nivo kvalifikacija	Puno radno vrijeme Angažman na određeno vrijeme	

Tabela 1.5 Potrebe za zapošljavanjem novih lica

Naziv radnog mjesta	Br. Radnih mjesta	Organizaciona jedinica/ služba	Obrazovni profil	Vrsta radnog angažovanja	Napomena
Saradnik za edukaciju i interpretaciju	1	Služba za zaštitu i održivi razvoj	V i VI nivo kvalifikacija, sektor turizma		
Šef Službe zaštite	1	Služba za zaštitu i održivi razvoj	VI i VII nivo kvalifikacija, prirodne i društvene nauke		
Zaštitar	6	Služba za zaštitu i održivi razvoj	IV nivo kvalifikacija		

2. REALIZACIJA MJERA ZAŠTITE

2.1. Zone zaštite

Osnovni cilj zaštićenog područja je zaštita i očuvanje svih značajnih vrijednosti, zbog koga je i proglašeno zaštićenim područjem, te shodno tome i sprječavanje potencijalno negativnih posljedica aktivnosti koje se mogu dogoditi u Parku prirode i u zaštitnom pojasu područja. Shodno navedenom, na području Parka definisane su zone zaštite, kao i propisane dozvoljene i zabranjene aktivnosti.

U Parku prirode „Katič“ određene su dvije zone/režima zaštite, i to:

1.Zona zaštite II – aktivni režim zaštite, koja obuhvata okolinu ostrva Mali Katič (crkva Sveta Nedelja) i Veliki Katič koja prema Petrovačkom zalivu doseže do linije koja je 150 m udaljena od isturenih djelova kopna na Malom brdu i Petrovačkom pristanu; prostor ispred južnog dijela Buljaričkog zaliva sa odmakom granične linije ispred same plaže od 150 m koja u pravcu Dubovice obuhvata zonu od obalne linije do šire zone morske stijene - hridi Mravinjak; kao i uvalu Perčin do rta Kotrobanje, izuzimajući priobalnu zonu ispred same Kraljičine plaže do granične linije koja je udaljena 100 m od središnjeg dijela plaže; te uvalu Maljevik do linije Crni rt - rt Krčevac;

2.Zona zaštite III – režim održivog korišćenja, koja obuhvata kopneni dio uz obalnu liniju obuhvatajući morske klifove, ali i stijene i padine velikog nagiba u pet područja: Skočičevojka - Petrovac, Malo Brdo, Velje Brdo, Dubovica i Crni Rt, a na moru dio akvatorijum između obalne linije i izobate 50m, izdvojenu zonu ispredplaže u uvali Perčin do granične linije koja se nalazi na udaljenosti od 100 m od središnjeg dijela same Kraljičine plaže, isključujući lokacije iz Zone zaštite II.

Propisano je da se u Zoni zaštite II sa aktivnim režimom zaštite mogu: sprovoditi akcije restauracije, revitalizacije i ukupnog unapređenja zaštićenog područja; vršiti kontrolisano korišćenje prirodnih resursa, bez posljedica po primarne vrijednosti njihovih prirodnih staništa. U Zoni zaštite III sa režimom održivog korišćenja mogu se sprovoditi intervencije u cilju restauracije i unapređenja zaštićenog područja, kao i razvijati naselja i prateća infrastruktura u mjeri u kojoj se ne narušavaju osnovne vrijednosti područja.

2.2. Sprovedene mjere zaštite

Služba za zaštitu i održivi razvoj u Javnom preduzeću za upravljanje morskim dobrom, tokom 2023. godine kontinuirano je spovodila nadzor i kontrolu u zaštićenom prirodnom dobru u II i III zoni zaštite i zaštitnom pojasu.

Stanje o kontroli zaštićenog područja konstatovano je sa službenim zabilješkama o kontroli, pri čemu je tokom 2023. godine sačinjeno ukupno 48 službenih zabilješki. Za sve uočene nepravilnosti upućivane su inicijative/zahtjevi za vršenje inspekcijuskog nadzora za dalje vođenje postupka, a u cilju dovođenja zone zaštićenog područja u prvobitno stanje.

3. REALIZACIJA PLANA PO INDIKATORIMA PRAĆENJA USPJEŠNOSTI REALIZACIJE PLANA

3.1. Ciljevi i prikaz realizovanih mjera i aktivnosti po tematskim oblastima

Za postavljanje ciljeva i aktivnosti za upravljanje zaštićenim područjem, prethodno je definisana vizija razvoja Parka.

Park prirode Katič je spoj jedinstvenog prirodnog i kulturnog pejzaža, koji stvara posebnu vezu lokalnog stanovništva i posjetilaca. To je područje koje čuva jadranski biodiverzitet i tradicionalne vrijednosti ovog kraja.

Prateći definisanu viziju, Planom upravljanja za park prirode Katič aktivnosti su podjeljene u tri tematske oblasti sa odgovarajućim dugoročnim i specifičnim ciljevima, a za svaki specifični cilj date su konkretne aktivnosti za njihovu realizaciju. Ove tematske oblasti su: prirodne vrijednosti, edukacija i posjećivanje te kapaciteti upravljača i saradnje.

Dugoročni cilj prve tematske oblasti „**Prirodne vrijednosti**” je očuvano evidentirano stanje populacija vrsta i staništa značajnih za zaštitu, te predionih karakteristika parka prirode. U okviru ove tematske oblasti definisani su sljedeći specifični ciljevi:

- **AA.** Očuvano povoljno stanje morskih staništa i vrsta u odnosu na stanje predstavljeno u Studiji zaštite za zaštićeno područje Park prirode „Katič“ 2020.
- **AB.** Očuvano povoljno stanje obalnih/kopnenih staništa i vrsta u odnosu na stanje predstavljeno u Studiji zaštite za zaštićeno područje Park prirode „Katič“ 2020.

U okviru druge tematske oblasti „**Edukacija i posjećivanje**”, dugoročni cilj je uspostavljen sistem posjećivanja na području Parka prirode „Katič“ i ponuđen novi edukativno-interpretativni sadržaji zainteresovanim posjetiocima. Specifični ciljevi su sljedeći:

- **BA.** Posjećivanje na području Parka prirode „Katič“ se zasniva na saradnji upravljača i turističkog sektora i obogaćeno je novim posjetiteljskim sadržajima
- **BB** Povećana je informisanost i svijest posjetilaca o prirodnim, kulturnim i tradicionalnim vrijednostima Parka u odnosu na stanje prije proglašenja zaštićenog područja
- **BC** Posjetiteljska infrastruktura zadovoljava potrebe posjetilaca, a uvažava prirodne i kulturne vrijednosti zaštićenog područja.

Što se tiče treće tematske oblasti „**Kapaciteti upravljača i saradnja**”, dugoročni cilj su ojačani kadrovski i materijalni kapaciteti upravljača i unaprijeđene saradnje sa organizacijama i institucijama na lokalnom, nacionalnom i međunarodnom nivou za potrebe efikasnijeg upravljanja morskim zaštićenim područjem. Specifični ciljevi za ovu oblast su sljedeći:

- **CA.** Podignut nivo znanja i vještina zaposlenih u JPMDCG o upravljanju zaštićenim područjem u odnosu na stanje prije proglašenja Parka prirode.
- **CB.** Povećana opremljenost JPMDCG u cilju efikasnijeg upravljanja morskim zaštićenim područjem.

- **CC.** Unaprijeđene postojeće i ostvarene nove saradnje sa organizacijama i institucijama na lokalnom, nacionalnom i međunarodnom nivou.

U skladu sa vizijom razvoja zaštićenog područja Parka prirode „Katič“, kao i definisanim ciljevima, u ovom poglavlju je data specifikacija realizovanih aktivnosti upravljanja ovim područjem po predloženim tematskim oblastima za prvu godinu realizacije Plana upravljanja, a koje prate navedene ciljeve u tom planu. U tabelama koje slijede prikazane su aktivnosti, indikatori, odgovorna lica za realizaciju aktivnosti, drugi saradnici i institucionalni partneri u realizaciji, utrošena sredstava za sprovođenje aktivnosti, kao i vrsta izvora finansijskih sredstava (VS-vlastita sredstva, DON - donacije, DI - drugi izvori). Redovan rad zaposlenih koji su raspoređeni na poslovima zaštite prirode nije uračunat posebno.

S obzirom na važnost tematskih oblasti u svrhu očuvanja i zaštite područja, te zbog ograničenih ljudskih i finansijskih kapaciteta Upravljača, definisani su različiti stepeni prioriteta planiranih aktivnosti.

- Prioritet 1 – aktivnosti koje se moraju sprovesti za vrijeme trajanja Godišnjeg programa upravljanja / Plana upravljanja. Ovo su ključne aktivnosti i njihovo ispunjavanje pokazuje uspješnost Plana.
- Prioritet 2 – aktivnosti koje bi trebalo sprovesti za vrijeme trajanja Godišnjeg programa upravljanja / Plana upravljanja. Postoji određena fleksibilnost u periodu sprovođenja.
- Prioritet 3 – aktivnosti koje se mogu sprovesti kada vrijeme i/ili sredstva postanu dostupni nakon izvršenja aktivnosti 1. i 2. stepena prioriteta.

Tabela br. 3.1 Prikaz mjera i aktivnosti za tematsku oblast „Prirodne vrijednosti“

Dugoročni cilj: Očuvano evidentirano stanje populacija vrsta i staništa značajnih za zaštitu, te predionih karakteristika Parka prirode							
KOD	Mjere i aktivnosti	Indikator sprovođenja mjera i aktivnosti	PRIORITET	Drugi saradnici u realizaciji	Utrošena sredstva	Izvori objezbeđivanja sredstava	Opis realizovane aktivnosti
Specifični cilj AA: Očuvati povoljno stanje morskih staništa i vrsta u odnosu na predhodno evidentirano u Studiji zaštite za zaštićeno područje Park prirode Katič 2020.							
AA3	Koristiti dostupne podatke monitoringa stanja morske sredine od AZŽS	Izvještaj o realizaciji Godišnjeg programa upravljanja; Baza podataka;	3	AZZŽS, IBM	0.00	VS	Aktivnost je realizovana. Od strane Agencije za zaštitu životne sredine dobijeni podaci sprovođenja monitoringa morske sredine tokom 2021. i 2022. godine. Nakon nadogradnje baze podataka, planirane u okviru Ugovora o grantu za podršku upravljanja morskim zaštićenim područjima u Crnoj Gori – Park prirode Katič, koji je potpisan u maju 2023. godine i čija realizacija je planirana za početak 2024. godine, unijeće se svi dobijeni podaci.
AA4	Uspostaviti i sprovesti redovnu kontrolu sidrenja/aktivnosti iznad naselja morske trave (<i>Posidonia oceanica</i>) u II Zoni zaštite.	Službene zabilješke; Dnevnik o terenskom radu zaštitara;	1	UPSUL, UIP, ISP, UP, LK	0.00	VS, DI	Aktivnost je realizovana. Sprovedeno ukupno 48 izlazaka na teren, na osnovu koji je pripremljeno 48 službenih zabilješki. i jedna zajednička akcija sa UPSUL u cilju suzbijanja nelegalnih aktivnosti.
AA5	Koristiti dostupne podatke monitoringa invazivnih morskih vrsta	Izvještaj o realizaciji Godišnjeg programa upravljanja;	3	AZZŽS, IBM, NVO, RK,R	0.00	VS	Aktivnost je realizovana. Upućeno je 36 dopisa svim relevantnim institucijama, od koji su pristigla 5 odgovora. Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede-Direktorat za ribarstvo obavijestio je da ne posjeduju podatke o monitoringu invazivnih morskih vrsta, Institut za biologiju mora informisao je da će Izvještaj o monitoringu invazivnih vrsta tokom 2022-2023. biti dostupan kod Agencije za zaštitu životne sredine. SRK „Pagar“ i SRK „Širun“ su obavijestili da ne posjeduju informacije vezane za invazivne vrste, dok je RK „Scuba Quest“ dostavio informacije o prisustvu invazivne vrste na području PP Katič
AA6	Učestvovati u realizaciji Programa monitoringa otpada u moru, prema potrebama i mogućnostima.	Izvještaj o realizaciji Godišnjeg programa upravljanja; Baza podataka;	3	AZZŽS, IMB, NVO, JLS	0.00	VS	Aktivnost nije realizovana tokom 2023. godine

Park prirode „Katič“ – Izvještaj o realizovanim aktivnostima za 2023. godinu

AA7	Sprovoditi akcije uklanjanja otpada iz mora u saradnji sa drugim institucijama i organizacijama.	Izvještaj o realizaciji Godišnjeg programa upravljanja	2	MTEORRS, AZZZŠ, JLS, NVO, UPSUL, IBM, R	0.00	VS	Aktivnost djelimično realizovana. U okviru edukativne šetnje u PP Katič za članove Studentskog sportskog saveza Crne Gore organizovana je i ekološka akcija tokom koje je uklanjano smeće sa plaže Buljarica. U ovoj aktivnosti učestvovalo je 36 studenata. Sprovođenje ove aktivnosti planirano je i u okviru Ugovora o grantu za podršku upravljanja morskim zaštićenim područjima u Crnoj Gori – Park prirode Katič, koji je potpisan u maju 2023. godine i čija realizacija je planirana za početak 2024. godine.
AA8	Podsticati sektor ribarstva u praćenju stanja ribljih populacija na području PP Katič	Broj sastanaka; Broj dopisa	1	MPŠV/DZ, IBM, NVO, R	0.00	VS	Aktivnost je realizovana. Upućeno 12 dopisa relevantnim institucijama i organizacijama, od kojih je Institut za biologiju mora odgovorio da su sve raspoložive podatke dostavili Agenciji za zaštitu životne sredine za potrebe izrade Studije zaštite koja je predhodila zaštiti Parka prirode Katič.
AA10	Voditi evidenciju o ribarskim aktivnostima u području PP Katič. (broj brodova, kontrola dozvola, kontrola ulova, i sl).	Baza podataka	1	MPŠV, JLS, RI	0.00	VS	Aktivnost je realizovana. Službenim zabilješkama nisu evidentirane ribarske aktivnosti u zaštićenom području. Prikupljene informacije od svih relevantnih institucija.
AA11	Evidentirati pojavljivanje zaštićenih vrsta riba, morskih gmizavaca i sisara primjenom dostupnih i adekvatnih novih tehnologija.	Baza podataka	3	IBM, R, RK, NVO	0.00	VS	Aktivnost je realizovana. Od strane NVO sektora obaviješteni smo da je na području opštine Ulcinj i na području Bokokotorskog zaliva zabilježeno prisustvo Sredozemne medvjedice (lat. <i>Monachus monachus</i>).
AA12	Prikupljati dostupne podatke monitoringa morskih ptica.	Baza podataka	3	AZZŽS, NVO	0.00	VS	Aktivnost je realizovana. Upućena 4 dopisa relevantnim institucijama i organizacijama, od koji je NVO „Centar za zaštitu i proučavanje ptica“ odgovorio da ne vrše monitoring morskih ptica, te da ne posjeduju tražene podatke.
AA13	Sarađivati s IBM u cilju inventarizacije vrste <i>Pinna nobilis</i> i na osnovu rezultata inicirati reviziju statusa vrste.	Izvještaj o realizaciji Godišnjeg programa upravljanja	2	IBM	0.00	MF	Aktivnost nije realizovana. Sprovođenje aktivnosti planirano je u okviru Ugovora o grantu za podršku upravljanja morskim zaštićenim područjima u Crnoj Gori – Park prirode Katič, koji je potpisan u maju 2023. godine i čija realizacija je planirana za početak 2024. godine.
AA14	Pratiti čovjekov uticaj na morski ekosistem PP Katič na osnovu sanitarnog kvaliteta morske vode.	Izvještaj o realizaciji Godišnjeg programa upravljanja Izvještaj o sanitarnom kvalitetu morske vode na javnim kupalištima;	2	IBM	0.00	VS	Aktivnost je realizovana. Program praćenja kvaliteta morske vode na vodama za kupanje je obuhvatio 9 lokacija sa područja Parka prirode „Katič“ (Petrovac 3, Lučice 1, Buljarica 2 i Čanj 3 lokacije) Analize su pokazale da je tokom 2023. godine voda za kupanje na ovim lokacijama uglavnom bila odličnog i dobrog kvaliteta, te da nije bilo odstupanja u odnosu na propisane granice praćenih mikrobioloških parametara.
AA15	Prikupljati dostupne podatke o speleološkim objektima na području PP Katič.	Baza podataka	1	JLS, AZZZŠ,	0.00	VS	Aktivnost je realizovana. Upućeno 12 dopisa relevantnim institucijama i organizacijama, a pristigla su 5 odgovora i to od Institut za biologiju mora, NVO Centar za zaštitu i proučavanje

Park prirode „Katič“ – Izvještaj o realizovanim aktivnostima za 2023. godinu

				IMB, NVO, LS			ptica“, i NVO „MedCEM“ koji su dostavili raspoložive podatke o speleološkim objektima na području parka. Opština Bar i NVO Crnogorsko društvo ekologa obavijestili su da nisu u posjedu traženih informacija. Nakon nadogradnje baze podataka, planirane Ugovorom o grantu za podršku upravljanja morskim zaštićenim područjima u Crnoj Gori – Park prirode Katič, koji je potpisan u maju 2023. godine i čija realizacija je planirana za početak 2024. godine.
AA16	Nadograditi postojeću bazu podataka zaštićenih područja podacima o morskim zaštićenim područjima	Funkcionalna baza podataka;	1	NVO, IBM, AZZZŠ	0.00	VS, MF	Aktivnost je realizovana. Baza nadopunjena podacima. U narednom periodu u okviru Ugovora o grantu za podršku upravljanja morskim zaštićenim područjima u Crnoj Gori – Park prirode Katič, koji je potpisan u maju 2023. godine i čija realizacija je planirana za početak 2024. godine.
Specifični cilj AB: Očuvati povoljno stanje obalnih/kopnenih staništa i vrsta u odnosu na stanje predstavljeno u Studiji zaštite za zaštićeno područje Park prirode Katič 2020.							
AB1	Sprovoditi inventarizaciju kopnenih staništa (1240, 5330, 1210) značajnih za zaštitu i na osnovu rezultata inicirati reviziju statusa staništa 1210.	Izvještaj o stanju	1	AZZŽS, UCG, NVO	1,000.00	VS	Aktivnost je realizovana. Javno preduzeće za upravljanje morskim dobrom angažovalo eksperta iz oblasti botanike za inventarizaciju kopnenih staništa značajnih za zaštitu. Dostavljen Izvještaj o stanju kopnenih Natura staništa značajnih za zaštitu
AB3	Revidovati Atlas crnogorskih plaža i kupališta u cilju prepoznavanja kupališta koja se nalaze u zaštićenom području PP Katič	Revidovani Atlas crnogorskih plaža i kupališta;	1		0.00	VS	Aktivnost djelimično realizovana. Služba za zaštitu i održivi razvoj morskog dobra je tokom 2023. godine uputila dopis Radnoj grupi koja je formirana od strane Javnog preduzeća za upravljanje morskim dobrom Crne Gore za izradu novog Atlasa crnogorskih plaža i kupališta, u cilju prepoznavanja i označavanja kupališta koja se nalaze na teritoriji ovog zaštićenom području. Izrada Atlasa crnogorskih plaža o kupališta je u toku.
AB4	Inicirati i učestvovati u reviziji Programa privremenih objekata u zoni morskog dobra uvažavajući ograničenja aktivnosti shodno režimu zaštite III stepena.	Broj dopisa i sastanaka	1	MTEORRS	0.00	VS	Aktivnost je realizovana. Služba za zaštitu i održivi razvoj morskog dobra je tokom 2023. godine uputila dopis nekadašnjem Ministarstvu ekologije, prostornog planiranja i urbanizma, sadašnjem Ministarstvo turizma, ekologije, održivog razvoja i razvoja sjevera u cilju adekvatnog planiranja objekata na lokacijama koje se nalaze u ovom područjima. Izrada Programa privremenih objekata u zoni morskog dobra je u toku.
AB5	Revidovati Ugovore sa zakupcima kupališta u zaštićenom području PP Katič sa ciljem prepoznavanja mjera zaštite životne sredine ovog područja.	Broj revidovanih ugovora;	1	AZZŽS, ZK	0.00	VS	Aktivnost djelimično realizovana. Služba za zaštitu i održivi razvoj morskog dobra je tokom 2023. godine uputila dopis Radnoj grupi koja je formirana od strane Javnog preduzeća za upravljanje morskim dobrom Crne Gore za izradu novog Atlasa crnogorskih plaža i kupališta, u cilju prepoznavanja i označavanja kupališta

Park prirode „Katič“ – Izvještaj o realizovanim aktivnostima za 2023. godinu

							koja se nalaze na teritoriji ovog zaštićenom području. Izrada Atlasa crnogorskih plaža o kupališta je u toku.
AB6	Sarađivati sa UIP u cilju kontrole poštovanja predviđenih mjera zaštite životne sredine na kupalištima u prostoru PP Katič	Broj upućenih dopisa; Broj zajedničkih kontrola;	3	UIP, ZK, JLS	0.00	VS	Aktivnost je realizovana. Sačinjene 48 službene zabilješke i sprovedena 1 zajednička akcija sa UPSUL u cilju suzbijanja nelegalnih aktivnosti.

Tabela br. 3.2: Prikaz mjera i aktivnosti za tematsku oblast „Edukacija i promocija“

Dugoročni cilj: Posjećivanje na području Parka prirode Katič je bolje organizovano i unaprijeđeno novim edukativno-interpretativnim sadržajima u cilju usmjeravanja ka destinaciji održivog turizma							
KOD	Mjere i aktivnosti	Indikator sprovođenja mjera i aktivnosti	PRIORITET	Drugi saradnici u realizaciji	Utrošena sredstva	Izvori objezbeđivanja sredstava	Opis realizovane aktivnosti
Specifični cilj BA: Posjećivanje Parka prirode Katič zasniva se na saradnji upravljača i turističkog sektora i obogaćeno je novim posjetiteljskim sadržajima							
BA1	Osmisliti i sprovesti edukativne programe i programe posjećivanja PP Katič	Broj osmišljenih programa	2	K	1,333.00	VS	Aktivnost je realizovana. Osmišljena ukupno 4 edukativna programa za morska zaštićena područja i 1 program posjećivanja za Park prirode „Katič“.
BA3	Uspostaviti saradnju sa osnovnim i srednjim školama u cilju sprovođenja edukativnih aktivnosti za učenike.	Broj edukativnih aktivnosti; Broj učenika uključenih u programe	1	JUOŠ, JUSŠ	0.00	MF	Aktivnost realizovana. Organizovana edukativna šetnja u PP Katič za učenike JUOŠ “Mirko Srzentić” iz Petrovca. U ovoj aktivnosti učestvovalo je 35 učenika. Organizovana edukativna šetnja u PP Katič za članove Studentskog sportskog saveza Crne Gore. Nakon šetnje organizovana i ekološka akcija tokom koje je uklanjano smeće sa plaže Buljarica. U ovoj aktivnosti učestvovalo je 36 studenata. Sprovođenje aktivnosti planirano je u okviru Ugovora o grantu za podršku upravljanja morskim zaštićenim područjima u Crnoj Gori – Park prirode Katič, koji je potpisan u maju 2023. godine i čija realizacija je planirana za početak 2024. godine.

Park prirode „Katič“ – Izvještaj o realizovanim aktivnostima za 2023. godinu

BA4	Inicirati uvrštavanje teme morskih zaštićenih područja u zvanične programe edukacije turističkih vodiča.	Broj dopisa; Broj sastanaka	1	K, AZŽS	0.00	MF	Aktivnost je realizovana. Upućen 1 dopis svim relevantnim obrazovnim ustanovama, i održana 1 radionica sa svim zainteresovanim stranama iz oblastima turizma pod nazivom „Interpretacija vrijednosti morskih zaštićenih područja i razvoj programa posjećivanja“.
BA5	Podsticati lokalnu turističku organizaciju na očuvanje tradicionalog nasljeđa kroz razni kulturno-zabavni program.	Broj upućenih dopisa; Broj održanih manifestacija	3	NTO, TO, JLS, NVO	0.00	VS	Aktivnost nije realizovana tokom 2023. godine
BA6	Inicirati izmjene zakonodavnog okvira u cilju boljeg i efikasnijeg upravljanja i zaštite Parka prirode Katič.	Broj upućenih dopisa; Izmjenjeno zakonodavstvo	3	JPMDCG, VLCG	0.00	VS	Aktivnost nije realizovana jer tokom 2023. godine nije bilo potrebe da se pokreću inicijative ove vrste.
Specifični cilj BB: Povećana je informisanost i svijest posjetilaca o prirodnim, kulturnim i tradicionalnim vrijednostima Parka prirode Katič u odnosu na stanje prije proglašenja zaštićenog područja.							
BB1	Izraditi foto i video materijal sa područja PP Katič (kopno i more).	Baza foto i video dokumentacije;	1	PF	0.00	MF	Aktivnost nije realizovana. Sprovođenje aktivnosti planirano je u okviru Ugovora o grantu za podršku upravljanja morskim zaštićenim područjima u Crnoj Gori – Park prirode Katič, koji je potpisan u maju 2023. godine i čija realizacija je planirana za početak 2024. godine..
BB2	Izraditi i održavati posebnu web stranicu PP Katič u okviru postojeće web stranice JPMDCG.	Izrađena i funkcionalna web stranica;	1	P	40.33	VS	Aktivnost je realizovana. Izrađena web stranica u okviru postojeće web stranice Javnog preduzeća za upravljanje morskim dobrom. Link stranice: https://www.morskodobro.me/me/zasticena-podrucja/zasticena-podrucja/park-priode-katic
BB3	Otvoriti i održavati profile PP Katič na društvenim mrežama Instagram i Facebook.	Otvoren profil na društvenoj mreži Instagram; Otvoren profil na društvenoj mreži Facebook	1		0.00	VS	Aktivnost je realizovana. Otvoreni Instagram i Facebook nalozi posvećeni morskim zaštićenim područjima. Profili su u funkciji, redovno se objavljuju informacije. Tokom 2023. godine na Instagram profilu bilo je 28 objava i 148 pratilaca, a na Facebook profilu 2 objave i 9 pratilaca.
BB4	Uspostaviti i obilježavati Dan PP Katič	Obilježen Dan PP Katič;	2		0.00	VS	Aktivnost nije realizovana tokom 2023. godine
BB5	Izraditi promotivno-edukativni materijal o vrijednostima PP Katič	Broj izrađenih promotivno-edukativnih materijala;	2	P	1.615,33	VS	Aktivnost je realizovana. Izrađena 3 promotivno-edukativna materijala (boce, cegeri i puzzle).
BB7	Inicirati učešće u TV i radioemisijama koje imaju za cilj informisanje javnosti o značaju i zaštiti PP Katič	Broj TV i radio gostovanja	2		0.00	VS	Aktivnost je realizovana. Gostovanje u 3 radijske i 1 televizijskoj emisiji. Podijeljeno oko 100 objava posvećenih morskim zaštićenim područjima (portali, društvene mreže,..).

Park prirode „Katič“ – Izvještaj o realizovanim aktivnostima za 2023. godinu

Specifični cilj BC: Posjetiteljska infrastruktura zadovoljava potrebe posjetilaca, a uvažava prirodne i kulturne vrijednosti zaštićenog područja							
BC1	Redovno održavati postojeće informativne table.	Izvještaj o realizaciji Godišnjeg programa upravljanja; Ugovor o održavanju infrastrukture	1	P	0.00	VS, DI	Aktivnost nije realizovana. Sprovođenje aktivnosti planirano je u okviru Ugovora o grantu za podršku upravljanja morskim zaštićenim područjima u Crnoj Gori – Park prirode Katič, koji je potpisan u maju 2023. godine i čija realizacija je planirana za početak 2024. godine.
BC4	Uspostaviti info punkt kroz kancelariju za pružanje informacija za posjetioce PP Katič.	Uspostavljen informativni centar	1				Aktivnost nije realizovana. Tokom 2023. godine, Javno preduzeće za upravljanje morskim dobrom Crne Gore je obavilo komunikaciju sa organizacijom Crvena Komuna u cilju određivanja adekvatnog prostora u Petrovcu u za uspostavljanje kancelarije za pružanje informacija posjetiocima Parka prirode Katič.
BC5	Obnoviti staru i postaviti novu posjetiteljsku infrastrukturu duž šetališnih staza.	Izvještaj o realizaciji Godišnjeg programa upravljanja; Ugovor o održavanju infrastrukture	1	JLS, KP, NVO, P	0.00	VS	Aktivnost je djelimično realizovana. Službenici - čuvari prirode izvršili su obilazak Parka prirode “Katič”, i evidentirali stanje infrastrukture za posjetioce duž šetališnih staza o čemu su sačinjali službenu zabilješku 0401- 687/13 od 02.06.2023. godine. Ovom zabilješkom je na 9 lokacija konstatovana potreba sanacija postojećih informativnih tabli i klupa.

Tabela br. 3.3: Prikaz mjera i aktivnosti za tematsku oblast „Kapaciteti upravljača i saradnje“

Dugoročni cilj: Ojačani kadrovski i materijalni kapaciteti upravljača i unaprijeđene saradnje sa organizacijama i institucijama na lokalnom, nacionalnom i međunarodnom nivou za potrebe efikasnijeg upravljanja morskim zaštićenim područjem							
KOD	Mjere i aktivnosti	Indikator sprovođenja mjera i aktivnosti	PRIORITET	Drugi saradnici u realizaciji	Utrošena sredstva	Izvori obježbeđivanja sredstava	Opis realizovane aktivnosti
Specifični cilj CA: Podignut nivo znanja i vještina zaposlenih u JPMDCG o upravljanju zaštićenim područjem u odnosu na stanje prije proglašenja Parka prirode							
CA1	Prilagoditi Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta potrebama upravljanja morskim zaštićenim područjem.	Broj sistematizovanih radnih mjesta za pitanja zaštite prirode	1		0.00	VS	Aktivnost je realizovana. Novim Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta formirana je Služba za zaštitu i održivi razvoj morskog dobra. Predviđeno je 18 radnih mjesta: Rukovodilac službe (1), Koordinator za zaštitu prirode i životne sredine (1), Viši samostalni saradnik za organizaciju kupališta (1), Samostalni saradnik za međunarodnu saradnju i projekte (2), Saradnik za zaštitu prirode i životne sredine (1), Saradnik za zaštitu prirode (1), Saradnik za edukaciju i interpretaciju (1), Predstavnik za zaštitu prirode (1), Šef službe zaštite (1), Čuvar prirodnog dobra – zaštitar (8).
CA3	Inicirati i realizovati posjete drugim zaštićenim područjima u moru sa ciljem razmijene iskustava	Broj realizovanih posjeta Broj predstavnika JPMDCG	2	MTEORRS, AZZZS, PD	775.35	VS, MF	Aktivnost je realizovana. Realizovane ukupno 3 posjete zaštićenim područjima u moru sa ciljem razmjene iskustva. Prva posjeta je realizovana u okviru projekta „Promovisanje upravljanja zaštićenim područjima kroz integrisanu zaštitu morskih i priobalnih ekosistema u obalnom području Crne Gore“ koja je bila realizovana od strane Ministarstva ekologije, prostornog planiranja i urbanizma i Agencije za zaštitu životne sredine Crne Gore. Posjećena 2 morska zaštićena područja, Asinara i Tavolara Punta Coda Cavallo na Sardiniji. Ispred Javnog preduzeća za upravljanje morskim dobrom Crne Gore učestvovala su 4 predstavnika. Druga posjeta je organizovana od strane MEDPAN organizacije kroz realizaciju obuke “Razvoj i implementacija finansijske strategije za morska zaštićena područja. Posjećena 2 potencijalna morska zaštićena područja, ostrvo Sidi al Ghudamisi i Ostrvo golubova. Ispred Javnog preduzeća za upravljanje morskim dobrom Crne Gore učestvovala su 2 predstavnika. Treća posjeta je organizovana od strane Asocijacije „Parkovi Dinarida“ i tadašnjeg Ministarstvo ekologije, prostornog planiranja i urbanizma, sadašnjeg Ministarstvo turizma,

Park prirode „Katič“ – Izvještaj o realizovanim aktivnostima za 2023. godinu

							ekologije, održivog razvoja i razvoja sjevera, u cilju obuke zaposlenih za upravljanje zaštićenim područjima. Obuka je organizovana u Parku prirode „Komovi“.
CA4	Organizovati i učestvovati na obukama za korišćenje i rad u GIS bazama podataka.	Broj obuka Broj obučanih predstavnika upravljača	2	NMP	0.00	VS, DI	Aktivnost nije realizovana. Sprovođenje aktivnosti planirano je u okviru Ugovora o grantu za podršku upravljanja morskim zaštićenim područjima u Crnoj Gori – Park prirode Katič, koji je potpisan u maju 2023. godine i čija realizacija je planirana za početak 2024. godine.
Specifični cilj CB: Povećana opremljenost JPMDCG u cilju efikasnijeg upravljanja morskim zaštićenim područjem							
CB1	Obezbijediti i održavati plovilo za vršenje kontrole sa morskog strane zaštićenog područja	Broj kupljenih plovila	1	AZZŽS	57,519.21	MF	Aktivnost je realizovana. Javnom preduzeću za upravljanje morskim dobrom Crne Gore, kao krajnjem korisniku GEF/UNEP-ovog projekta “Promovisanje upravljanja zaštićenim područjima kroz integrisanu zaštitu morskih i priobalnih ekosistema u obalnom području Crne Gore”, obezbijeno je plovilo za potrebe vršenja kontrole u morskim zaštićenim područjima.
CB3	Obezbijediti opremu za svakodnevni rad zaštitara na terenu (<i>dvočlani, fotoaparati, megafon, pištaljka i sl.</i>)	Popis opreme;	1	P	0.00	MF	Aktivnost je realizovana. Sprovođenje aktivnosti planirano je u okviru Ugovora o grantu za podršku upravljanja morskim zaštićenim područjima u Crnoj Gori – Park prirode Katič, koji je potpisan u maju 2023. godine i čija realizacija je planirana za početak 2024. godine..
CB4	Obezbijediti i održavati opremu upravljača za sprovođenje kontrole područja PP Katič (<i>fotokamera, foto zamke, lap top, dron...</i>).	Popis opreme;	2	P	0.00	MF	Aktivnost nije realizovana. Sprovođenje aktivnosti planirano je u okviru Ugovora o grantu za podršku upravljanja morskim zaštićenim područjima u Crnoj Gori – Park prirode Katič, koji je potpisan u maju 2023. godine i čija realizacija je planirana za početak 2024. godine.
CB5	Obezbijediti eko bove za sidrenje plovila.	Broj kupljenih bova	2		0.00	VS, DI	Aktivnost nije realizovana. Sprovođenje aktivnosti planirano je u okviru Ugovora o grantu za podršku upravljanja morskim zaštićenim područjima u Crnoj Gori – Park prirode Katič, koji je potpisan u maju 2023. godine i čija realizacija je planirana za početak 2024. godine.
Specifični cilj CC: Unapređenje postojeće i ostvarene nove saradnje sa organizacijama i institucijama na lokalnom, nacionalnom i međunarodnom nivou							
CC1	Formirati savjetodavno tijelo PP Katič u saradnji sa organizacijama i institucijama na lokalnom i nacionalnom nivou, te održavati redovne sastanke istog.	Broj održanih sastanaka; Izvještaj o realizaciji Godišnjeg programa upravljanja	2	MTEORRS, IBM, AZZZS, NVO, JLS, LS, TO	0.00	VS	Aktivnost djelimično realizovana. Upravni odbor Javnog preduzeća za upravljanje morskim dobrom je na sjednici održanoj 15.12.2023. godine donijelo Pravilnik o formiranju savjetodavnog tijela za zaštićeno područje za zaštićeno područje Park prirode Katič broj 0203-4618/4-1 od 15.12.2023. godine. Tokom 2024. godine, shodno usvojenom Pravilniku formiraće se Savjetodavno tijelo.
CC2	Inicirati i održavati učlanjenje JPMDCG u međunarodnim organizacijama.	Upućena minimum 1 inicijativa; Potvrda o učlanjenju;	2		200.00	VS	Aktivnost je realizovana. Plaćanje godišnje članarine za učešće u MedPan organizaciji i asocijaciji Parkovi Dinarida.

Park prirode „Katič“ – Izvještaj o realizovanim aktivnostima za 2023. godinu

CC3	Inicirati saradnju sa Opštinama Bar i Budva u cilju izrade Plana zaštite od požara.	Broj dopisa Broj sastanaka	1	OPBR, OPBD	0.00	VS	Aktivnost nije realizovana tokom 2023. godine
CC4	Učestvovati u postupcima donošenja zakonskih i podzakonskih akata, te planskih dokumenata relevantnih za morska zaštićena područja.	Broj dopisa Broj sastanaka	1	JLS, MIN, NVO, UCG	0.00	VS	Aktivnost djelimično realizovana. Javno preduzeće za upravljanje morskim dobrom Crne Gore, kao upravljač zaštićenim područjima u zoni morskog dobra, učestvovalo je u Javnoj raspravi u vezi Nacrta Zakona o zaštiti prirode pri čemu je na spomenuti dokument nadležnom ministarstvu dostavilo predloge, sugestije i komentare.
CC5	Inicirati prepoznavanje i uključivanje JPMDCG kao aktera u radu komisija i radnih tijela koja donose odluke u vezi sa zaštićenim područjima.	Broj dopisa Broj sastanaka	1	AZZŽS, MTEORRS, OPBR, OPBD	0.00	VS	Aktivnost nije realizovana tokom 2023. godine

Planom upravljanja za Park prirode „Katič“ predviđena je realizacije ukupno 44 aktivnosti za prvu godinu upravljanja (2023. godina). Od ukupnog broja aktivnosti potpuno je realizovano 25, dok je djelimično realizovano 6. Većina aktivnosti koje nisu realizovane u izvještavanom periodu (13), biće realizovane u okviru Ugovora o grantu za podršku upravljanja morskim zaštićenim područjima u Crnoj Gori – Park prirode „Katič“, koji je potpisan u maju 2023. godine, i čija realizacija je planirana za početak 2024. godine. U nastavku se nalazi grafikon 3.1 kojim je procentualno prikazana realizacija aktivnosti u 2023.godini.

Grafikon 3.1 Aktivnosti koje su realizovane tokom 2023. godine

3.2. Prikaz aktivnosti istraživanja i monitoringa

U tabelarnom prikazu broj 3.4 prikazan posebno su prikazane planirane i realizovane aktivnosti koje se odnose na istraživanja i monitoring vrsta u cilju bolje preglednosti.

Tabela br. 3.4: Prikaz aktivnosti istraživanja i monitoringa

Kod aktivnosti	Vrsta/stanište	Učestalost sprovođenja	Subjekti realizacije	Metode	Područje istraživanja /monitoringa
AA13	Vrsta <i>Pinna nobilis</i>	Godišnje	Služba za zaštitu i održivi razvoj, Institut za biologiju mora	Inventarizacija vrste	Cijelo područje PP Katič
<i>Sprovođenje aktivnosti planirano je u okviru Ugovora o grantu za podršku upravljanja morskim zaštićenim područjima u Crnoj Gori – Park prirode „Katič“, koji je zaključen u maju 2023.godine i čija realizacija je planirana tokom 2024. godine.</i>					
AA14	Kvalitet morske vode	Godišnje	Služba za zaštitu i održivi razvoj, Institut za biologiju mora	Monitoring	Lokacije u okviru Parka prirode Katič: plaža Petrovac 3 lokacije, plaža Lučice 1

					lokacija, plaža Buljarica 2 lokacije i plaža Čanj 3 lokacije
<p><i>Program praćenja kvaliteta morske vode na vodama za kupanje za 2023. godinu, obuhvatio je ukupno 9 lokacija sa područja Parka prirode „Katič“, i to sa područja Petrovca (3), Lučica (1), Buljarice (2) i Čanja (3). Analize su pokazale da je tokom 2023. godine voda za kupanje na ovim lokacijama uglavnom bila odličnog i dobrog kvaliteta, te da nije bilo odstupanja u odnosu na propisane granice praćenih mikrobioloških parametara.</i></p>					
AB 1	Kopnena staništa (1240, 5330, 1210)	Jedna godina	Služba za zaštitu i održivi razvoj	Inventarizacija kopnenih staništa	Cijelo područje PP Katič
<p><i>Javno preduzeće za upravljanje morskim dobrom angažovalo eksperta iz oblasti botanike za inventarizaciju kopnenih staništa značajnih za zaštitu. Dostavljen Izvještaj o stanju kopnenih Natura staništa značajnih za zaštitu.</i></p>					

4. AKTIVNOSTI U ZAŠTIĆENOM PODRUČJU

4.1. Edukacija

4.1.1. Aktivnosti realizovane od strane upravljača

Radionice „Izrada edukativnih programa za morska zaštićena područja“ i „Izrada programa posjećivanja za morska zaštićena područja“ – Za potrebe pripreme edukativnih programa i programa posjećivanja za morska zaštićena područja, Javno preduzeće za upravljanje morskim dobrom angažovalo konsultantsku firmu Nature & Adventure. Pored predstavnika Javnog preduzeća za upravljanje morskim dobrom, radionici je prisustvovala i profesorica Ana Vujović, koja je prisutnim kroz prezentaciju „Zaštićena područja u nastavnom planu i programu biologije“ približila na koji način se odvijaju časovi biologije kao i koji je to sadržaj informacija koji je posvećen zaštićenim područjima. Cilj radionice je bio usvajanje znanja o značenju i ulozi edukacije i promocije u upravljanju morskim zaštićenim područjima, upoznavanje sa alatima i metodama kao pomoći pri izvođenju edukacije i promocije, te osposobljavanje za samostalno kreiranje edukativnih programa i programa posjećivanja kao i poboljšanje organizacijskih i komunikacijskih vještina u odnosu prema korisnicima programa.

Slika br. 4.1: Radionica o izradi edukativnih programa i programa posjećivanja

4.1.2. Učešće upravljača

Radionica „Izrada Smjernica za izradu Planova upravljanja za zaštićena područja, Godišnjih Programa upravljanja i Godišnjih Izvještaja o realizaciji Programa“- Tokom januara mjeseca, zaposleni u Javnom preduzeću za upravljanje morskim dobrom uzeli su učešće na radionici „Izrada Smjernica za izradu Planova upravljanja za zaštićena područja, Godišnjih Programa upravljanja i Godišnjih Izvještaja o realizaciji Programa“. Radionica je organizovana od strane nadležnog Ministarstva uz podršku GEF/UNEP projekta „Promovisanje upravljanja zaštićenim područjima kroz integralnu zaštitu morskih i priobalnih ekosistema u obalnom području Crne Gore“. Tokom radionice razmatrane su smjernice za izradu Planova upravljanja za zaštićena područja, Godišnjih programa upravljanja i Godišnjih Izvještaja o realizaciji programa. Radionici su prisustvovali predstavnici Upravljača zaštićenih područja u Crnoj Gori, a cilj je bio da se kroz pripremanje Smjernica stvore uslovi za standardizovanu i ujednačenu izradu upravljačke dokumentacije svih upravljača zaštićenih područja.

Okrugli sto na temu povezivanja turizma i ribarstva i očuvanja i zajedničkog upravljanja u zaštićenim područjima u moru (MPA) - Od strane Organizacije za hranu i poljoprivredu Ujedinjenih Nacija (FAO) i Instituta za biologiju mora Kotor (IBMK) – Univerzitet Crne Gore, organizovan je *Okrugli sto na temu povezivanja turizma i ribarstva i očuvanja i zajedničkog upravljanja u zaštićenim područjima u moru (MPA)*. Javno preduzeće za upravljanje morskim dobrom učestvovalo je sa prezentacijom na temu „Upravljanje zaštićenim područjima u zoni morskog dobra“, sa posebnim akcentom na Planove upravljanja Parkove prirode „Platamuni“, „Katič“ i „Katič“.

Slika br. 4.3: Okrugli sto na temu povezivanja turizma i ribarstva i očuvanja i zajedničkog upravljanja u zaštićenim područjima u moru (MPA)

Interreg - IPA CBC Italy – Albania - Montenegro LASPEH Plus (Low Adriatic species and their habitats) project - Javno preduzeće Nacionalni Parkovi Crne Gore, organizovalo je transnacionalnu radionicu u okviru LASPEH Plus projekta, na kojoj su prisustvovali predstavnici relevantnih institucija iz sve tri partnerske zemlje, a razgovaralo se o strateškom planiranju i konzervaciji zaštićenih područja trilateralne saradnje Italija – Albanija – Crna Gora. Cilj ove radionice bio je da se zainteresovanim stranama predstavi Zajednička Transnacionalna Strategija za menadžment prioriternih vrsta i staništa u Natura 2000 mreži koja je razvijena tokom LASPEH projekta. Javno preduzeće za upravljanje morskim dobrom učestvovalo je sa prezentacijom zaštićenih područja kojima upravlja ovo preduzeće, sa posebnim akcentom na morska zaštićena područja odnosno Parkove prirode „Platamuni“, „Katič“ i „Katič“.

Slika br. 4.4: Prezentacija o upravljanju zaštićenim područjima u zoni morskog dobra

IPA Interreg projekta ADRINET PLUS (Jadranska mreža za morski ekosistem) – U okviru ovog projekta održana je radionica „Održivo upravljanje ribolovnim zonama: saradnja između nacionalnih vlasti i lokalnih zainteresovanih strana“ čija je tema bila upravljanje ribolovnim zonama na održivi način, sa posebnim akcentom na saradnju lokalnih organizacija i ustanova sa Nacionalnim institucijama. Tokom ove radionice, Javno preduzeće za upravljanje morskim dobrom učestvovalo je sa prezentacijom na temu „Upravljanje zaštićenim područjima u zoni morskog dobra“.

GEF Projekat „Promovisanje upravljanja zaštićenim područjima kroz integrisanu zaštitu morskih i priobalnih ekosistema u obalnom području Crne Gore” - Kroz ovaj projekat organizovana je radionica na temu „Interpretacija vrijednosti morskih zaštićenih područja i razvoj programa posjećivanja“, koja je imala za cilj da kroz prezentacije Javnog preduzeća za upravljanje morskim dobrom o Parkovima prirode „Platamuni“, „Katič“ i „Katič“, okupi sve zainteresovane strane u cilju zajedničkog kreiranja programa posjećivanja zaštićenim morskim područjima.

Slika br. 4.5: Prezentacija o upravljanju morskim zaštićenim područjima

Pored navedenog, u okviru istog projekta, u decembru mjesecu organizovana je radionica pod nazivom „*Prakse u radu zaštitara zaštićenih područja u moru*“, u okviru koje je Javno preduzeće za upravljanje morskim dobrom imalo priliku da sa predstavnicima Nacionalnog parka „Mljet“ iz Hrvatske razmijeni znanja i praktične vještine u načinu upravljanja zaštićenim područjima.

Slika br. 4.6: Radionica pod nazivom „*Prakse u radu zaštitara zaštićenih područja u moru*“

Obuka „Osnove za upravljanje zaštićenim područjima” – Parkovi Dinarida – Asocijacija „Parkovi Dinarida” tokom juna mjeseca organizovala je obuku na temu „Osnove za upravljanje zaštićenim područjima”, sa ciljem sticanja osnovnih teorijskih i praktičnih znanja za radu u zaštićenom području. U okviru ove obuke, Javno preduzeće za upravljanje morskim dobrom prisutnima je kroz prezentaciju „*Upravljanje obalim i morskim zaštićenim područjima u Crnoj Gori*” predstavilo višegodišnje iskustvo u poslovima upravljanja i zaštite zaštićenih područja u zoni morskog dobra.

Slika br. 4.7: Obuka „*Osnove za upravljanje zaštićenim područjima*” – Parkovi Dinarida

4.1.3. Posjete drugim morskim zaštićenim područjima

U okviru GEF projekta „Promovisanje upravljanja zaštićenim područjima kroz integrisanu zaštitu morskih i priobalnih ekosistema u obalnom području Crne Gore“ Javno preduzeće za upravljanje morskim dobrom učestvovalo je u studijskoj posjeti morskim zaštićenim područjima Asinara i Tavolara Punta Coda Cavallo na Sardiniji. Pored predstavnika Javnog preduzeća za upravljanje morskim dobrom, u posjeti su učestvovali i predstavnici Ministarstva ekologije, prostornog planiranja i urbanizma i Agencije za zaštitu životne sredine Crne Gore. Ova studijska posjeta obuhvatila je obilazak dva morskog zaštićena područja i sastanke sa upravljačima morskih zaštićenih područja na Sardiniji. Posjeta morskim zaštićenim područjima Asinara i Tavolara Punta Coda Cavallo organizovana je u cilju razmjene iskustava i znanja o uspješnom upravljanju morskim zaštićenim područjima, zaštiti prirode, posjećivanju, izvorima finansiranja, ustupanju na korišćenje, sprovođenju turističkih aktivnosti, uspostavljanju zona za sidrenje, sprovođenju međunarodnih projekata, promociji i edukaciji.

Slika br. 4.8: Sjedište morskog zaštićenog područja „Tavolara”

MedPAN Obuka „Razvoj i implementacija finansijske strategije za morska zaštićena područja“ i posjeta morskih zaštićenih područja u Monastiru, Tunis - Javno preduzeće za upravljanje morskim dobrom, tokom 2023. godine učestvovalo je u obuci pod nazivom „Razvoj i implementacija finansijske strategije za morska zaštićena područja“, koju je organizovala MedPAN organizacija, uz pomoć konsultanata iz RIO impact organizacije. Obuka se sastojala iz dva dijela, i to: online i praktični dio. Tokom online dijela obuke obrađene su slijedeće teme: glavni koraci finansijske strategije, procjena finansijskih potreba, mapiranje donatora, potreba za finansiranjem, poslovno planiranje, optimizacija troškova i dobiti, izbor finansijskih mehanizama, samofinansirajući mehanizmi, definisanje komunikacione strategije prikupljanja sredstava, inovativni izvori finansiranja i fondovi za očuvanje (CTFs) i priprema predloga za prikupljanje sredstava.

Praktični dio obuke sproveden je kao nastavak online obuke, u gradu Monastir u Tunisu. Za učesnike su pripremljene prezentacije, radionice i paneli tokom kojih su razrađene teme obrađene u online dijelu obuke. Takođe, za učesnike obuke organizovana je posjeta potencijalnom morskom zaštićenom području, ostrvu Sidi al Ghudamisi i Ostrvu golubova, koji se nalaze u blizini luke Monastir. Na samom kraju, učesnicima su uručeni sertifikati o završenoj obuci „Razvoj i implementacija finansijske strategije za morska zaštićena područja“.

Slika br. 4.9: Obuka „Razvoj i implementacija finansijske strategije za morska zaštićena područja“ i posjeta morskih zaštićenih područja

4.2. Posjećivanje Parka prirode Katič

Ljetnja škola „More znanja“ - Na poziv JU OŠ Mirko Srzentić“ iz Petrovca, Javno Preduzeće za upravljanje morskim dobrom Crne Gore učestvovalo je u projektu Ljetnja škola "More znanja" koji je realizovan u periodu od 14. do 19. avgusta 2023. godine. Predstavnici Javnog Preduzeća su tokom organizovanog obilaska Praka prirode „Katič, ukupno 35 polaznika ove škole na zanimljiv način upoznali sa prirodnim i kulturnim vrijednostima Parka prirode “Katič”. Nakon obilaska, u prostorijama JU OŠ “Mirko Srzentić” organizovan je kviz znanja, a svim učesnicima dodeljene su prigodne nagrade (promotivni materijal JPMD - ranci, notesi, puzzle, boce). Letnja škola “More znanja” je projekat namijenjen djeci osnovnih škola sa teritorije Opštine Budva, a cilj je bio unaprijediti nivo znanja kod djece na zabavan način, ali i ostvariti obrazovno iskustvo tokom ljetnjeg raspusta

Slika br.4.10: Polaznici Ljetnje škole “More znanja” u Petrovcu

Edukativna šetnja u susret Danu obale - Javno preduzeće za upravljanje morskim dobrom Crne Gore organizovalo je edukativnu-eko posjetu i obilazak Parka prirode „Katič“ za članove Studentskog sportskog saveza Crne Gore. Posjetioci su uz stručne vodiče Javnog preduzeća obišli kopneni dio zaštićenog područja, od plaže Perazića do do plaže Buljarica, gdje su se tokom šetnje upoznali sa prirodnim i kulturnim vrijednostima morskog zaštićenog područja Katič. Tokom obilaska, studenti su sakupljali otpad na koji su naišli tako da je ova posjeta pored edukativnog, imala i ekološki karakter. U ovoj aktivnosti učestvovalo je 36 studenata.

Slika br.4.11: Edukativna šetnja u Parku prirode “Katič” za članove Studentskog sportskog saveza Crne Gore

4.3. Promocija

U cilju promocije morskih zaštićenih područja, odnosno Parka prirode „Katič“, Javno preduzeće za upravljanje morskim dobrom je na zvaničnoj stranici preduzeća postavilo sve relevantne informacije koje se odnose na zaštićeno područje Park prirode „Katič“. (<https://www.morskodobro.me/me/zasticena-podrucja/zasticena-podrucja/park-prirode-stari-ulcinj>).

Pored toga, tokom 2023. godine, Javno preduzeće za upravljanje morskim dobrom otvorilo je naloge na društvenim mrežama Facebook i Instagram u cilju što veće promocije zaštićenih područja. Trenutno, Instagram profil prati oko 150, a Facebook oko 10 pratilaca.

Slika br. 4.12: Prikazi profila društvenih mreža

Park prirode „Katič“ tokom izvještavane godine, promovisan je i putem radio i TV emisija, i to gostovanjima u 3 radio emisije i jednim gostovanjem na Radio Televiziji Crne Gore. Podijeljeno je preko 100 medijskih objava, koje su se odnosile na realizovane aktivnosti, način upravljanja i međunarodne projekte morskih zaštićenih područja.

4.3. Međunarodni projekti

Tabela 4.1: Projekti koji su se sprovodili tokom 2023. godine

Naziv projekta	Cilj projekta	Sažet opis projekta	Naziv nosioca i partnera u sprovođenju	Trajanje projekta	Finansijska vrijednost projekta	Status projekta
GEF projekat „Promovisanje upravljanja zaštićenim područjima kroz integrisanu zaštitu morskih i priobalnih ekosistema u obalnom području Crne Gore”	<p>Cilj je unapređenje očuvanja i održivog korišćenja priobalnog i morskog biodiverziteta kroz efikasno upravljanje podsistemom C/MPA putem rješavanja institucionalne i finansijske održivosti kroz sledeće dvije komponente: Komponenta 1: Zaštita vrijednog obalnog i morskog biodiverziteta kroz uspostavljanje podsistema integrisanih C/MPA</p> <p>Komponenta 2: Efikasnost upravljanja je osigurana za C/MPA Platamuni, Katič i Katič.</p>	<p>Projekat je podržao uspostavljanje morskih zaštićenih područja u Crnoj Gori kroz aktivnosti terenskih istraživanja na kopnu i moru, zatim kroz formiranje GIS baza podataka, izradu studija zaštite za 3 morska zaštićena područja, podršku proceduri javnih konsultacija i proglašenja. Takođe, obezbijedio je baze podataka na osnovu terenskih istraživanja i studije revizije za već zaštićena područja u obalnom regionu. Dodatno, podržao je izradu planske dokumentacije za upravljanje (planova upravljanja, finansijske strategije, jednogodišnjih programa upravljanja) kao i pružio podršku za početne obuke i opremanje upravljača morskih zaštićenih područja a sve u cilju da obezbedi efektivno upravljanje ekosistemima C/MPA.</p>	<p>UNEP i Ministarstvo turizma, ekologije, održivog razvoja i razvoja sjevera</p> <p>Partneri u projektu: Ministarstvo turizma, ekologije, održivog razvoja i razvoja sjevera , Institut za biologiju mora Kotor, Agencija za zaštitu životne sredine, Opština Kotor, Opština Bar, Opština Budva, Opština Ulcinj, Nvo organizacije, lokalna zajednica (ribari), Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede.</p>	<p>Jul 2018- septembar 2023.</p>	<p>1.700.000 USD</p>	<p>Aktivan</p>

<p>„BLUE4ALL” HORIZON Europe Ocean Mission (<i>Blueprint demonstration for co-created effective, efficient and resilient networks of MPAs - Demonstracija plana za zajedničko kreiranje efektivne, efikasne i otporne mreže MZP-a</i>)</p>	<p>Cilj projekta je rješavanje izazova očuvanja i obnove mora u Evropi kroz predlog novog pristupa morskim zaštićenim područjima, koji je u skladu sa Strategijom EU za biodiverzitet i nacionalnim inicijativama.</p>	<p>Projekat stavlja zainteresovane strane u centar procesa upravljanja morskim zaštićenim područjima, obezbjeđujući da se njihove potrebe i brige adresiraju od samog početka. „BLUE4ALL” projekat će raditi sa zainteresovanim stranama u 25 morskih zaštićenih područja/pilot područja, u regionima Sredozemnog mora, Baltičkog mora i severoistočnog Atlantika, na razvoju alata za očuvanje i obnavljanje morske sredine na društveno održiv i prihvatljiv način. Ovi alati će biti testirani u pilot područjima i na kraju će rezultirati platformom Blueprint, koja će biti prilagođena korisnicima za kreiranje efektivnih, efikasnih i otpornih morskih zaštićenih područja i mreža morskih zaštićenih područja. Morska zaštićena područja u Crnoj Gori – parkovi prirode „Platamuni”, „Katič” i „Stari Ulcinj” će biti pilot područja, u kojima će biti testirani alati koji će biti kreirani za očuvanje i obnavljanje morske sredine.</p>	<p>U projektu učestvuje 22 partnera iz različitih institucija iz cijele Evrope (Belgija, Francuska, Italija, Njemačka, Holandija, Danska, Švedska, Finska, Estonija, Crna Gora, Hrvatska, Irska i Švajcarska). The Royal Belgian Institute of Natural Sciences (RBINS) je vodeći partner.</p>	<p>januar 2023. - decembar 2026. godine</p>	<p>/</p>	<p>Aktivan</p>
---	--	--	---	---	----------	----------------

Tabela 4.2 Projekat čija se realizacija planira tokom 2024. godine

Naziv projekta	Cilj projekta	Sažet opis projekta	Naziv nosioca i partnera u sprovođenju	Trajanje projekta	Finansijska vrijednost projekta	Status projekta
<p>Projekat za Park prirode „Katič“ finansiran od strane MedFund-a, u okviru regionalnog projekta „<i>Build back a blue and stronger Mediterranean - Izgraditi ponovo plavi i jači Mediteran</i>“</p>	<p>Projekat ima za cilj da obezbijedi efikasno upravljanje, promoviše lokalnu upravu, unaprijedi nadzor, podigne svijest o značaju očuvanja morskih zaštićenih područja, prati ekološke koristi i podrži održivo korišćenje ovih dragocijenih morskih ekosistema.</p>	<p>Javno preduzeće za upravljanje morskim dobrom Crne Gore je, tokom maja 2023. godine, potpisalo Ugovor o grantu za Park prirode “Katič” sa Udruženjem za održivo finansiranje Mediteranskih morskih zaštićenih područja - MedFund-om. U periodu od 5 godina, MedFund će obezbijediti finansijsku pomoć, tehničku ekspertizu i unapređenje kapaciteta, kako bi se omogućila implementacija planova upravljanja i poboljšala dugoročna održivost morskih zaštićenih područja</p>	<p>Udruženje za održivo finansiranje Mediteranskih morskih zaštićenih područja – MedFund i Javno preduzeće za upravljanje morskim dobrom Crne Gore su partneri u projektu. Ovo partnerstvo je dio regionalnog projekta pod nazivom „Build back a blue and stronger Mediterranean - Izgraditi ponovo plavi i jači Mediteran“, koji je finansiran od strane Globalnog fonda za životnu sredinu (GEF) i podržan od Conservation International (CI), kako bi se poboljšala zaštita mora i obale u Mediteranu.</p>	<p>2023-2027. godine</p>	<p>286 200,00 USD</p>	<p>Aktivan.</p>

5. FINANSIJSKA SREDSTVA UTROŠENA ZA ZAŠTITU

5.1. Finansiranje Javnog preduzeća za upravljanje morskim dobrom Crne Gore

Javno preduzeće za upravljanje morskim dobrom Crne Gore osnovano je i posluje u javnom interesu, što znači da nema akumulaciju dobiti, već su ukupni prihodi jednaki rashodima.

Ciljevi koji treba da budu ispunjeni su:

- zakonitost korištenja sredstava, korištenje sredstava za namjene utvrđene Zakonom o morskom dobru;
- koordinacija sa primorskim opštinama u postupku definisanja prioriternih ulaganja, veći stepen komunalnog održavanja i uređenja zone morskog dobra u saradnji sa primorskim opštinama sa planiranjem više sredstava i iz više različitih izvora za ovu namjenu;
- zaštita, očuvanje i uređenje prirodnih plaža i izgradnja novih kupališta, održavanje i unapređenje stanja u zaštićenim prirodnim dobrima u zoni morskog dobra, unapređenje zone kroz integralno upravljanje obalom;
- realizacija važnih infrastrukturnih investicija, realizacija zakonskih obaveza Javnog preduzeća.

Na osnovu Zakona o morskom dobru i Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata, donosi se Godišnji Plan korišćenja finansijskih sredstava Javnog preduzeća po sljedećem postupku:

- priprema nacrtu Plana u okviru stručne službe Javnog preduzeća;
- usvajanje Plana od strane Upravnog odbora Javnog preduzeća;
- dobijanje saglasnosti od resornog Ministarstva;
- dobijanje saglasnosti od Vlade Crne Gore;
- plan korišćenja finansijskih sredstava je osnov za izradu Plana javnih nabavki;
- postupanje i praćenje pozicija iz Plana korišćenja sredstava;
- na kraju kalendarske godine vrši se izrada Završnog računa (*bilans stanja, bilans uspjeha, statistički aneks, promjene na kapitalu, tok gotovine, napomene uz finansijske izvještaje i izvještaj menadžmenta*);
- završni račun usvaja Upravni odbor Javnog preduzeća;
- usvojeni Završni račun se predaje Upravi prihoda i carina;
- sredstva za nerealizovane aktivnosti se prenose u sljedeću godinu i imaju posebnu poziciju u Planu korišćenja sredstava kao „prenesene aktivnosti“.

Finansijska sredstva Javnog preduzeća troše se u skladu sa zakonom i opštim aktima preduzeća, donijetim odlukama, planovima i programima rada, zaključenim ugovorima i drugim aktima, u cilju izvršavanja obaveza i zadataka iz nadležnosti Javnog preduzeća za upravljanje morskim dobrom Crne Gore. Raspodjela prihoda i rashoda se vrši na osnovu godišnjeg Plana korišćenja finansijskih sredstava Javnog preduzeća za upravljanje morskim dobrom Crne Gore (na osnovu Zakona o morskom dobru i Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata). Plan se sastoji od:

- investicionih ulaganja (izrada tehničke dokumentacije, elaborati, studije, geodetska snimanja, recenzije, izvođenje radova sa nadzorom);
- tekućeg održavanja zone morskog dobra (sanacije obale, uklanjanje objekata, ugovori sa lokalnim Komunalnim preduzećima, i dr);

- monitoringa i praćenja stanja životne sredine (kvalitet vode za kupanje, praćenje stanja u parkovima prirode, istraživanje i mapiranje bioloških i ekoloških parametara obale i mora, i dr);
- ostalih poslovnih rashoda (troškovi struje, vode, telefon, internet, reklama, zakup prostorija, kancelarijski materijal, održavanje higijene i ostali režijski troškovi);
- učešća u međunarodnim projektima (kofinansiranje);
- nabavke osnovnih sredstava (nabavka opreme, vozila i dr);
- zarada i ostalih ličnih primanja zaposlenih;
- prenesenih aktivnosti.

Finansiranje preduzeća vrši se iz Budžeta Javnog preduzeća koji obuhvata sljedeće prihode i rashode.

- **Prihodi:**

- naplata naknade za korištenje morskog dobra (*kupališta, privremeni objekti, terase, pristaništa, privezišta, sidrišta, objekti na rijeci Bojani, ustupanje luka od lokalnog značaja, i sl*);
- ostali poslovni prihodi (*naplata garancija, otkup tenderske dokumentacije, izdavanje UT uslova, prihodi od međunarodnih projekata refundacija, donacije i sl*).
- prihod od usluga prevoza na liniji Kamenari - Lepetane

- **Rashodi:**

Finansijska sredstva Javnog preduzeća troše se u skladu sa zakonom i opštim aktima preduzeća, donijetim odlukama, planovima i programima rada, zaključenim ugovorima i drugim aktima u cilju izvršavanja obaveza i zadataka iz nadležnosti Javnog preduzeća.

- investiciona ulaganja (*izrada tehničke dokumentacije, elaborati, studije, geodetska snimanja, recenzije, izvođenje radova sa nadzorom*);
- tekuća održavanja zone morskog dobra (*sanacije obale, uklanjanje objekata, ugovori sa lokalnim Komunalnim preduzećima i dr*);
- monitoring i praćenje stanja životne sredine (*kvalitet vode za kupanje, praćenje stanja u rezervatima/parkovima prirode u morskome području, istraživanje i mapiranje bioloških i ekoloških parametara obale i mora, i dr*);
- ostali poslovni rashodi (*troškovi struje, vode, telefon, internet, reklama, zakup prostorija, trajekt, kancelarijski materijal, održavanje higijene i ostali režijski troškovi*);
- učešće u međunarodnim projektima (*kofinansiranje*);
- nabavka osnovnih sredstava (*nabavka opreme, vozila i dr*);
- zarade i ostala lična primanja zaposlenih;
- prenesene aktivnosti.

5.2. Finansijska sredstva utrošena za sprovođenje planiranih aktivnosti

Shodno članu 59 Zakona o zaštiti prirode Izvještaj o realizaciji Plana upravljanja treba da sadrži informacije o finansijskim sredstvima utrošenim za zaštitu i ostvarenim prihodima od naknada za korišćenje područja i područja ekološke mreže. Shodno tome, u narednim tabelama dat je pregled godišnjih troškova po tematskim oblastima za 2023. godinu.

Godišnji troškovi po tematskoj oblasti A „Prirodne vrijednosti“ za 2023.godinu

KOD	Aktivnosti	PRIORITET	Indikativna procjena sredstava potrebnih za sprovođenje aktivnosti
AB1	Sprovesti inventarizaciju kopnenih staništa (1240, 5330) značajnih za zaštitu.	1	1,000.00
UKUPNO AB			1,000.00
UKUPNO Tematska oblast A			1,000.00

Godišnji troškovi po tematskoj oblasti B „Edukacija i promocija“ za 2023.godinu

KOD	Aktivnosti	PRIORITET	Indikativna procjena sredstava potrebnih za sprovođenje mjera i aktivnosti
BA1	Osmisliti i sprovesti edukativne programe i programe posjećivanja PP Katič.	2	1,333.00
UKUPNO BA			1,333.00
BB2	Izraditi i održavati posebnu web stranicu PP Katič u okviru postojeće web stranice JPMDCG.	1	40.33
BB5	Izraditi promotivno-edukativni materijal o vrijednostima PP Katič.	2	1,615.33
UKUPNO BB			1,655.66
UKUPNO Tematska oblast B			2,988.66

Godišnji troškovi po tematskoj oblasti C „Kapaciteti upravljača i saradnje“ za 2023.godinu

KOD	Aktivnosti	PRIORITET	Indikativna procjena sredstava potrebnih za sprovođenje mjera i aktivnosti
CA3	Inicirati i realizovati posjetu zaštićenim područjima u moru sa ciljem razmjene iskustava.	2	775.35
UKUPNO CA			775.35
CB1	Obezbijediti plovilo za vršenje kontrole sa morske strane zaštićenog područja.	1	57,519.21
UKUPNO CB			57,519.21

CC2	Inicirati i održavati učlanjenje JPMDCG u međunarodnim organizacijama.	2	200
UKUPNO CC			200.00
UKUPNO Tematska oblast C			58,494.56

Ukupna sredstva utrošena za realizaciju aktivnosti shodno Planu upravljanja za 2023. godinu iznose **62,483.22 EUR**, što je i prikazano ukupnim pregledom u donjoj Tabeli 5.1.

Tabela 5.1: Raspodjela ukupnih troškova po tematskim oblastima za 2023.godine

	2023 godina (G1)	Postotak
Tematska oblast A	1,000.00	2%
Tematska oblast B	2,988.66	5%
Tematska oblast C	58,894.56	93%
UKUPNO	62,483.22	100,00%

U nastavku su date tabele sa proračunom sredstava po prioritetima i temama, kao i procjena ukupnih troškova realizacije Plana upravljanja Parkom prirode „Katič“ za 2023. godinu.

Tabela 5.2: Pregled ukupnih troškova po prioritetima za tematsku oblast A za 2023.godinu

Prioritet	Tematska oblast A		Ukupno
	Podtema AA	Podtema AB	
Prioritet 1	0	1,000.00	1,000.00
Prioritet 2	0	0	0.00
Prioritet 3	0	0	0
UKUPNO	0.00	1,000.00	1000.00

Tabela 5.3: Pregled ukupnih troškova po prioritetima za tematsku oblast B za 2023.godinu

Prioritet	Tematska oblast B			Ukupno
	Podtema BA	Podtema BB	Podtema BC	
Prioritet 1	0	40.33	0	40.33
Prioritet 2	1,333.00	1,615.33	0	2,948.33
Prioritet 3	0	0	0	0
UKUPNO	1,333.00	1,655.66	0	2,988.66

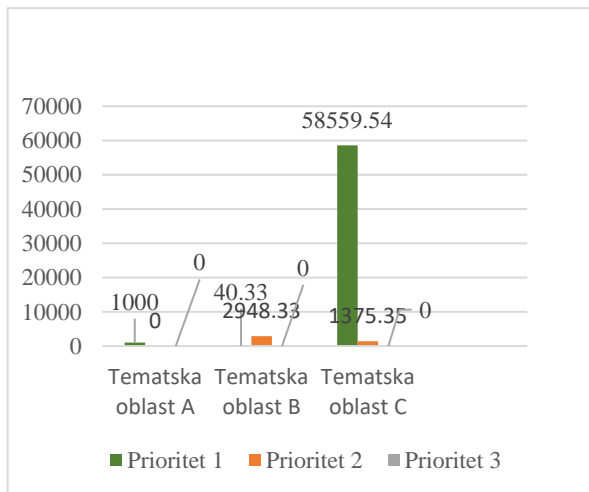
Tabela 5.4.: Pregled ukupnih troškova po prioritetima za tematsku oblast C za 2023.godinu

Prioritet	Tematska oblast C			Ukupno
	Podtema CA	Podtema CB	Podtema CC	
Prioritet 1	0	57,519.21	0	57,519.21
Prioritet 2	775.35	0	200.00	975.35
Prioritet 3	0	0	0	0
UKUPNO	775.35	57,519.21	200.00	58,494.56

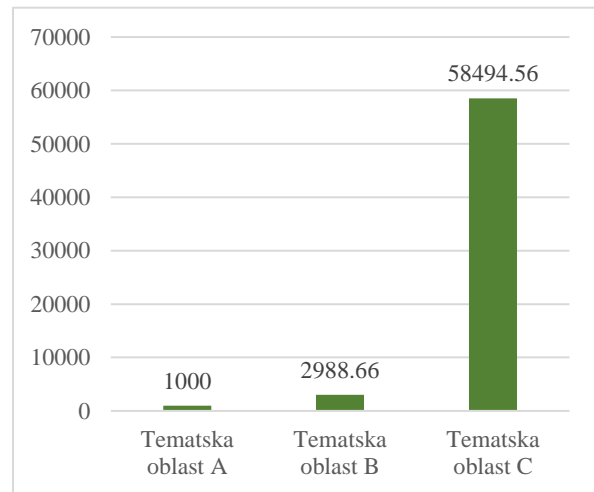
Konačno, u nastavku se nalazi ukupan pregled svih troškova realizovanih aktivnosti po prioritetima i tematskim oblastima, kao i procentualni iznos pojedinačnih troškova u ukupnom budžetu za jednogodišnji period, odnosno 2023. godinu.

Tabela 5.5: Pregled ukupnih troškova prema prioritetima i temama za 2023.godinu

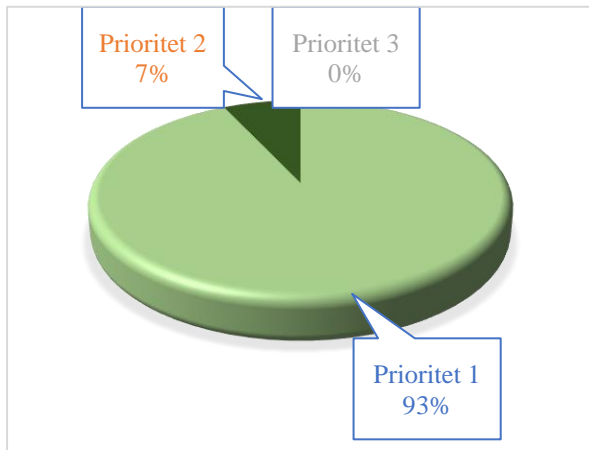
Prioritet/tematska oblast	Prioritet 1	Prioritet 2	Prioritet 3	Ukupno	Udio
Tematska oblast A	1 000	0	0	1 000	2%
Tematska oblast B	40.33	2 948.33	0	2 988.66	5%
Tematska oblast C	57,519.21	975.35	0	58,494.56	93%
UKUPNO	58,559.54	3 923.68	0	62,483.22	100%
Udio	94%	6%	0%	100%	Postotak

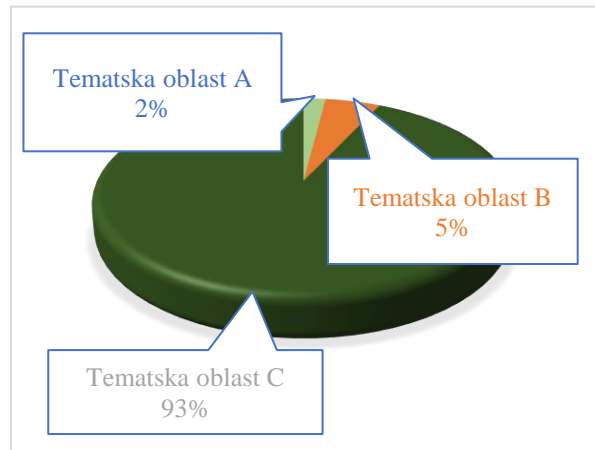
Grafikon 5.1 Prioriteti po tematskim oblastima za 2023.godinu

Grafikon 5.2 Finansijski iznosi za 2023.godinu po tematskim oblastima

Grafikon 5.3 Prikaz udjela troškova po prioritetima za 2023.godinu

Grafikon 5.4 Prikaz udjela troškova po tematskim oblastima za 2023.godinu

Za realizaciju svih realizovanih aktivnosti u Parku prirode Katič, Javno preduzeće za upravljanje morskim dobrom za 2023. godinu utrošilo je ukupno **62,483.22 EUR**.

6. ZAKLJUČAK

Od ukupno 44 aktivnosti predviđenih Planom upravljanja za Park prirode „Katič“ za period 2023.-2027., tokom 2023. godine potpuno je realizovano 25, a djelimično 6 aktivnosti. Za njihovu realizaciju utrošeno je ukupno **62,483.22 EUR**. U ovom periodu u zaštićenom području Parku prirode „Katič“ nisu ostvareni prihodi od naknada za korišćenje zaštićenog područja.

Imajući u vidu mogućnost finansiranja mjera i aktivnosti predviđenih Planom upravljanja iz raznih EU i nacionalnih fondova, projekata, donacija i sponzorstava, Javno preduzeće za upravljanje morskim dobrom je u maju 2023. godine potpisalo Ugovor o grantu za podršku upravljanja morskim zaštićenim područjima u Crnoj Gori – Park prirode „Katič“ sa Asocijacijom za održivo finansiranje Mediteranskih morskih zaštićenih područja „The MedFund“ u iznosu od 286 200,00 USD.

Edukativne posjete i obuke na kojima su učestvovali predstavnici Javnog preduzeća za upravljanje morskim dobrom, dali su značajni doprinos u edukaciji i usavršavanju zaposlenih što je od izuzetne važnosti za budući rad i adekvatno upravljanje zaštićenim područjima. Takođe, promotivne aktivnosti i posjete koje je Javno preduzeće organizovalo tokom ove godine, doprinose informisanju i podizanju svijesti lokalnog stanovništva o vrijednostima parka i važnosti očuvanja i zaštiti morskih zaštićenih područja

Na osnovu svih podataka kojima raspolaže Javno preduzeće za upravljanje morskim dobrom, dobijenih realizacijom planiranih mjera i aktivnosti, kao i podataka i informacija koje su dobijene od drugih institucija tokom 2023. godine, može se **zaključiti da je Park prirode „Katič“ zadržao svoje stanje očuvanosti i zaštite iz vremena njegovog stavljanja pod zaštitom (2021. godina).**

IZVJEŠTAJ O REALIZACIJI PLANA UPRAVLJANJA ZA PARK PRIRODE "PLATAMUNI" ZA 2023. GODINU

februar 2024. godina

Sadržaj:

1. UVOD	4
1.1. Zakonodavni okvir	4
1.2. Opis područja	5
1.3. Upravljač zaštićenim područjem Park prirode „Platomuni“	6
2. REALIZACIJA MJERA ZAŠTITE	9
2.1. Zone zaštite	9
2.2. Sprovedene mjere zaštite	10
3. REALIZACIJA PLANA PO INDIKATORIMA PRAĆENJA USPJEŠNOSTI REALIZACIJE PLANA	10
3.1. Ciljevi i aktivnosti.....	10
3.2. Pregled realizovanih mjera i aktivnosti.....	12
3.3. Prikaz aktivnosti istraživanja i monitoringa.....	24
4. AKTIVNOSTI U ZAŠTIĆENOM PODRUČJU	25
4.1. Edukativne aktivnosti.....	25
4.1.1. Aktivnosti realizovane od strane Upravljača	25
4.1.2. Aktivnosti u kojima je Upravljač učestvovao	25
4.1.3. Posjete drugim morskim zaštićenim područjima	28
4.1.4. Posjećivanje Parka prirode „Platomuni”	29
4.2. Promotivne aktivnosti	30
4.3. Međunarodni projekti.....	31
5. FINANSIJSKA SREDSTVA UTROŠENA ZA ZAŠTITU	34
5.1. Finansiranje Javnog preduzeća za upravljanje morskim dobrom Crne Gore.....	34
5.2. Finansijska sredstva utrošena za realizaciju planiranih aktivnosti.....	35
6. ZAKLJUČAK	39

NOSILAC IZRADE IZVJEŠTAJA O REALIZOVANIM AKTIVNOSTIMA TOKOM 2023. GODINE

Javno preduzeće za upravljanja morskim dobrom Crne Gore

Ulica Popa Jola Zeca bb

85310 Budva, Crna Gora

www.morskodobro.me

PRIPREMIO RADNI TIM JAVNOG PREDUZEĆA ZA UPRAVLJANJE MORSKIM DOBROM CRNE GORE:

Obradivači Izvještaja o realizovanim aktivnostima:

Ime i prezime	Radno mjesto ili funkcija	Organizaciona jedinica upravljača ili drugi subjekt
Dijana Došljak	Rukovodilac službe	Služba za zaštitu i održivi razvoj morskog dobra
Nemanja Malovrazić	Koordinator za zaštitu prirode i životne sredine	Služba za zaštitu i održivi razvoj morskog dobra
Milena Raičević	Samostalni saradnik za međunarodnu saradnju i projekte	Služba za zaštitu i održivi razvoj morskog dobra
Aleksandra Ivanović	Saradnik za zaštitu prirode	Služba za zaštitu i održivi razvoj morskog dobra
Marija Bajković	Saradnik za zaštitu prirode i životne sredine	Služba za zaštitu i održivi razvoj morskog dobra
Tamara Kaluđerović	Referent	Služba za zaštitu i održivi razvoj morskog dobra
Mirjana Knežević	Referent	Služba za zaštitu i održivi razvoj morskog dobra

Autori fotografija:

Arhiva Javnog preduzeća za upravljanje morskim dobrom Crne Gore

Park prirode Platamuni - Izvještaj o realizovanim aktivnostima za 2023.godinu

SKRAĆENICA	ZNAČENJE		
AZZŽS	Agencija za zaštitu životne sredine	NVO	Nevladine organizacije
DOO	Društvo sa ograničenom odgovornošću	OPKO	Opština Kotor
IBM	Institut za biologiju mora	PF	Profesionalni fotograf
JLS	Jedinice lokalne samouprave	PD	Parkovi Dinarida
JPMDCG	Javno preduzeće za upravljanje morskim dobrom Crne Gore	PMCG	Prirodnjački muzej Crne Gore
JUOŠ	Javne ustanove Osnovne škole	R	Ribari
JUSŠ	Javne ustanove Srednje škole	RI	Ribarska inspekcija
K	Konsultant	RK	Ronilački klubovi
KSR	Klub sportskih ribolovaca	SRK	Sportsko-ribarski klub
LK	Lučka kapetanija	TOK	Turistička organizacija Kotor
MEPPU	Ministarstvo ekologije, prostornog planiranja i urbanizma	TOBD	Turistička organizacija Budva
MF	Međunarodni fondovi	UCG	Univerzitet Crne Gore
MKI	Ministarstvo kapitalnih investicija	UIP	Uprava za inspeksijske poslove
MP	MedPAN	UP	Uprava policije
MPŠV	Ministarstvo, poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede	UPR	Udruženje profesionalnih ribara
MTEORRS	Ministarstvo turizma, ekologije, održivog razvoja i razvoja sjevera	UPSUL	Uprava pomorske sigurnosti i upravljanja lukama
MZ	Mjesna zajednica	UR	Udruženje ribara
NTO	Nacionalna turistička organizacija	URO	Udruženje ronilaca
		UPO	Udruženje poljoprivrednika
		UTPM	Udruženje turističkih prevoznika na moru
		UZZKD	Uprava za zaštitu kulturnih dobara
		ZK	Zakupci kupališta

1. UVOD

1.1 Zakonodavni okvir

Park prirode „Platomuni“ nalazi se pod zaštitom u skladu sa Odlukom Vlade Crne Gore, donijetoj 22. aprila 2021. godine¹. Odluka o proglašavanju zaštićenog područja Parka prirode „Platomuni“ (u daljem tekstu: Odluka) je donijeta u skladu sa odredbama iz člana 34 stav 5 Zakona o zaštiti prirode (u daljem tekstu: ZZZP) (*Sl. list CG*, broj 54/16 i 18/19) i objavljena u *Sl. listu CG*, br. 063/21, 14. 06. 2021. godine. U njoj su pored predmeta/cilja zaštite i kategorije zaštićenog područja, definisane i granice i zone zaštite, principi i mjere zaštite i održivog razvoja, određen je upravljač zaštićenog područja – Javno preduzeće za upravljanje morskim dobrom Crne Gore (JPMDCG), kao i njegove obaveze vezane za izradu i sprovođenje plana upravljanja, godišnjih programa upravljanja, kao i ostalih neophodnih akata. Prema tome, Odluka o proglašavanju zaštićenog područja Parka prirode „Platomuni“ se temelji na navedenim zakonskim propisima, a podrazumijeva i dodjeljivanje adekvatnog nivoa zaštite i upravljanja. Svrha zaštite ovog prostora je očuvanje prirodnog pejzaža i ekosistema, te njihovog biodiverziteta, ali i očuvanje vrijednosti i atraktivnosti ovog prostora za sprovođenje naučnih istraživanja, uz edukativnu funkciju.

Studijom zaštite Parka prirode „Platomuni“, koja je urađena 2021. godine, a potom i Odlukom utvrđeno je da ovaj Park prirode predstavlja integrisano obalno i morsko zaštićeno područje koje je svrstano u IV kategoriju zaštićenih područja (član 30, stav 5) u koju spadaju područja u kojima su zaštićene divlje vrste biljaka i životinja i njihova staništa i kojima se upravlja radi njihove zaštite. Nakon Studije i Odluke, izrađen je i Plan upravljanja zaštićenim područjem Parkom prirode „Platomuni“, koji sadrži detaljne smjernice za petogodišnje upravljanje i aktivnosti na ovom području. S tim u vezi, JPMDCG kao upravljač Parka prirode „Platomuni“, po Zakonu o zaštiti prirode je dužan da donosi Godišnje programe upravljanja za svaku godinu realizacije Plana te nakon isteka godišnjeg perioda, dostavi resornom Ministarstvu Izvještaj o realizaciji plana upravljanja zaštićenim područjem.

Članom 59 Zakona o zaštiti prirode upravljač ovim zaštićenim područjem dužan je da dostavi Izvještaj o realizaciji plana upravljanja na osnovu godišnjih programa upravljanja, koji treba da sadrži podatke o:

- i) realizaciji mjera zaštite;
- ii) realizaciji plana po indikatorima praćenja uspješnosti realizacije plana;
- iii) posjetama zaštićenim područjima;
- iv) finansijskim sredstvima utrošenim za zaštitu i ostvarenim prihodima od naknada za korišćenje zaštićenih područja i područja ekološke mreže.

Imajući u vidu odredbe definisane Zakonom o zaštiti prirode, te da je Plan upravljanja za Park prirode „Platomuni“ 2023-2027 donesen u junu 2022. godine, Javno preduzeće za upravljanje morskim dobrom Ministarstvu nadležnom za poslove ekologije dostavlja Izvještaj o realizovanim aktivnostima u Parku prirode „Platomuni“ za 2023. godinu, koji sadrži: zakonodavni okvir, opis područja, informacije o upravljaču, prikaz realizovanih mjera zaštite i aktivnosti po indikatorima za praćenje uspješnosti,

¹ Odluka o proglašavanju zaštićenog područja Parka prirode Platomuni (*Sl. list Crne Gore*, br. 063/21 od 14. 06. 2021.)

posjetama zaštićenim područjima i edukativnim aktivnostima, kao i finansijski osvrt na sredstva koja su utrošena u cilju očuvanja i unapređenja stanja Parka prirode „Platomuni”.

1.2. Opis područja

Geografski, područje Parka prirode „Platomuni” obuhvata dio priobalnog mora sa obalnom linijom između zaliva Trašte – rta Žabica na sjeverozapadu i rta Platomuni kod plaže Ploče na jugoistoku, u kome se štite zaštićene i ekološki značajne morske i kopnene vrste i staništa. U pogledu svojinsko-pravnih odnosa, cjelokupna površina Parka prirode je u potpunosti u zoni morskog dobra i iznosi 1.087,13 ha, od čega je (i) u morskog dijelu 193,92 ha u II zoni zaštite i 862,59 ha u III zoni zaštite, dok je (i) u kopnenom-obalnom dijelu u III zoni zaštite 30,61 ha. Shodno navedenom, čini vlasništvo države Crne Gore, odnosno Opštine Kotor, na katastarskim parcelama u katastarskim opštinama Glavatičići, Zagora i Krimovice.

Prostor Parka prirode „Platomuni” stavljen je pod zaštitu radi stvaranja uslova za opstanak i dugoročnu zaštitu velikog broja vrsta i staništa značajnih za zaštitu.

U tabeli 1.1. dat je pregled staništa i vrsta visoke reprezentativnosti ciljanih za zaštitu u morskog i kopnenog dijelu Parka prirode Platomuni.

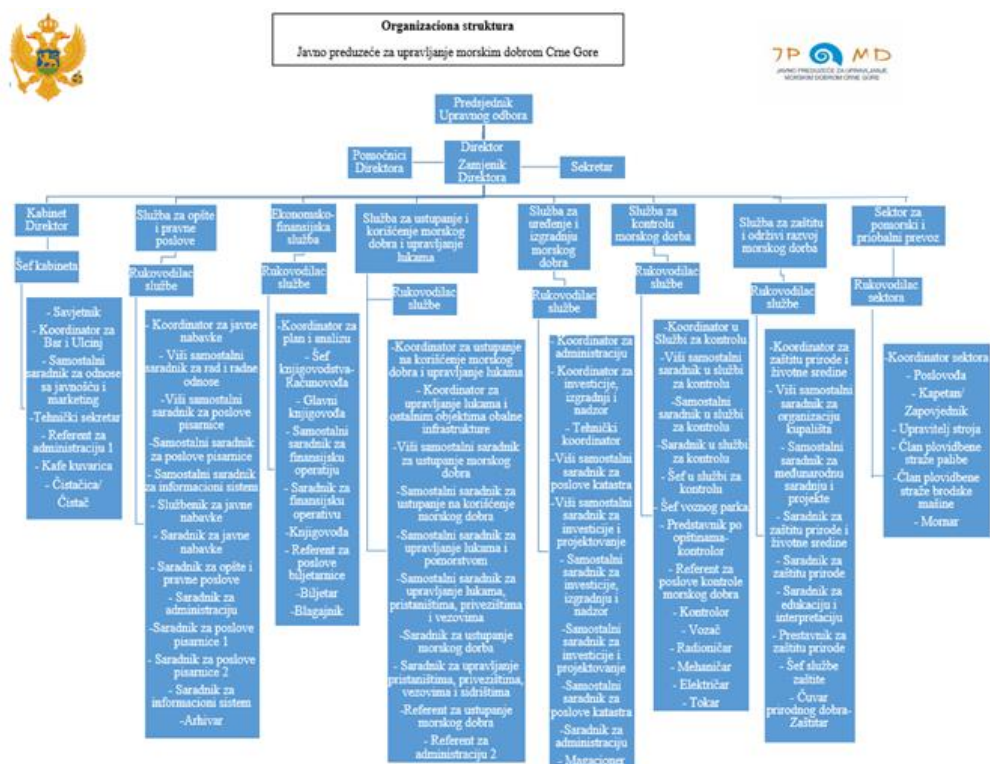
Tabela 1.1. Staništa i vrste ciljane za zaštitu u morskog i kopnenog dijelu PP Platomuni

	Morski dio	Kopneni dio
Staništa	<ul style="list-style-type: none"> ○ biocenoze naselja morske trave (<i>Posidonia oceanica</i>) ○ morske pećine sa nadvodnim i podvodnim ulazima 	<ul style="list-style-type: none"> ○ mediteranska stjenovita obala obrasla endemičnim vrstama roda <i>Limonium</i> ○ termomediteranski prepustinjski žbunjaci ○ jednogodišnja vegetacija pokretnih morkih obala
Vrste	<i>Cymodocea nodosa</i> , <i>Cystoseira amentacea</i> , <i>Cladocora caespitosa</i> , <i>Centrostephanus longispinus</i> , <i>Lithophaga lithophaga</i> , <i>Pinna nobilis</i> , <i>Scyllarus arctus</i>	Drvenasta mlječika (<i>Euphorbia dendroides</i>)

1.3. Upravljač zaštićenim područjem Park prirode „Platomuni“

Nadležnosti i djelatnosti u zoni morskog dobra raspodijeljene na više državnih institucija. U cilju što boljeg upravljanja ovim prostorom, Skupština Crne Gore je donijela Prostorni plan posebne namjene za obalno područje 2018. godine ("Sl. List CG", br. 56/18). Ukoliko je dozvoljeno korišćenje morskog dobra, naknada za njegovo korišćenje je prihod Javnog preduzeća za upravljanje morskim dobrom Crne Gore i koristi se za zaštitu, uređenje i unapređenje morskog dobra. Takođe, Javno preduzeće za upravljanje morskim dobrom Crne Gore, prema Statutu ima određene djelatnosti kao što su zaštita, uređivanje i unapređenje morskog dobra; upravljanje morskim dobrom; zaključivanje ugovora o korišćenju morskog dobra; izgradnja i održavanje infrastrukturnih objekata za potrebe morskog dobra; ugostiteljstvo i turizam; trgovina; uređenje plaža i obale mora; korišćenje djelova morskog dobra.

U obavljanju svojih djelatnosti Javno preduzeće za upravljanje morskim dobrom Crne Gore, raspolaže sa 6 službi i 1 sektorom čija je funkcija sprovođenje definisane misije, zadataka i ciljeva. Pri tome, obim djelovanja ovih službi, kao i odgovornosti svih pojedinačnih zaposlenih su definisane važećim Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta, donesenim na osnovu odredbi iz članova 21 i 43 Statuta Javnog preduzeća za upravljanje morskim dobrom Crne Gore. Organizaciona struktura Javnog preduzeća za upravljanje morskim dobrom data je na Grafikonu 1.1. Za obavljanje dijela poslova iz djelatnosti Javnog preduzeća, izvan sjedišta, organizovana su predstavništva i to za opštine: Herceg Novi, Tivat, Kotor, Bar i Ulcinj kao i kancelarije u Petrovcu i Jazu.

Grafikon 1.1.: Organizaciona struktura Javnog preduzeća za upravljanje morskim dobrom Crne Gore (Izvor: Autor prilagodio shodno Sistematizaciji)

Vežano za izradu ovog Izvještaja o realizovanim aktivnostima tokom 2023.godine u Parku prirode Platomuni, u donjim tabelama 1.2 i 1.3 je dat spisak članova Upravnog odbora preduzeća kao i zaposlenih, koji su zaduženi za učešće u izradi i sprovođenju Planova upravljanja, kao i konkretnih

aktivnosti predviđenih Planom upravljanja, dok su u tabeli 1.4 definisane potrebe za zapošljavanjem novih lica.

Tabela 1.2 Članovi Upravnog odbora preduzeća

Ime i prezime	Funkcija	Organizaciona jedinica
Blažo Rađenović	Predsjednik	Upravni odbor
Željko Bjelica	Član	Upravni odbor
Milijana Milojević	Članica	Upravni odbor
Anđela Labović	Članica	Upravni odbor
Dejan Božović	Član	Upravni odbor
Maša Vukić	Članica	Upravni odbor
Srđan Radić	Član	Upravni odbor

Tabela 1.3. Predviđena radna mjesta i zaposleni kojima je u opisu posla učešće u izradi i sprovođenju Planova upravljanja i Godišnjih programa upravljanja

Naziv radnog mjesta	Br. Predviđenih radnih mjesta	Obrazovni profil	Vrsta radnog angažovanja	Napomena
Kabinet direktora				
Direktor	1	VI ili VII nivo kvalifikacija	Puno radno vrijeme	
Pomoćnici direktora	2	VI ili VII nivo kvalifikacija	Puno radno vrijeme	
Samostalni saradnik za odnose sa javnošću	1	VI ili VII nivo kvalifikacija, sektor društvenih nauka	Puno radno vrijeme; Angažman na neodređeno vrijeme	
Služba za opšte i pravne poslove				
Rukovodilac službe	1	VI ili VII nivo kvalifikacija, sektor prava, diplomirani pravnik	Puno radno vrijeme; Angažman na neodređeno vrijeme	
Službenik za javne nabavke	1	VI ili VII nivo kvalifikacija	Puno radno vrijeme	
Ekonomsko – finansijska služba				
Rukovodilac službe	1	VI ili VII nivo kvalifikacija, sektor ekonomije, diplomirani ekonomista ili sektor društvenih nauka	Puno radno vrijeme; Angažman na neodređeno vrijeme	
Koordinator za plan i analizu	1	VI ili VII nivo kvalifikacija, sektor društvenih nauka	Puno radno vrijeme; Angažman na neodređeno vrijeme	
Služba za ustupanje na korišćenje morskog dobra i upravljanje lukama				
Koordinator za ustupanje na korišćenje morskog dobra i upravljanje lukama	1	VI ili VII nivo kvalifikacija, sektor prava, diplomirani pravnik	Puno radno vrijeme	
Koordinator za upravljanje lukama i ostalim objektima obalne infrastrukture	1	VI ili VII nivo kvalifikacija, sektor prava, diplomirani pravnik	Puno radno vrijeme	
Služba za uređenje i izgradnju morskog dobra				
Koordinator za administraciju	1	VI ili VII nivo kvalifikacija, sektor društvenih nauka	Puno radno vrijeme	
Koordinator za investicije, izgradnju i nadzor	1	VI ili VII nivo kvalifikacija, sektor građevinarstva	Puno radno vrijeme	
Služba za kontrolu morskog dobra				

Park prirode Platomuni – Izvještaj o realizovanim aktivnostima za 2023. godinu

Koordinator u službi za kontrolu	1	VI ili VII nivo kvalifikacija	Puno radno vrijeme; Angažman na neodređeno vrijeme	
Viši samostalni saradnik za kontrolu	1	VI ili VII nivo kvalifikacija	Puno radno vrijeme; Angažman na neodređeno vrijeme	
Samostalni saradnik u službi za kontrolu	1	VI ili VII nivo kvalifikacija	Puno radno vrijeme	
Služba za zaštitu i održivi razvoj morskog dobra –				
Služba se bavi pitanjima zaštite prirode i životne sredine, kako u stručnom smislu tako i kroz zaštitu na terenu				
Rukovodilac službe	1	VI ili VII nivo kvalifikacija	Puno radno vrijeme; Angažman na neodređeno vrijeme	
Koordinator za zaštitu prirode i životne sredine	1	VI ili VII nivo kvalifikacija, sektor prirodnih nauka	Puno radno vrijeme; Angažman na neodređeno vrijeme	
Viši samostalni saradnik za organizaciju kupališta	1	VI ili VII nivo kvalifikacija, sektor pomorstva	Puno radno vrijeme; Angažman na neodređeno vrijeme	
Samostalni saradnik za međunarodnu saradnju i projekte	2	VI ili VII nivo kvalifikacija, prirodne i društvene nauke	Puno radno vrijeme; Angažman na neodređeno vrijeme	Trenutno angažovana 1 osoba
Saradnik za zaštitu prirode i životne sredine	1	VI ili VII nivo kvalifikacija, sektor prirodnih nauka	Puno radno vrijeme; Angažman na neodređeno vrijeme	
Saradnik za zaštitu prirode	1	V ili VI nivo kvalifikacija, sektor prirodnih nauka	Puno radno vrijeme; Angažman na neodređeno vrijeme	
Saradnik za edukaciju i interpretaciju	1	V ili VI nivo kvalifikacija, sektor turizma	Puno radno vrijeme	Upražnjeno rad. mjesto
Predstavnik za zaštitu prirode	1	VI ili VII nivo kvalifikacija	Puno radno vrijeme; Angažman na neodređeno vrijeme	
Šef službe zaštite	1	VI ili VII nivo kvalifikacija, prirodne i društvene nauke	Puno radno vrijeme	Upražnjeno rad. mjesto
Zaštitar	8	IV nivo kvalifikacija	Puno radno vrijeme; Angažman na neodređeno vrijeme	Trenutno angažovane 2 osobe

Služba za zaštitu i održivi razvoj morskog dobra obavlja poslove iz organizacije i opremanja kupališta, zaštite životne sredine; prati kvalitet morske vode za kupanje; vodi baze podataka iz oblasti koje se tiču zaštite prirode i životne sredine; upravlja zaštićenim područjima i stara se o njihovoj fizičkoj zaštiti,

unaprijeđenju i promociji; utvrđuje pravila za sprovođenje propisanog režima zaštite; saraduje sa resorno nadležnim ministarstvom; učestvuje u postupcima procjene uticaja na životnu sredinu za projekte trećih lica, a koji se realizuju u zoni morskog dobra; koordinira međunarodnu saradnju iz oblasti integralnog upravljanja obalnim područjem i održivog razvoja; priprema i realizuje međunarodne projekte; obavlja poslove „focal pointa-a“ za saradnju sa PAP/RAC centrom UNEP/MAP-a; saraduje sa NVO u realizaciji Programa „Plava zastavica“ i ekoloških akcija; obavlja i druge administrativno-tehničke poslove.

Tabela 1.4. Lica angažovana na određeno vrijeme

Naziv radnog mjesta	Br. Radnih mjesta	Organizaciona jedinica/ služba	Obrazovni profil	Vrsta radnog angažovanja	Napomena
Referent	1	Služba za zaštitu i održivi razvoj	VII nivo kvalifikacija, sektor turizma	Puno radno vrijeme Angažman na određeno vrijeme	
Referent 1	1	Služba za zaštitu i održivi razvoj	VII nivo kvalifikacija, prirodne i društvene nauke	Puno radno vrijeme Angažman na određeno vrijeme	
Vozač broda	1	Služba za zaštitu i održivi razvoj	IV nivo kvalifikacija	Puno radno vrijeme Angažman na određeno vrijeme	

Tabela 1.5. Potrebe za zapošljavanjem novih lica

Naziv radnog mjesta	Br. Radnih mjesta	Organizaciona jedinica/ služba	Obrazovni profil	Vrsta radnog angažovanja	Napomena
Saradnik za edukaciju i interpretaciju	1	Služba za zaštitu i održivi razvoj	V i VI nivo kvalifikacija, sektor turizma		
Šef Službe zaštite	1	Služba za zaštitu i održivi razvoj	VI i VII nivo kvalifikacija, prirodne i društvene nauke		
Zaštitar	6	Služba za zaštitu i održivi razvoj	IV nivo kvalifikacija		

2. REALIZACIJA MJERA ZAŠTITE

2.1. Zone zaštite

Osnovni cilj zaštićenog područja je zaštita i očuvanje svih značajnih vrijednosti zbog koga je i proglašeno zaštićenim područjem, te shodno tome, i sprečavanje potencijalno negativnih posljedica aktivnosti koje se mogu dogoditi u Parku prirode i zaštitnom pojasu područja. Shodno tome, na području Parka definisane su zone zaštite.

U Parku prirode “Platomuni” određuju se dvije zone/režima zaštite:

1. II zona zaštite – aktivni režim zaštite, koja obuhvata uvalu Žukovac sa okolinom hridi Kalafat, uvalu Velika Krekavica i prostor ispred rta Platomuni,
2. III zona zaštite – režim održivog korišćenja, koja obuhvata kopneni dio koji prati obalnu liniju obuhvatajući morske klifove, stijene i padine velikog nagiba, kao i morski dio između obalne linije i izobate 50m, isključujući lokacije koje su izdvojene u II zonu zaštite.

Propisano je da se u Zoni zaštite II sa aktivnim režimom zaštite mogu: sprovesti akcije restauracije, revitalizacije i ukupnog unapređenja zaštićenog područja; vršiti kontrolisano korišćenje prirodnih resursa, bez posljedica po primarne vrijednosti njihovih prirodnih staništa. U Zoni zaštite III sa održivim korišćenjem mogu se sprovesti intervencije u cilju restauracije i unapređenja zaštićenog područja, kao i razvijati naselja i prateća infrastruktura u mjeri u kojoj se ne narušavaju osnovne vrijednosti područja.

2.2. Sprovedene mjere zaštite

Služba za zaštitu i održivi razvoj morskog dobra Javnog preduzeća za upravljanje morskim dobrom Crne Gore tokom 2023. godine redovno je sprovođila kontrolu i nadzor u II i III zoni zaštite Parka prirode „Platomuni”. Prilikom načinjenih kontrola, čuvari prirodnog dobra – zaštitari su stanje na terenu evidentirali u službenim zabilješkama, pri čemu je za ovo zaštićeno područje sačinjeno ukupno 18 službenih zabilješki. Za sve uočene nepravilnosti upućivani su zahtjevi za vršenje inspeksijskog nadzora za dalje sprovođenje postupka, u cilju održavanja zaštićenog područja u prvobitnom stanju. Tokom 2023. godine upućena su ukupno 3 zahtjeva za vršenje inspeksijskog nadzora, koja su se odnosila na ilegalnu gradnju i plovila koja ispuštaju tankove sa fekalijama u zaštićenom području.

3. REALIZACIJA PLANA PO INDIKATORIMA PRAĆENJA USPJEŠNOSTI REALIZACIJE PLANA

3.1. Ciljevi i aktivnosti

Za postavljanje ciljeva i aktivnosti za upravljanje zaštićenim područjem, prethodno je definisana vizija razvoja Parka.

Park prirode Platomuni jedinstven je pejzaž strme obale i nepregledne morske pučine. Na ovom području očuvanog biodiverziteta kopna i mora čovjek živi u skladu s prirodom.

Prateći definisanu viziju, te smjernice date u Planu upravljanja, ovaj Izvještaj o realizovanim aktivnostima u Parku prirode „Platomuni“ za 2023. godinu, shodno raspodjeli aktivnosti na tri tematske oblasti sa odgovarajućim dugoročnim i specifičnim ciljevima, sadrži spisak konkretnih aktivnosti za njihovu realizaciju. Ove tematske oblasti su: prirodne vrijednosti, edukacija i posjećivanje te kapaciteti upravljača i saradnja.

Dugoročni cilj prve tematske oblasti „**Prirodne vrijednosti**” je očuvano evidentirano stanje populacija vrsta i staništa značajnih za zaštitu, te predionih karakteristika parka prirode. U okviru ove tematske oblasti definisani su sledeći specifični ciljevi:

- **AA.** Očuvano povoljno stanje morskih staništa i vrsta u odnosu na stanje predstavljeno u Studiji zaštite za zaštićeno područje Park prirode Platomuni 2021.
- **AB.** Očuvano povoljno stanje obalnih/kopnenih staništa i vrsta u odnosu na stanje predstavljeno u Studiji zaštite za zaštićeno područje Park prirode Platomuni 2021.

U okviru druge tematske oblasti „**Edukacija i posjećivanje**”, dugoročni cilj je organizovano posjećivanje na području Parka prirode Platomuni uz ponudu edukativnih sadržaja zainteresovanim posjetiocima. Specifični ciljevi su sledeći:

- **BA.** Posjećivanje na području Parka prirode Platomuni je unaprijeđeno, te je povećana informisanost posjetilaca o vrijednostima Parka u odnosu na stanje prije proglašenja zaštićenog područja.
- **BB.** Razvijena edukacija i podignuti nivo znanja vezanih za vrijednosti Parka prirode Platomuni u odnosu na stanje prije proglašenja zaštićenog područja.

Što se tiče treće tematske oblasti „**Kapaciteti upravljača i saradnja**”, dugoročni cilj su ojačani kadrovski i materijalni kapaciteti upravljača i unaprijeđene saradnje sa organizacijama i institucijama na lokalnom, nacionalnom i međunarodnom nivou za potrebe efikasnijeg upravljanja morskim zaštićenim područjem.

Specifični ciljevi za ovu oblast su sledeći:

- **CA.** Podignut nivo znanja i vještina zaposlenih u JPMDCG o upravljanju zaštićenim područjem u odnosu na stanje prije proglašenja Parka prirode.
- **CB.** Povećana opremljenost JPMDCG u cilju efikasnijeg upravljanja morskim zaštićenim područjem.
- **CC.** Unapređene postojeće i ostvarene nove saradnje sa organizacijama i institucijama na lokalnom, nacionalnom i međunarodnom nivou.

U ovom poglavlju data je specifikacija realizovanih aktivnosti upravljanja ovim područjem po tematskim oblastima za prvu godinu (G1) realizacije Plana upravljanja, a koje prate navedene ciljeve u tom planu. U tabelama koje slijede prikazane su aktivnosti, indikatori, drugi saradnici i institucionalni partneri u realizaciji, utrošena sredstva, opisi realizovanih aktivnosti kao i vrsta izvora finansijskih sredstava (VS-vlastita sredstva, MF – međunarodni fondovi). Redovan rad zaposlenih koji su raspoređeni na poslovima zaštite prirode nije uračunat posebno.

S obzirom na važnost tematskih oblasti u svrhu očuvanja i zaštite područja, te zbog ograničenih ljudskih i finansijskih kapaciteta Upravljača, definisani su različiti stepeni prioriteta planiranih aktivnosti.

- Prioritet 1 – aktivnosti koje se moraju sprovesti za vrijeme trajanja Godišnjeg programa upravljanja / Plana upravljanja. Ovo su ključne aktivnosti i njihovo ispunjavanje pokazuje uspješnost Plana.
- Prioritet 2 – aktivnosti koje bi trebalo sprovesti za vrijeme trajanja Godišnjeg programa upravljanja / Plana upravljanja. Postoji određena fleksibilnost u periodu sprovođenja.
- Prioritet 3 – aktivnosti koje se mogu sprovesti kada vrijeme i/ili sredstva postanu dostupni nakon izvršenja aktivnosti 1. i 2. stepena prioriteta.

3.2. Pregled realizovanih mjera i aktivnosti

Tabela 3.1: Prikaz realizovanih aktivnosti za tematsku oblast „Prirodne vrijednosti”

Dugoročni cilj: Očuvano evidentirano stanje populacija vrsta i staništa značajnih za zaštitu, te predionih karakteristika Parka prirode							
KOD	Mjere i aktivnosti	Indikator sprovođenja mjera i aktivnosti	PRIORITET	Drugi saradnici u realizaciji	Utrošena sredstva	Izvori obezbjeđivanja sredstava (VS – vlastita sredstva, MF- međunarodni fondovi)	Opis realizovane aktivnosti
Specifični cilj AA: Očuvati povoljno stanje morskih staništa i vrsta u odnosu na stanje predstavljeno u Studiji zaštite za zaštićeno područje Park prirode Platamuni 2021.							
AA4	Prikupljati dostupne podatke monitoringa stanja morske sredine od AZZZS.	Izvještaj o realizaciji Godišnjeg programa upravljanja; Baza podataka	3	AZZŽS, IBM	0.00	VS	Aktivnost je realizovana. Od strane Agencije za zaštitu životne sredine dobijeni podaci sprovođenja monitoringa morske sredine tokom 2021. i 2022. godine. Nakon nadogradnje baze podataka, planirane Ugovorom o grantu za podršku upravljanja morskim zaštićenim područjima u Crnoj Gori – Park prirode „Platamuni“, unijeće se svi dobijeni podaci.
AA5	Uspostaviti i sprovesti redovnu kontrolu sidrenja/aktivnosti iznad naselja morske trave (<i>Posidonia oceanica</i>) u II zoni zaštite.	Službene zabilješke Dnevnik o terenskom radu čuvara prirode - zaštitara	1	UPSUL, UIP, ISP, UP, LK	0.00	VS	Aktivnost je realizovana. Sprovedeno ukupno 18 izlazaka na teren, na osnovu koji je pripremljeno 18 službenih zabilješki
AA6	Prikupljati dostupne podatke monitoringa invazivnih morskih vrsta.	Izvještaj o realizaciji Godišnjeg programa upravljanja; Baza podataka	3	MPŠV, AZZZS, IBM, UPR, KSR, SRK, RK, NVO	0.00	VS	Aktivnost je realizovana. Upućeno je 39 dopisa svim relevantnim institucijama, od koji su pristigla 2 odgovora od strane Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede i Instituta za biologiju mora, da ne posjeduju podatke o monitoringu invazivnih morskih vrsta.
AA7	Učestvovati u realizaciji Programa monitoringa otpada u moru, prema	Izvještaj o realizaciji Godišnjeg programa upravljanja	3	AZZŽS, IMB, NVO, JLS	0.00	VS	Aktivnost nije realizovana.

Park prirode Platamuni – Izvještaj o realizovanim aktivnostima za 2023.godinu

	potrebama i mogućnostima.						
AA8	Sprovoditi akcije uklanjanja otpada iz mora u saradnji sa drugim institucijama i organizacijama.	Izvještaj o realizaciji Godišnjeg programa upravljanja	2	MTEORRS, AZZZS, JLS, NVO, UPSUL, IBM, R	0.00	MF	Aktivnost nije realizovana. Realizacija aktivnosti predviđena je u okviru Ugovora o grantu za podršku upravljanju morskim zaštićenim područjima u Crnoj Gori – Parku prirode „Platamuni” koji je Javno preduzeće za upravljanje morskim dobrom Crne Gore potpisalo sa MedFund-om, Udruženjem za održivo finansiranje Mediteranskih morskih zaštićenih područja. Budući da je predmetni Ugovor potpisan u maju 2023. godine, te da zbog administrativnih procedura nije bilo moguće sprovesti predmetnu aktivnost tokom 2023. godine, ista će biti realizovana početkom 2024. godine.
AA9	Podsticati sektor ribarstva u praćenju stanja ribljih populacija na području PP „Platamuni”.	Broj sastanaka Broj dopisa	1	MPŠV, IBM, NVO	0.00	VS	Aktivnost je realizovana. Upućeno 12 dopisa relevantnim institucijama, od kojih je pristigao odgovor Instituta za biologiju mora da su sve raspoložive podatke dostavili Agenciji za zaštitu životne sredine za potrebe izrade Studije zaštite ovog parka.
AA10	Voditi evidenciju o ribarskim aktivnostima u području PP „Platamuni”.	Baza podataka	1	MPŠV, JLS, RI	0.00	VS	Aktivnost je realizovana. Baza podataka ažurirana je informacijama o ribarskim aktivnostima na području Parka prirode „Platamuni” (devastiranje podmorja, noćno dinamitašenje, roniaci sa lampama).
AA11	Evidentirati pojavljivanje zaštićenih vrsta riba, morskih gmizavaca i sisara.	Baza podataka	3	IBM, NVO	0.00	VS	Aktivnost je realizovana. Od strane NVO sektora obaviješteni smo da je na području opštine Ulcinj zabilježeno prisustvo Morske medvedice (lat. <i>Monachus monachus</i>).
AA12	Prikupljati dostupne podatke monitoringa morskih ptica.	Izvještaj o realizaciji Godišnjeg programa upravljanja	3	AZZZS, NVO, PMCG	0.00	VS	Aktivnost je realizovana. Upućena 4 dopisa relevantnim institucijama, od koji je pristigao odgovor NVO „Centar za zaštitu i proučavanje ptica“ da ne vrše monitoring morskih ptica te da ne posjeduju tražene podatke.
AA13	Sarađivati s IBM u cilju evidentiranja nalaza jedinki <i>Pinna nobilis</i> i na osnovu rezultata inicirati reviziju statusa vrste.	Izvještaj o realizaciji Godišnjeg programa upravljanja	2	IBM	0.00	MF	Aktivnost nije realizovana. Realizacija aktivnosti predviđena je u okviru Ugovora o grantu za podršku upravljanju morskim zaštićenim područjima u Crnoj Gori – Parku prirode „Platamuni” koji je Javno preduzeće za upravljanje morskim dobrom Crne Gore potpisalo sa MedFund-om, Udruženjem za održivo finansiranje Mediteranskih morskih zaštićenih područja. Budući da je predmetni Ugovor potpisan u maju 2023. godine, te da zbog administrativnih procedura nije bilo moguće sprovesti predmetnu aktivnost tokom 2023. godine, ista će biti realizovana početkom 2024. godine.

Park prirode Platamuni – Izvještaj o realizovanim aktivnostima za 2023.godinu

AA14	Pratiti čovjekov uticaj na morski ekosistem PP „Platamuni” na osnovu sanitarnog kvaliteta morske vode.	Izvještaj o realizaciji Godišnjeg programa upravljanja Izvještaj o sanitarnom kvalitetu morske vode na javnim kupalištima	2	IBM	0.00	VS	Aktivnost je realizovana. Program praćenja kvaliteta morske vode na vodama za kupanje nije obuhvatio ni jednu lokaciju sa područja Parka prirode „Platamuni“, međutim uzorkovanje je vršeno na lokaciji „Platamuni 01“ koja se nalazi uz samu granicu Parka prirode. Voda na ovoj lokaciji je bila odličnog kvaliteta.
AA15	Prikupljati dostupne podatke o speleološkim objektima na području PP „Platamuni”.	Baza podataka	1	IBM, JLS, NVO, AZZZŠ	0.00	VS	Aktivnost je realizovana. Upućeno 9 dopisa relevantnim institucijama, od kojih je pristiglo 5 odgovora i to od: Instituta za biologiju mora, NVO „Centar za zaštitu i proučavanje ptica”, NVO „MedCEM“ i NVO „Crnogorsko društvo ekologa” i o ukviru istih dostavljeni svi raspoloživi podaci o speleološkim objektima na području parka. Nakon nadogradnje baze podataka, planirane Ugovorom o grantu za podršku upravljanju morskim zaštićenim područjima u Crnoj Gori – Park prirode „Platamuni“, unijeće se svi dobijeni podaci.
AA16	Unaprijediti postojeću bazu podataka sa podacima o morskim zaštićenim područjima.	Funkcionalna baza podataka	1	NVO, AZZZŠ, IBM	0.00	VS, MF	Aktivnost je realizovana. Baza dopunjena podacima. Predviđeno unaprijeđenje postojeće baze podataka u okviru Ugovora o grantu za podršku upravljanju morskim zaštićenim područjima u Crnoj Gori – Parku prirode „Platamuni” koji je Javno preduzeće za upravljanje morskim dobrom Crne Gore potpisalo sa MedFund-om, Udruženjem za održivo finansiranje Mediteranskih morskih zaštićenih područja. Budući da je predmetni Ugovor potpisan u maju 2023. godine, te da zbog administrativnih procedura nije bilo moguće sprovesti predmetnu aktivnost tokom 2023. godine, ista će biti realizovana početkom 2024. godine.
Specifični cilj AB: Očuvati povoljno stanje obalnih/kopnenih staništa i vrsta u odnosu na stanje predstavljeno u Studiji zaštite za zaštićeno područje Park prirode „Platamuni” 2021.							
AB1	Sprovesti inventarizaciju kopnenih staništa (1240, 5330,1210) značajnih za zaštitu i na osnovu rezultata inicirati reviziju statusa staništa 1210.	Izvještaj o stanju	1	K	1,000.00	VS	Aktivnost je realizovana. Javno preduzeće za upravljanje morskim dobrom je putem javnog tendera angažovalo konsultantkinju, mr Izetu Trubljanin, eksperta iz oblasti botanike u cilju inventarizacije kopnenih staništa (1240, 5330, 1210) značajnih za zaštitu na području Parka prirode „Platamuni“. Dostavljen Izvještaj o stanju kopnenih Natura staništa značajnih za zaštitu.
AB3	Revidovati Atlas crnogorskih plaža i kupališta u cilju prepoznavanja kupališta koja se	Revidovani Atlas crnogorskih plaža i kupališta	1		0.00	VS	Aktivnost je djelimično realizovana. Služba za zaštitu i održivi razvoj morskog dobra je tokom 2023. godine uputila dopis Radnoj grupi koja je formirana od strane Javnog preduzeća za upravljanje morskim dobrom Crne Gore za izradu novog Atlasa crnogorskih plaža i kupališta, u cilju

Park prirode Platamuni – Izvještaj o realizovanim aktivnostima za 2023.godinu

	nalaze u zaštićenom području PP „Platamuni”.						prepoznavanja i označavanja kupališta koja se nalaze na teritoriji PP Platamuni. Izrada Atlasa crnogorskih plaža i kupališta je u toku.
AB4	Inicirati i učestvovati u reviziji Programa privremenih objekata u zoni morskog dobra uvažavajući ograničenja aktivnosti shodno režimu zaštite III stepena.	Broj dopisa i sastanaka	1	MEPPU/MTEO RRS	0.00	VS	Aktivnost je realizovana. Služba za zaštitu i održivi razvoj morskog dobra uputila je dopis Ministarstvu ekologije, prostornog planiranja i urbanizma (sadašnje Ministarstvo turizma, ekologije, održivog razvoja i razvoja sjevera) u cilju adekvatnog planiranja prostora prilikom izrade novog Programa privremenih objekata u zoni morskog dobra. Izrada novog Programa privremenih objekata u zoni morskog dobra je u toku.
AB5	Revidovati Ugovore sa zakupcima kupališta u zaštićenom području PP „Platamuni” sa ciljem prepoznavanja mjera zaštite životne sredine ovog područja.	Broj revidovanih ugovora	1	AZZŽS, ZK	0.00	VS	Aktivnost je djelimično realizovana. Služba za zaštitu i održivi razvoj morskog dobra je tokom 2023. godine uputila dopis Radnoj grupi koja je formirana od strane Javnog preduzeća za upravljanje morskim dobrom Crne Gore za izradu novog Atlasa crnogorskih plaža i kupališta, u cilju prepoznavanja i označavanja kupališta koja se nalaze na teritoriji ovog zaštićenom području. Izrada Atlasa crnogorskih plaža i kupališta je u toku.
AB6	Sarađivati sa UIP u cilju kontrole poštovanja predviđenih mjera zaštite životne sredine na kupalištima u prostoru PP „Platamuni”.	Broj upućenih dopisa Broj zajedničkih kontrola Službene zabilješke	3	UIP, ZK, JLS	0.00	VS	Aktivnost je realizovana. Sačinjene su 3 službene zabilješke Upućena su 3 zahtjeva za vršenje inspekcijuskog nadzora Upravi za inspekcijske poslove u cilju suzbijanja nelegalnih aktivnosti.

Tabela 3.2. Prikaz realizovanih aktivnosti za tematsku oblast „Edukacija i promocija”

Dugoročni cilj: Posjećivanje na području Parka prirode „Platamuni” je organizovano, te se posjetiocima nude edukativni sadržaji							
KOD	Mjere i aktivnosti	Indikator sprovođenja aktivnosti	PRIORITET	Drugi saradnici u realizaciji	Utrošena sredstva	Izvori obezbjeđivanja sredstava (VS –vlastita sredstva, MF- međunarodni fondovi)	Opis realizovane aktivnosti
Specifični cilj BA: Posjećivanje na području Parka prirode “Platamuni” je unaprijeđeno, te je povećana informisanost posjetilaca o vrijednostima Parka u odnosu na stanje prije proglašenja zaštićenog područja.							
BA1	Redovno održavati postojeće informativne table.	Ugovor o održavanju infrastrukture, Izvještaj o realizaciji Godišnjeg programa upravljanja	1		0.00	MF	Aktivnost nije realizovana. Realizacija aktivnosti predviđena je u okviru Ugovora o grantu za podršku upravljanju morskim zaštićenim područjima u Crnoj Gori – Parku prirode „Platamuni” koji je Javno preduzeće za upravljanje morskim dobrom Crne Gore potpisalo sa MedFund-om, Udruženjem za održivo finansiranje Mediteranskih morskih zaštićenih područja. Budući da je predmetni Ugovor potpisan u maju 2023. godine, te da zbog administrativnih procedura nije bilo moguće sprovesti predmetnu aktivnost tokom 2023. godine, ista će biti realizovana početkom 2024. godine.
BA5	Izraditi i održavati posebnu web stranicu PP „Platamuni” u okviru postojeće web stranice JPMDCG.	Izrađena i funkcionalna stranica	1	DOO	40,33	VS	Aktivnost je realizovana. Izrađena je web stranica za Park prirode „Platamuni” u okviru postojeće web stranice JPMDCG. Link ka stranici: https://www.morskodobro.me/me/zasticena-podrucja/zasticena-podrucja/park-prirode-platamuni
BA6	Otvoriti i održavati profile PP “Platamuni” na društvenim mrežama <i>Instagram</i> i <i>Facebook</i> .	Otvoren profil na društvenim mrežama; Profili u funkciji; Broj objava	1		0.00	VS	Aktivnost je realizovana. Otvoreni su profili na društvenim mrežama <i>Facebook</i> i <i>Instagram</i> . Otvoreni Instagram i Facebook nalozi posvećeni morskim zaštićenim područjima. Profili su u funkciji, redovno se objavljuju informacije. Instagram: 28 objava, 148 pratilaca Facebook: 2 objave, 9 pratilaca
BA7	Uspostaviti i obilježavati Dan PP “Platamuni”.	Obilježen dan PP “Platamuni”	2		0.00	VS	Aktivnost nije realizovana.

Park prirode Platamuni – Izvještaj o realizovanim aktivnostima za 2023.godinu

BA8	Izraditi foto i video materijal sa motivima područja PP "Platamuni".	Baza foto i video dokumentacije	2	PF	0.00	MF	Aktivnost nije realizovana. Realizacija aktivnosti predviđena je u okviru Ugovora o grantu za podršku upravljanju morskim zaštićenim područjima u Crnoj Gori – Parku prirode „Platamuni” koji je Javno preduzeće za upravljanje morskim dobrom Crne Gore potpisalo sa MedFund-om, Udruženjem za održivo finansiranje Mediteranskih morskih zaštićenih područja. Budući da je predmetni Ugovor potpisan u maju 2023. godine, te da zbog administrativnih procedura nije bilo moguće sprovesti predmetnu aktivnost tokom 2023. godine, ista će biti realizovana početkom 2024. godine.
BA9	Izraditi promotivno-edukativni materijal o vrijednostima PP "Platamuni".	Broj izrađenih promotivno-edukativnih materijala	2		1,615.33	VS, MF	Aktivnost je realizovana. Izrađena 3 promotivno-edukativna materijala (boce, cegeri i puzzle) Predviđena je izrada dodatnog promotivno-edukativnog materijala u okviru Ugovora o grantu za podršku upravljanju morskim zaštićenim područjima u Crnoj Gori – Parku prirode „Platamuni” koji je Javno preduzeće za upravljanje morskim dobrom Crne Gore potpisalo sa MedFund-om, Udruženjem za održivo finansiranje Mediteranskih morskih zaštićenih područja. Budući da je predmetni Ugovor potpisan u maju 2023. godine, te da zbog administrativnih procedura nije bilo moguće sprovesti predmetnu aktivnost tokom 2023. godine, ista će biti realizovana početkom 2024. godine.
Specifični cilj BB:Razvijena edukacija i podignuti nivo znanja vezanih za vrijednosti Parka prirode "Platamuni" u odnosu na stanje prije proglašenja zaštićenog područja.							
BB1	Osmisliti i sprovesti edukativne programe posjećivanja PP „Platamuni”.	Broj osmišljenih programa	2	K	1,333.33	VS	Aktivnost je realizovana. Osmišljena ukupno 4 edukativna programa i 1 program posjećivanja za PP Platamuni.
BB4	Uspostaviti saradnju sa osnovnim i srednjim školama u cilju sprovođenja edukativnih aktivnosti za učenike.	Broj edukativnih aktivnosti Broj učenika uključenih u programe	1	JUOŠ, JUSŠ	0.00	MF	Aktivnost nije realizovana. Realizacija aktivnosti predviđena je u okviru Ugovora o grantu za podršku upravljanju morskim zaštićenim područjima u Crnoj Gori – Parku prirode „Platamuni” koji je Javno preduzeće za upravljanje morskim dobrom Crne Gore potpisalo sa MedFund-om, Udruženjem za održivo finansiranje Mediteranskih morskih zaštićenih područja. Budući da je predmetni Ugovor potpisan u maju 2023. godine, te da zbog administrativnih procedura nije bilo moguće sprovesti predmetnu aktivnost tokom 2023. godine, ista će biti realizovana početkom 2024. godine.
BB6	Inicirati učešće u TV i radioemisijama	Broj TV i radio gostovanja	2		0.00	VS	Aktivnost je realizovana. Realizovana 3 gostovanja predstavnika JPMDCG u radio emisijama na Radio televiziji Budva i 1 televizijsko gostovanje na RTCG. Podijeljeno oko

Park prirode Platamuni – Izvještaj o realizovanim aktivnostima za 2023.godinu

	koje imaju za cilj informisanje javnosti o značaju i zaštiti PP "Platamuni".						100 objava posvećenih morskim zaštićenim područjima (portali, društvene mreže,...).
--	--	--	--	--	--	--	---

Tabela 3.3. Prikaz realizovanih aktivnosti za tematsku oblast „Kapaciteti upravljača i saradnje”

Dugoročni cilj: Ojačani kadrovske i materijalni kapaciteti upravljača i unaprijeđena saradnja sa organizacijama i institucijama na lokalnom, nacionalnom i međunarodnom nivou za potrebe efikasnijeg upravljanja morskim zaštićenim područjem							
KOD	Mjere i aktivnosti	Indikator sprovođenja mjera i aktivnosti	PRIORITET	Drugi saradnici u realizaciji	Utrošena sredstva	Izvori obezbjeđivanja sredstava (VS –vlastita sredstva, MF-međunarodni fondovi)	Opis realizovane aktivnosti
Specifični cilj CA: Podignut nivo znanja i vještina zaposlenih u JPMDCG o upravljanju zaštićenim područjem u odnosu na stanje prije proglašenja Parka prirode							
CA1	Prilagoditi Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta potrebama upravljanja morskim zaštićenim područjem.	Broj sistematizovanih radnih mjesta za pitanja zaštite prirode	1		0.00	VS	Aktivnost je realizovana. Novim Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta formirana je Služba za zaštitu i održivi razvoj morskog dobra. Predviđeno je 18 radnih mjesta: Rukovodilac službe (1), Koordinator za zaštitu prirode i životne sredine (1), Viši samostalni saradnik za organizaciju kupališta (1), Samostalni saradnik za međunarodnu saradnju i projekte (2), Saradnik za zaštitu prirode i životne sredine (1), Saradnik za zaštitu prirode (1), Saradnik za edukaciju i interpretaciju (1), Predstavnik za zaštitu prirode (1), Šef službe zaštite (1), Čuvar prirodnog dobra – zaštitar (8).

Park prirode Platamuni – Izvještaj o realizovanim aktivnostima za 2023.godinu

CA3	Inicirati i realizovati posjete zaštićenim područjima u moru sa ciljem razmjene iskustava.	Broj realizovanih posjeta Broj predstavnika JPMDCG	2	MEPPU/MTEO RRS, AZŽS	775,35	VS, MF	<p>Aktivnost je realizovana.</p> <p>Realizovane ukupno 3 posjete zaštićenim područjima u moru sa ciljem razmjene iskustva.</p> <p>Prva posjeta je realizovana u okviru projekta „Promovisanje upravljanja zaštićenim područjima kroz integrisanu zaštitu morskih i priobalnih ekosistema u obalnom području Crne Gore“ koja je bila realizovana od strane Ministarstva ekologije, prostornog planiranja i urbanizma i Agencije za zaštitu životne sredine Crne Gore. Posjećena 2 morska zaštićena područja, Asinara i Tavolara Punta Coda Cavallo na Sardiniji. Ispred Javnog preduzeća za upravljanje morskim dobrom Crne Gore učestvovala su 4 predstavnika.</p> <p>Druga poseta je organizovana od strane MEDPAN organizacije kroz realizaciju obuke “Razvoj i implementacija finansijske strategije za morska zaštićena područja. Posjećena 2 potencijalna morska zaštićena područja, ostrvo Sidi al Ghudamisi i Ostrvo golubova. Ispred Javnog preduzeća za upravljanje morskim dobrom Crne Gore učestvovala su 2 predstavnika.</p> <p>Treća posjeta je organizovana od strane Asocijacije „Parkovi Dinarida“ i tadašnjeg Ministarstva ekologije, prostornog planiranja i urbanizma, sadašnjeg Ministarstva turizma, ekologije, održivog razvoja i razvoja sjevera, u cilju obuke zaposlenih za upravljanje zaštićenim područjima. Obuka je organizovana u Parku prirode „Komovi“. Ispred Javnog preduzeća za upravljanje morskim dobrom Crne Gore učestvovala su 3 predstavnika.</p> <p>Realizacija aktivnosti predviđena je i u okviru Ugovora o grantu za podršku upravljanju morskim zaštićenim područjima u Crnoj Gori – Parku prirode „Platamuni“ koji je Javno preduzeće za upravljanje morskim dobrom Crne Gore potpisalo sa MedFund-om, Udruženjem za održivo finansiranje Mediteranskih morskih zaštićenih područja. Budući da je predmetni Ugovor potpisan u maju 2023. godine, te da zbog administrativnih procedura nije bilo moguće sprovesti predmetnu aktivnost tokom 2023. godine, ista će biti realizovana početkom 2024. godine.</p>
CA4	Organizovati i učestvovati na obukama za korišćenje i rad u GIS bazama podataka.	Broj obuka Broj obučениh predstavnika upravljača	2		0.00	VS	<p>Aktivnost nije realizovana.</p>
<p>Specifični cilj CB: Povećana opremljenost JPMDCG u cilju efikasnijeg upravljanja morskim zaštićenim područjem</p>							

Park prirode Platamuni – Izvještaj o realizovanim aktivnostima za 2023.godinu

CB1	Obezbijediti i održavati plovilo za vršenje kontrole sa morske strane zaštićenog područja.	Broj obezbijedenih plovila	1	AZZŽS	57 519,21	MF	Aktivnost je realizovana. Javnom preduzeću za upravljanje morskim dobrom Crne Gore, kao krajnjem korisniku GEF/UNEP-ovog projekta “Promovisanje upravljanja zaštićenim područjima kroz integrisanu zaštitu morskih i priobalnih ekosistema u obalnom području Crne Gore”, obezbijedeno je plovilo za potrebe vršenja kontrole u morskim zaštićenim područjima.
CB2	Obezbijediti uniformu za lice zaduženo za poslove čuvanja zaštićenog područja - zaštitara.	Popis uniforme	1	MF	6000,00	VS, MF	Aktivnost je realizovana. Obezbijedena uniforma za Čuvare prirodnog dobra - zaštitare (majice, pantalone, dukserice, bermude, jakne, patike, kačketi). Realizacija aktivnosti predviđena je i u okviru Ugovora o grantu za podršku upravljanju morskim zaštićenim područjima u Crnoj Gori – Parku prirode „Platamuni” koji je Javno preduzeće za upravljanje morskim dobrom Crne Gore potpisalo sa MedFund-om, Udruženjem za održivo finansiranje Mediteranskih morskih zaštićenih područja. Budući da je predmetni Ugovor potpisan u maju 2023. godine, te da zbog administrativnih procedura nije bilo moguće sprovesti predmetnu aktivnost tokom 2023. godine, ista će biti realizovana početkom 2024. godine.
CB3	Obezbijediti opremu za svakodnevni rad zaštitara na terenu (dvočl, fotoapar, megafon, pištaljka i sl).	Popis opreme	1	MF	0.00	MF	Aktivnost nije realizovana. Realizacija aktivnosti predviđena je u okviru Ugovora o grantu za podršku upravljanju morskim zaštićenim područjima u Crnoj Gori – Parku prirode „Platamuni” koji je Javno preduzeće za upravljanje morskim dobrom Crne Gore potpisalo sa MedFund-om, Udruženjem za održivo finansiranje Mediteranskih morskih zaštićenih područja. Budući da je predmetni Ugovor potpisan u maju 2023. godine, te da zbog administrativnih procedura nije bilo moguće sprovesti predmetnu aktivnost tokom 2023. godine, ista će biti realizovana početkom 2024. godine.
Specifični cilj CC: Unaprijeđene postojeće i ostvarene nove saradnje sa organizacijama i institucijama na lokalnom, nacionalnom i međunarodnom nivou							
CC1	Formirati savjetodavno tijelo PP „Platamuni” u saradnji sa organizacijama i institucijama na lokalnom i nacionalnom nivou, te održavati redovne sastanke istog.	Broj održanih sastanaka Izvještaj o realizaciji Godišnjeg programa	2	AZZŽS, MEPPU, MPŠV, MKI, UIP, UZZKD, UPSUL, UP, OPKO, KPKO, TOK, MZ, IBM, JUOŠ, ZK, UR, URO, UPO, UTPM, NVO	0.00	VS	Aktivnost djelimično realizovana. Upravni odbor Javnog preduzeća za upravljanje morskim dobrom donijelo Pravilnik o formiranju savjetodavnog tijela za zaštićeno područje. Tokom 2024. godine, shodno usvojenom Pravilniku formiraće se Savjetodavno tijelo.

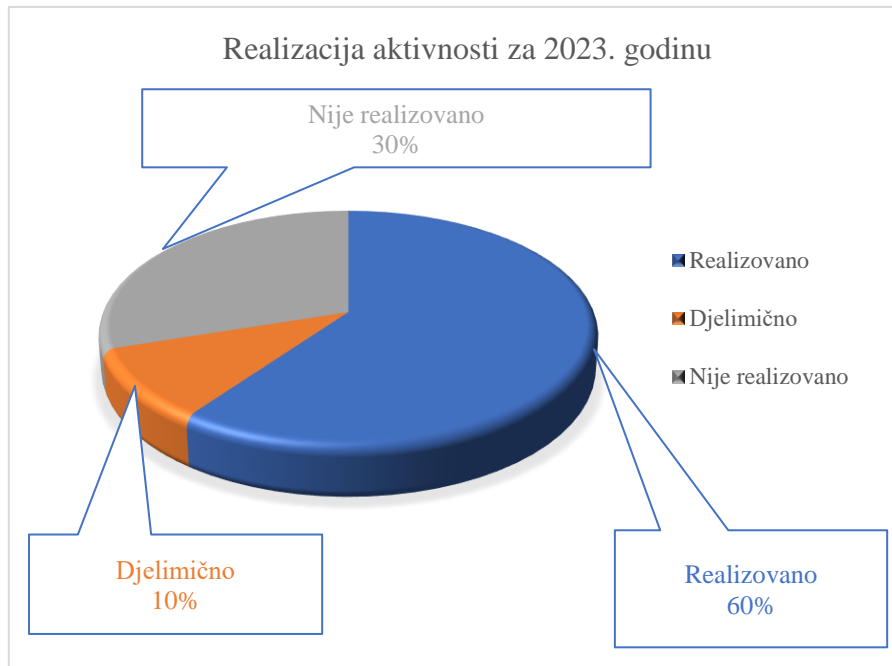
Park prirode Platamuni – Izvještaj o realizovanim aktivnostima za 2023.godinu

CC2	Inicirati i održavati u članjenju JPMDCG u međunarodnim organizacijama.	Upućene inicijative Potvrde o u članjenju	2	PD, MP	200,00	VS	Aktivnost je realizovana. Redovno se održava i uplaćuje godišnje članarine JPMD u Mediteranskoj mreži upravljača morskih zaštićenih područja – MedPan i Asocijaciji Parkovi Dinarida.
CC3	Inicirati saradnju sa Opštinom Kotor u cilju izrade Plana zaštite od požara.	Broj dopisa Broj sastanaka	1	OPKO	0.00	VS	Aktivnost nije realizovana.
CC4	Inicirati i učestvovati u postupcima izmjene i donošenja zakonskih i podzakonskih akata, te planskih dokumenata relevantnih za morska zaštićena područja.	Broj dopisa Broj sastanaka	2	MEPPU/MTEORRS	0.00	VS	Aktivnost djelimično realizovana. Javno preduzeće za upravljanje morskim dobrom Crne Gore, kao upravljač zaštićenim područjima u zoni morskog dobra, učestvovalo je u Javnoj raspravi u vezi Nacrta Zakona o zaštiti prirode pri čemu je na spomenuti dokument nadležnom ministarstvu dostavilo predloge, sugestije i komentare.
CC5	Inicirati uključivanje JPMDCG kao aktera u radu komisija i radnih tijela koja donose odluke u vezi sa zaštićenim područjima.	Broj dopisa Broj sastanaka	1	AZZŽS, MTEORRS, OPKO	0.00	VS	Aktivnost nije realizovana.
CC6	Razviti saradnju sa kulturnim i vjerskim institucijama u smislu promocije vrijednosti šireg područja PP "Platamuni".	Broj zajedničkih promotivnih aktivnosti	3		0.00	VS	Aktivnost nije realizovana.
CC7	Poboljšati saradnju sa	Broj zajedničkih aktivnosti i projekata	2	NTO, TOBD	0.00	VS	Aktivnost je realizovana.

Park prirode Platomuni – Izvještaj o realizovanim aktivnostima za 2023.godinu

	nacionalnim i lokalnim turističkim organizacijama, u cilju veće promocije PP "Platomuni".						U saradnji sa Nacionalnom turističkom organizacijom i Turističkom organizacijom Opštine Budve, Javno preduzeće za upravljanje morskim dobrom Crne Gore uzelo je učešće na Međunarodnom sajmu turizma u Beogradu i Međunarodnom sajmu turizma u Novom Sadu. Tokom ovih manifestacija promovisane su vrijednosti Parka prirode „Platomuni”.
--	---	--	--	--	--	--	---

Planom upravljanja za Park prirode „Platomuni“ predviđena je realizacija ukupno 40 aktivnosti za prvu godinu upravljanja (2023. godine). Od ukupnog broja aktivnosti potpuno je realizovano 24, dok je djelimično realizovano 4. Polovina aktivnosti koje nisu realizovane u izvještavanom periodu (12), biće sprovedene u okviru Ugovora o grantu za podršku upravljanja morskim zaštićenim područjima u Crnoj Gori – Park prirode „Platomuni“, koji je potpisan u maju 2023.godine. U nastavku se nalazi grafikon 3.1 kojim je procentualno prikazana realizacija aktivnosti za 2023. godinu.

Grafikon 3.1 Aktivnosti koje su realizovane tokom 2023. godine

3.3.Prikaz aktivnosti istraživanja i monitoringa

U narednoj tabeli dat je prikaz aktivnosti realizovanih tokom 2023.godine. usmjerenih na istraživanje i monitoring u Parku prirode „Platomuni”.

Tabela 3.4. Prikaz aktivnosti istraživanja i monitoringa

Kod aktivnosti	Vrsta/stanište	Učestalost sprovođenja	Subjekti realizacije	Metode	Područje istraživanja /monitoringa
AA13	Vrsta Pinna nobilis	Godišnje	JPMDCG, IBM	Inventarizacija vrste	Cijelo područje PP Platomuni
<i>Sprovođenje aktivnosti planirano je u okviru Ugovora o grantu za podršku upravljanja morskim zaštićenim područjima u Crnoj Gori – Park prirode „Platomuni”.</i>					
AA14	Kvalitet morske vode	Godišnje	JPMDCG, IBM	Monitoring	Uz samu granicu Parka prirode.
<i>Program praćenja kvaliteta morske vode na vodama za kupanje nije obuhvatio ni jednu lokaciju sa područja Parka prirode „Platomuni”, međutim uzorkovanje je vršeno na lokaciji „Platomuni 01” koja se nalazi uz samu granicu Parka prirode. Voda na ovoj lokaciji je bila odličnog kvaliteta.</i>					
AB1	Inventarizacija kopnenih staništa (1240,5330, 1210)	Prva godina realizacije (2023.)	JPMDCG	Inventarizacija vrste	Cijelo područje PP Platomuni
<i>Javno preduzeće za upravljanje morskim dobrom angažovalo eksperta iz oblasti botanike za invetarizaciju kopnenih staništa značajnih za zaštitu na zaštićenom području. Shodno Izvještaju o stanju kopnenih Natura staništa ciljnih za zaštitu na području Parka prirode „Platomuni” indentifikovani su stanišni tipovi: 1240 Vegetacija mediteranskih morskih stjenovitih obala u zoni prskanja obraslih endemičnim vrstama roda Limonium i 5330 Termomediteranski prepustinjski žbunjaci. Pored navedenih identifikovana su i dva stanišna tipa koja nisu predviđena Studijom zaštite za zaštićeno područje Park prirode Platomuni 2021, i to:5210 Makija sa mediteranskim klekama kao i stanišni tip 9340 šume crnike (Quercus ilex). Navedenim Izvještajem, te Predlogom za reviziju statusa staništa 1210 Jednogodišnja vegetacija pokretnih morskih obala, zaključeno je da „staništa plaža unutar granica Parka prirode „Platomuni”, na kojima nije značajnije razvijena vegetacija, treba ubuduće da se interpretiraju kao EUNIS stanišnog tipa B2.2 (N22) Šljunčane plaže bez vegetacije ili sa pokrivenošću vegetacijom manje od 10%. Sugerisano je da se „u dokumentacijiorskog zaštićenog područja – Park prirode „Platomuni”, (Plana upravljanja i kasnije Studija revizije i Odluka o revizij) treba izvršiti promjenu statusa Natura stanišno tipa 1210 Jednogodišnja vegetacija pokretnih morskih obala, kao EUNIS stanišnog tipa B2.2 (N22) Šljunčane plaže bez vegetacije ili sa pokrivenošću vegetacijom manje od 10%.</i>					

4. AKTIVNOSTI U ZAŠTIĆENOM PODRUČJU

4.1. Edukativne aktivnosti

4.1.1. Aktivnosti realizovane od strane Upravljača

Radionice „Izrada edukativnih programa za morska zaštićena područja“ i „Izrada programa posjećivanja za morska zaštićena područja“ – Za potrebe pripreme edukativnih programa i programa posjećivanja za morska zaštićena područja, Javno preduzeće za upravljanje morskim dobrom angažovalo je konsultantsku firmu Nature & Adventure. Pored predstavnika Javnog preduzeća za upravljanje morskim dobrom, jedna od učesnica radionice bila je i Ana Vujović, profesorica biologije u OŠ „Druga osnovna škola“, koja je održala prezentaciju na temu „*Zaštićena područja u nastavnom planu i programu biologije*“, dajući tako smjernice i predloge na koji način uključiti edukativne programe za morska zaštićena područja u nastavu. Cilj radionice bio je usvajanje znanja o značaju i ulozi edukacije i promocije u upravljanju morskim zaštićenim područjima, upoznavanje sa alatima i metodama kao pomoći pri izvođenju edukacije i promocije te osposobljavanje za samostalno kreiranje edukativnih programa i programa posjećivanja kao i poboljšanje organizacijskih i komunikacijskih vještina u odnosu prema korisnicima programa.

Slika br. 4.1: Radionica o izradi edukativnih programa i programa posjećivanja

4.1.2. Aktivnosti u kojima je Upravljač učestvovao

Radionica „Izrada smjernica za izradu Planova Upravljanja za zaštićena područja, Godišnjih Programa upravljanja i Godišnjih Izvještaja o realizaciji Programa“ - Tokom januara mjeseca, zaposleni u Javnom preduzeću za upravljanje morskim dobrom uzeli su učešće na radionici „Izrada smjernica za izradu Planova upravljanja za zaštićena područja, Godišnjih Programa upravljanja i Godišnjih Izvještaja o realizaciji Programa“. Radionica je organizovana od strane nadležnog Ministarstva uz podršku GEF/UNEP projekta „Promovisanje upravljanja zaštićenim područjima kroz integralnu zaštitu morskih i priobalnih ekosistema u obalnom području Crne Gore“. Tokom radionice razmatrane su smjernice za izradu Planova upravljanja za zaštićena područja, Godišnjih programa upravljanja i Godišnjih izvještaja o realizaciji programa. Radionici su prisustvovali predstavnici upravljača zaštićenih područja u Crnoj Gori, a cilj je bio da se kroz pripremanje smjernica stvore uslovi za standardizovanu i ujednačenu izradu upravljačke dokumentacije svih upravljača zaštićenih područja.

Okrugli sto na temu povezivanja turizma i ribarstva i očuvanja i zajedničkog upravljanja u zaštićenim područjima u moru (MPA) - Od strane Organizacije za hranu i poljoprivredu Ujedinjenih

Nacija (FAO) i Instituta za biologiju mora Kotor (IBMK) – Univerzitet Crne Gore, organizovan je Okrugli sto na temu povezivanja turizma i ribarstva i očuvanja i zajedničkog upravljanja u zaštićenim područjima u moru (MPA). Javno preduzeće za upravljanje morskim dobrom učestvovalo je sa prezentacijom na temu „Upravljanje zaštićenim područjima u zoni morskog dobra“, sa posebnim akcentom na Planove upravljanja Parkovima prirode „Platamuni“, „Katič“ i „Stari Ulcinj“.

Slika br. 4.2: Okrugli sto na temu povezivanja turizma i ribarstva i očuvanja i zajedničkog upravljanja u zaštićenim područjima u moru

Interreg - IPA CBC Italy – Albania - Montenegro LASPEH Plus (Low Adriatic species and their habitats) project - Javno preduzeće Nacionalni Parkovi Crne Gore, organizovalo je transnacionalnu radionicu u okviru LASPEH Plus projekta, na kojoj su prisustvovali predstavnici relevantnih institucija iz sve tri partnerske zemlje, a razgovaralo se o strateškom planiranju i konzervaciji zaštićenih područja trilateralne saradnje Italija – Albanija – Crna Gora. Cilj ove radionice bio je da se zainteresovanim stranama predstavi Zajednička Transnacionalna Strategija za menadžment prioritarnih vrsta i staništa u Natura 2000 mreži koja je razvijena tokom LASPEH projekta. Javno preduzeće za upravljanje morskim dobrom prisutnima je predstavilo je zaštićena područja čiji je upravljač, sa posebnim akcentom na morska zaštićena područja odnosno Parkove prirode „Platamuni“, „Katič“ i „Stari Ulcinj“.

Slika br. 4.3: Prezentacija o upravljanju zaštićenim područjima u zoni morskog dobra

IPA Interreg projekta ADRINET PLUS (Jadranska mreža za morski ekosistem) – U okviru ovog projekta održana je radionica “Održivo upravljanje ribolovnim zonama: saradnja između nacionalnih vlasti i lokalnih zainteresovanih strana” čija je tema bila upravljanje ribolovnim zonama na održivi način, sa posebnim akcentom na saradnju lokalnih organizacija i ustanova sa Nacionalnim institucijama. Tokom ove radionice, Javno preduzeće za upravljanje morskim dobrom učestvovalo je sa prezentacijom na temu “Upravljanje zaštićenim područjima u zoni morskog dobra”.

GEF/UNEP Projekat „Promovisanje upravljanja zaštićenim područjima kroz integrisanu zaštitu morskih i priobalnih ekosistema u obalnom području Crne Gore” – Kroz ovaj projekat organizovana je radionica na temu “Interpretacija vrijednosti morskih zaštićenih područja i razvoj programa posjećivanja”, tokom koje su učesnicima radionice putem prezentacija predstavljeni Parkovi prirode „Platamuni“, „Katič“ i „Stari Ulcinj“. Javno preduzeće za upravljanje morskim dobrom iniciralo je poziv za učešće zainteresovanim stranama iz oblasti turizma (*Nacionalna turistička organizacija CG*

i lokalne turističke organizacije primorskih opština, NVO, turističke agencije, hoteli, ronilački klubovi). Cilj radionice bio je da se zainteresovanim stranama predstave vrijednosti sva tri morska zaštićena područja, kako bi se kroz dalju interakciju svih učesnika kreirali programi posjećivanja morskim zaštićenim područjima, koji bi se u budućnosti mogli ponuditi turistima.

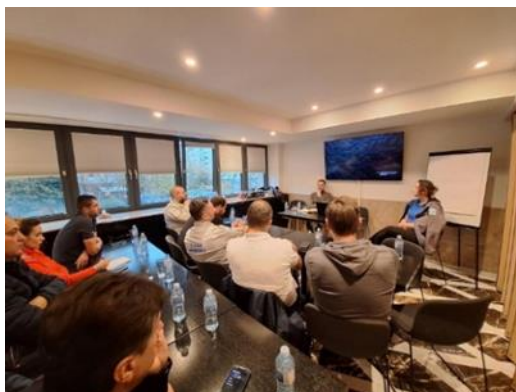
Slika br. 4.4: Prezentacija o upravljanju morskim zaštićenim područjima

Obuka „Osnove za upravljanje zaštićenim područjima” – Parkovi Dinarida – Asocijacija „Parkovi Dinarida” tokom juna mjeseca organizovala je obuku na temu „Osnove za upravljanje zaštićenim područjima”, sa ciljem sticanja osnovnih teorijskih i praktičnih znanja za rad u zaštićenom području. U okviru ove obuke, Javno preduzeće za upravljanje morskim dobrom prisutnima je kroz prezentaciju „Upravljanje obalnim i morskim zaštićenim područjima u Crnoj Gori” predstavilo višegodišnje iskustvo u poslovima upravljanja i zaštite zaštićenih područja u zoni morskog dobra.

Slika br. 4.5: Obuka „Osnove za upravljanje zaštićenim područjima” – Parkovi Dinarida

GEF/UNEP projekat „Promovisanje upravljanja zaštićenim područjima kroz integrisanu zaštitu morskih i priobalnih ekosistema u obalnom području Crne Gore” - Radionica „Prakse u radu zaštitara zaštićenih područja u moru”- u okviru ove radionice predstavnici Javnog preduzeća za upravljanje morskim dobrom imali su priliku da sa predstavnicima Nacionalnog parka “Mljet” iz Hrvatske razmijene znanja i praktične vještine u načinu upravljanja zaštićenim područjima.

Slika br. 4.6: Radionica pod nazivom „Prakse u radu zaštitara zaštićenih područja u moru”

4.1.3 Posjete drugim morskim zaštićenim područjima

U okviru GEF projekta „Promovisanje upravljanja zaštićenim područjima kroz integrisanu zaštitu morskih i priobalnih ekosistema u obalnom području Crne Gore“ Javno preduzeće za upravljanje morskim dobrom učestvovalo je u studijskoj posjeti morskim zaštićenim područjima Asinara i Tavolara Punta Coda Cavallo na Sardiniji. Pored predstavnika Javnog preduzeća za upravljanje morskim dobrom, u posjeti su učestvovali i predstavnici Ministarstva ekologije, prostornog planiranja i urbanizma i Agencije za zaštitu životne sredine Crne Gore. Ova studijska posjeta obuhvatila je obilazak dva morskog zaštićena područja i sastanke sa upravljačima morskih zaštićenih područja na Sardiniji. Posjeta morskim zaštićenim područjima Asinara i Tavolara Punta Coda Cavallo organizovana je u cilju razmjene iskustava i znanja o uspješnom upravljanju morskim zaštićenim područjima, zaštiti prirode, posjećivanju, izvorima finansiranja, ustupanju na korišćenje, sprovođenju turističkih aktivnosti, uspostavljanju zona za sidrenje, sprovođenju međunarodnih projekata, promociji i edukaciji.

Slika br. 4.7: Sjedište morskog zaštićenog područja „Tavolara”

MedPAN Obuka „Razvoj i implementacija finansijske strategije za morska zaštićena područja“ i posjeta morskih zaštićenih područja u Monastiru, Tunis - Javno preduzeće za upravljanje morskim dobrom, tokom 2023. godine učestvovalo je u obuci pod nazivom „Razvoj i implementacija finansijske strategije za morska zaštićena područja“, koju je organizovala MedPAN organizacija, uz pomoć konuslanata iz RIO impact organizacije. Obuka se sastojala iz dva dijela, i to: online i praktični dio. Tokom online dijela obuke obrađene su slijedeće teme: glavni koraci finansijske strategije, procjena finansijskih potreba, mapiranje donatora, potreba za finansiranjem, poslovno planiranje, optimizacija troškova i dobiti, izbor finansijskih mehanizama, samofinansirajući mehanizmi, definisanje komunikacione strategije prikupljanja sredstava, inovativni izvori finansiranja i fondovi za očuvanje (CTFs) i priprema predloga za prikupljanje sredstava.

Praktični dio obuke sproveden je kao nastavak online obuke, u gradu Monastir u Tunisu. Za učesnike su pripremljene prezentacije, radionice i paneli tokom kojih su razrađene teme obrađene u online dijelu obuke. Takođe, za učesnike obuke organizovana je posjeta potencijalnom morskom zaštićenom području, ostrvu Sidi al Ghudamisi i Ostrvu golubova, koji se nalaze u blizini luke Monastir. Na samom kraju, učesnicima su uručeni sertifikati o završenoj obuci „Razvoj i implementacija finansijske strategije za morska zaštićena područja“.

Slika br. 4.8: Obuka „Razvoj i implementacija finansijske strategije za morska zaštićena područja“ i posjeta morskih zaštićenih područja

4.1.4. Posjećivanje Parka prirode „Platomuni“

U Parku prirode „Platomuni“ tokom 2023. godine nije bilo posjeta organizovanih od strane Javnog preduzeća za upravljanje morskim dobrom Crne Gore. Ovo zaštićeno područje nalazi se na ruti brojnih turističkih prevoznika na moru koji organizuju krstarenja brodom tokom ljetnje turističke sezone, te na taj način posjetioци posrednim putem učestvuju u posjećivanju Parka prirode „Platomuni“. Međutim, Javno preduzeće nema precizne informacije o broju posjetilaca koji se na ovaj način upoznaju sa morskim zaštićenim područjem „Platomuni“.

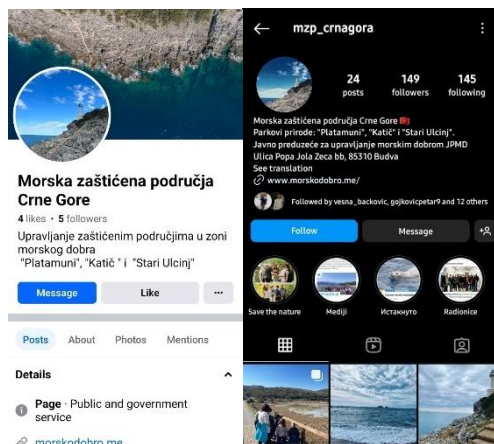
Javno preduzeće za upravljanje morskim dobrom Crne Gore tokom prethodne godine organizovalo je radionice koje su značajno doprinijele predstavljanju vrijednosti morskih zaštićenih područja turističkom sektoru, te osposobljavanju zaposlenih u Javnom preduzeću za samostalno kreiranje edukativnih programa i programa posjećivanja za morska zaštićena područja.

Na osnovu usvojenih znanja i smjernica sa radionica, izrađena su četiri edukativna programa za morska zaštićena područja i jedan program posjećivanja za Park prirode „Platomuni“.

4.2. Promotivne aktivnosti

U cilju promocije morskih zaštićenih područja, odnosno Parka prirode „Platomuni”, Javno preduzeće za upravljanje morskim dobrom je u okviru zvanične web stranice [morskodobro.me](https://www.morskodobro.me) otvorilo stranicu posvijećenu Parku prirode „Platomuni”. Link ka stranici: <https://www.morskodobro.me/me/zasticena-podrucja/zasticena-podrucja/park-prirode-platomuni>

Takođe, tokom 2023. godine, Javno preduzeće za upravljanje morskim dobrom otvorilo je naloge pod nazivom *Morska zaštićena područja Crne Gore* na društvenim mrežama *Facebook* i *Instagram* u cilju što veće promocije zaštićenih područja. Trenutno, *Instagram* profil prati oko 150, a *Facebook* oko 10 pratilaca.

Slika br. 4.9: Prikazi profila društvenih mreža

Vrijednosti Parka prirode “Platomuni”, tokom 2023 godine, promovisane su i putem radio i TV emisija, i to gostovanjima predstavnika Javnog preduzeća za upravljanje morskim dobrom u 3 radio emisije na Radio Televiziji Budva i 1 gostovanje na Radio Televiziji Crne Gore. Takođe, u sredstvima javnog informisanja podijeljeno je preko 100 medijskih objava, koje su se odnosile na realizovane aktivnosti, način upravljanja i međunarodne projekte morskih zaštićenih područja.

Dodatno, u saradnji sa Nacionalnom turističkom organizacijom i Turističkom organizacijom Opštine Budve, Javno preduzeće za upravljanje morskim dobrom Crne Gore uzelo je učešće na Međunarodnom sajmu turizma u Beogradu i Međunarodnom sajmu turizma u Novom Sadu. Tokom ovih manifestacija promovisane su vrijednosti Parka prirode „Platomuni”.

4.3. Međunarodni projekti

U tabeli 4.1. prikazani su međunarodni projekti koji su se sprovodili tokom 2023. godine, a imaju uticaj na zaštićeno područje Park prirode „Platomuni”. Javno preduzeće za upravljanje morskim dobrom učestvuje u realizaciji ovih projekata kao ravnopravan partner ili kao pridruženi partner.

Tabela 4.1. Međunarodni projekti koji su se sprovodili tokom 2023. godine

Naziv projekta	Cilj projekta	Sažet opis projekta	Naziv nosioca i partnera u sprovođenju	Trajanje projekta	Finansijska vrijednost projekta	Status projekta
GEF projekat „Promovisanje upravljanja zaštićenim područjima kroz integrisanu zaštitu morskih i priobalnih ekosistema u obalnom području Crne Gore”	Cilj je unapređenje očuvanja i održivog korišćenja priobalnog i morskog biodiverziteta kroz efikasno upravljanje podsystemom C/MPA putem rješavanja institucionalne i finansijske održivosti kroz sledeće dvije komponente: Komponenta 1: Zaštita vrijednog obalnog i morskog biodiverziteta kroz uspostavljanje podsystema integrisanih C/MPA Komponenta 2: Efikasnost upravljanja je osigurana za C/MPA Platomune, Katič i Stari Ulcinj.	Projekat je podržao uspostavljanje morskih zaštićenih područja u Crnoj Gori kroz aktivnosti terenskih istraživanja na kopnu i moru, zatim kroz formiranje GIS baza podataka, izradu studija zaštite za 3 morsa zaštićena područja, podršku proceduri javnih konsultacija i proglašenja. Takođe obezbijedio je baze podataka na osnovu terenskih istraživanja i studije revizije za već zaštićena područja u obalnom regionu. Dodatno, podržao je izradu planske dokumentacije za upravljanje (planova upravljanja, finansijske strategije, jednogodišnjih programa upravljanja) kao i pružio podršku za početne obuke i opremanje upravljača morskih zaštićenih područja a sve u cilju da obezbedi efektivno upravljanje ekosistemima C/MPA.	UNEP i Ministarstvo turizma, ekologije, održivog razvoja i razvoja sjevera Partneri u projektu: Ministarstvo turizma, ekologije, održivog razvoja i razvoja sjevera, Institut za biologiju mora Kotor, Agencija za zaštitu životne sredine, Opština Kotor, Opština Bar, Opština Budva, Opština Ulcinj, Nvo organizacije, lokalna zajednica (ribari), Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede.	Jul 2018- septembar 2023.	1.700.000 USD	Aktivan

Park prirode Platomuni – Izvještaj o realizovanim aktivnostima za 2023.godinu

<p>“BLUE4ALL” HORIZON Europe Ocean Mission <i>(Blueprint demonstration for co-created effective, efficient and resilient networks of MPAs - Demonstracija plana za zajedničko kreiranje efektivne, efikasne i otporne mreže MZP-a)</i></p>	<p>Cilj projekta je rješavanje izazova očuvanja i obnove mora u Evropi kroz predlog novog pristupa morskim zaštićenim područjima, koji je u skladu sa Strategijom EU za biodiverzitet i nacionalnim inicijativama.</p>	<p>Projekat stavlja zainteresovane strane u centar procesa upravljanja morskim zaštićenim područjima, obezbjeđujući da se njihove potrebe i brige adresiraju od samog početka. “BLUE4ALL” projekat će raditi sa zainteresovanim stranama u 25 morskih zaštićenih područja/pilot područja, u regionima Sredozemnog mora, Baltičkog mora i severoistočnog Atlantika, na razvoju alata za očuvanje i obnavljanje morske sredine na društveno održiv i prihvatljiv način. Ovi alati će biti testirani u pilot područjima i na kraju će rezultirati platformom Blueprint, koja će biti prilagođena korisnicima za kreiranje efektivnih, efikasnih i otpornih morskih zaštićenih područja i mreža morskih zaštićenih područja.</p> <p>Morska zaštićena područja u Crnoj Gori – parkovi prirode “Platomuni”, “Katič” i “Stari Ulcinj” će biti pilot područja, u kojima će biti testirani alati koji će biti kreirani za očuvanje i obnavljanje morske sredine.</p>	<p>U projektu učestvuje 22 partnera iz različitih institucija iz cijele Evrope (Belgija, Francuska, Italija, Njemačka, Holandija, Danska, Švedska, Finska, Estonija, Crna Gora, Hrvatska, Irska i Švajcarska). The Royal Belgian Institute of Natural Sciences (RBINS) je vodeći partner.</p>	<p>januar 2023. - decembar 2026. godine</p>	<p>/</p>	<p>Aktivan</p>
<p>Projekat za Park prirode „Platomuni“ finansiran od strane MedFund-a, u</p>	<p>Projekat ima za cilj da obezbijedi efikasno upravljanje, promoviše lokalnu upravu, unaprijedi nadzor, podigne svijest o značaju očuvanja morskih</p>	<p>Javno preduzeće za upravljanje morskim dobrom Crne Gore je, tokom maja 2023. godine, potpisalo Ugovor o grantu za Park prirode “Platomuni” sa Udruženjem za održivo</p>	<p>Udruženje za održivo finansiranje Mediteranskih morskih zaštićenih područja – MedFund i Javno preduzeće za upravljanje</p>	<p>2023-2027. godine</p>	<p>286 200,00 USD</p>	<p>Aktivan</p>

<p>okviru regionalnog projekta „Build back a blue and stronger Mediterranean - Izgraditi ponovo plavi i jači Mediteran“</p>	<p>zaštićenih područja, prati ekološke koristi i podrži održivo korišćenje ovih dragocijenih morskih ekosistema.</p>	<p>finansiranje Mediteranskih morskih zaštićenih područja - MedFund-om. U periodu od 5 godina, MedFund će obezbijediti finansijsku pomoć, tehničku ekspertizu i unapređenje kapaciteta, kako bi se omogućila implementacija planova upravljanja i poboljšala dugoročna održivost morskih zaštićenih područja.</p>	<p>morskim dobrom Crne Gore su partneri u projektu. Ovo partnerstvo je dio regionalnog projekta pod nazivom „Build back a blue and stronger Mediterranean - Izgraditi ponovo plavi i jači Mediteran“, koji je finansiran od strane Globalnog fonda za životnu sredinu (GEF) i podržan od Conservation International (CI), kako bi se poboljšala zaštita mora i obale u Mediteranu.</p>			
---	--	---	--	--	--	--

5. FINANSIJSKA SREDSTVA UTROŠENA ZA ZAŠTITU

5.1. Finansiranje Javnog preduzeća za upravljanje morskim dobrom Crne Gore

Javno preduzeće za upravljanje morskim dobrom Crne Gore osnovano je i posluje u javnom interesu, što znači da nema akumulaciju dobiti, već su ukupni prihodi jednaki rashodima.

Ciljevi koji treba da budu ispunjeni su:

- zakonitost korišćenja sredstava, korišćenje sredstava za namjene utvrđene Zakonom o morskom dobru;
- koordinacija sa primorskim opštinama u postupku definisanja prioriternih ulaganja, veći stepen komunalnog održavanja i uređenja zone morskog dobra u saradnji sa primorskim opštinama sa planiranjem više sredstava i iz više različitih izvora za ovu namjenu;
- zaštita, očuvanje i uređenje prirodnih plaža i izgradnja novih kupališta, održavanje i unapređenje stanja u zaštićenim prirodnim dobrima u zoni morskog dobra, unapređenje zone kroz integralno upravljanje obalom;
- realizacija važnih infrastrukturnih investicija, realizacija zakonskih obaveza Javnog preduzeća.

Na osnovu Zakona o morskom dobru i Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata, donosi se Godišnji Plan korišćenja finansijskih sredstava Javnog preduzeća po sljedećem postupku:

- priprema nacрта Plana u okviru stručne službe Javnog preduzeća;
- usvajanje Plana od strane Upravnog odbora Javnog preduzeća;
- dobijanje saglasnosti od resornog Ministarstva;
- dobijanje saglasnosti od Vlade Crne Gore;
- plan korišćenja finansijskih sredstava je osnov za izradu Plana javnih nabavki;
- postupanje i praćenje pozicija iz Plana korišćenja sredstava;
- na kraju kalendarske godine vrši se izrada Završnog računa (*bilans stanja, bilans uspjeha, statistički aneks, promjene na kapitalu, tok gotovine, napomene uz finansijske izvještaje i izvještaj menadžmenta*);
- završni račun usvaja Upravni odbor Javnog preduzeća;
- usvojeni Završni račun se predaje Upravi prihoda i carina (Ministarstvo finansija);
- sredstva za nerealizovane aktivnosti se prenose u sljedeću godinu i imaju posebnu poziciju u Planu korišćenja sredstava kao „prenesene aktivnosti“.

Finansijska sredstva Javnog preduzeća troše se u skladu sa zakonom i opštim aktima preduzeća, donijetim odlukama, planovima i programima rada, zaključenim ugovorima i drugim aktima, u cilju izvršavanja obaveza i zadataka iz nadležnosti Javnog preduzeća za upravljanje morskim dobrom Crne Gore. Raspodjela prihoda i rashoda se vrši na osnovu godišnjeg Plana korišćenja finansijskih sredstava Javnog preduzeća za upravljanje morskim dobrom Crne Gore (na osnovu Zakona o morskom dobru i Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata). Plan se sastoji od:

- investicionih ulaganja (izrada tehničke dokumentacije, elaborati, studije, geodetska snimanja, recenzije, izvođenje radova sa nadzorom);
- tekućeg održavanja zone morskog dobra (sanacije obale, uklanjanje objekata, ugovori sa lokalnim Komunalnim preduzećima, i dr);

- monitoringa i praćenja stanja životne sredine (kvalitet vode za kupanje, praćenje stanja u parkovima prirode, istraživanje i mapiranje bioloških i ekoloških parametara obale i mora, i dr);
- ostalih poslovnih rashoda (troškovi struje, vode, telefon, internet, reklama, zakup prostorija, kancelarijski materijal, održavanje higijene i ostali režijski troškovi);
- učešća u međunarodnim projektima (kofinansiranje);
- nabavke osnovnih sredstava (nabavka opreme, vozila i dr);
- zarada i ostalih ličnih primanja zaposlenih;
- prenesenih aktivnosti.

Finansiranje preduzeća vrši se iz Budžeta Javnog preduzeća koji obuhvata sljedeće prihode i rashode.

- **Prihodi:**

- naplata naknade za korišćenje morskog dobra (*kupališta, privremeni objekti, terase, pristaništa, privežišta, sidrišta, objekti na rijeci Bojani, ustupanje luka od lokalnog značaja, usluge prevoza – trajekt, i sl*);
- prihod od usluga prevoza na liniji Kamenari- Lepetane
- ostali poslovni prihodi (*naplata garancija, otkup tenderske dokumentacije, izdavanje UT uslova, prihodi od međunarodnih projekata refundacija, donacije i sl*).

- **Rashodi:**

Finansijska sredstva Javnog preduzeća troše se u skladu sa zakonom i opštim aktima preduzeća, donijetim odlukama, planovima i programima rada, zaključenim ugovorima i drugim aktima u cilju izvršavanja obaveza i zadataka iz nadležnosti Javnog preduzeća.

- investiciona ulaganja (*izrada tehničke dokumentacije, elaborati, studije, geodetska snimanja, recenzije, izvođenje radova sa nadzorom*);
- tekuća održavanja zone morskog dobra (*sanacije obale, uklanjanje objekata, ugovori sa lokalnim Komunalnim preduzećima i dr*);
- monitoring i praćenje stanja životne sredine (*kvalitet vode za kupanje, praćenje stanja u rezervatima/parkovima prirode u morskome području, istraživanje i mapiranje bioloških i ekoloških parametara obale i mora, i dr*);
- ostali poslovni rashodi (*troškovi struje, vode, telefon, internet, reklama, zakup prostorija, trajekt, kancelarijski materijal, održavanje higijene i ostali režijski troškovi*);
- učešće u međunarodnim projektima (*kofinansiranje*);
- nabavka osnovnih sredstava (*nabavka opreme, vozila i dr*);
- zarade i ostala lična primanja zaposlenih;
- prenesene aktivnosti.

5.2. Finansijska sredstva utrošena za realizaciju planiranih aktivnosti

Shodno članu 59. ZZP, Izvještaj o realizaciji plana upravljanja treba da sadrži podatke o finansijskim sredstvima utrošenim za zaštitu i ostvarenim prihodima od naknada za korišćenje zaštićenih područja i područja ekološke mreže.

U narednim tabelama dat je pregled godišnjih troškova po tematskim oblastima za 2023. godinu.

Godišnji troškovi po tematskoj oblasti A „Prirodne vrijednosti” za 2023. godinu

KOD	Aktivnosti	PRIORITET	Utrošena sredstava za sprovođenje aktivnosti
AB1	Sprovoditi inventarizaciju kopnenih staništa (1240, 5330,1210) značajnih za zaštitu i na osnovu rezultata inicirati reviziju statusa staništa 1210.	1	1.000,00
UKUPNO AA			0.00
UKUPNO AB			1.000,00
UKUPNO Tematska oblast A			1.000,00

Godišnji troškovi po tematskoj oblasti B „Edukacija i promocija“ za 2023.godinu

KOD	Aktivnosti	PRIORITET	Utrošena sredstava za sprovođenje mjera i aktivnosti
BA5	Izraditi i održavati posebnu <i>web</i> stranicu PP Platomuni u okviru postojeće <i>web</i> stranice JPMDCG.	1	40,33
BA9	Izraditi promotivno-edukativni materijal o vrijednostima PP Platomuni.	2	1.615,33
UKUPNO BA			1.655,66
BB1	Osmisliti i sprovođenje edukativne programe i programe turističkog posjećivanja PP “Platomuni”	2	1.333,33
UKUPNO BB			1.333,33
UKUPNO Tematska oblast B			2.988,99

Godišnji troškovi po tematskoj oblasti C „Kapaciteti upravljača i saradnje“ za 2023.godinu

KOD	Aktivnosti	PRIORITET	Utrošena sredstava za sprovođenje mjera i aktivnosti
CA3	Inicirati i realizovati posjetu zaštićenim područjima u moru sa ciljem razmjene iskustava.	2	775,35
UKUPNO CA			775,35
CB1	Obezbijediti i održavati plovilo za vršenje kontrole sa morske strane zaštićenog područja.	1	57.519,21
CB2	Obezbijediti uniformu za lice zaduženo za poslove čuvanja zaštićenog područja - zaštitara.	1	6.000,00
UKUPNO CB			63.519,21
CC2	Održavati učlanjenje JPMDCG u međunarodne organizacije.	2	200,00
UKUPNO CC			200,00
UKUPNO Tematska oblast C			64.494,56

Ukupna sredstva utrošena za realizaciju aktivnosti iz tokom 2023. godine iznose 68.483,55 EUR, što je prikazano i ukupnim pregledom u Tabeli 5.1.

Tabela 5.1.: Raspodjela ukupnih troškova za 2023.godinu

	2023.godina (G1)	Postotak
Tematska oblast A	1.000,00	2%
Tematska oblast B	2.988,99	4%
Tematska oblast C	64.494,56	94%
UKUPNO	68.483,55	100,00%

U nastavku su date tabele sa utrošenim sredstvima za realizaciju aktivnosti tokom 2023. godine za Park prirode „Platomuni”, po prioritetima i temama.

Tabela 5.2.: Pregled ukupnih troškova realizovanih aktivnosti po upravljачkim prioritetima za tematsku oblast A za 2023.godinu

Prioritet	Tematska oblast A		Ukupno
	Podtema AA	Podtema AB	
Prioritet 1	0	1.000,00	1.000,00
Prioritet 2	0	0	0
Prioritet 3	0	0	0
UKUPNO	0	1.000,00	1.000,00

Tabela 5.3.: Pregled ukupnih troškova realizovanih aktivnosti po upravljачkim prioritetima za tematsku oblast B za 2023.godinu

Prioritet	Tematska oblast B		Ukupno
	Podtema BA	Podtema BB	
Prioritet 1	40,33	0	40,33
Prioritet 2	1.615,33	1.333,33	2.948,66
Prioritet 3	0	0	0
UKUPNO	1.655,66	1.333,33	2.988,99

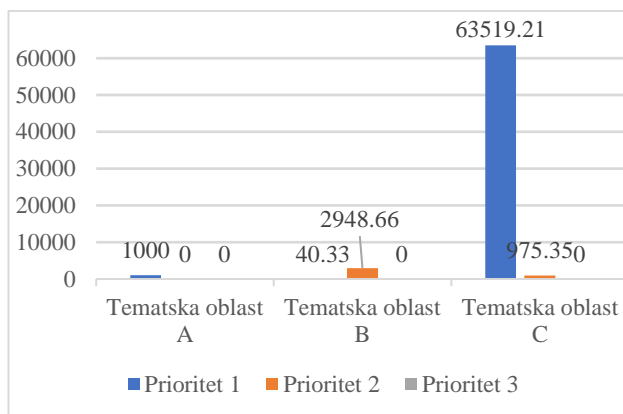
Tabela 5.4.: Pregled ukupnih troškova realizovanih aktivnosti po upravljачkim prioritetima za tematsku oblast C za 2023.godinu

Prioritet	Tematska oblast C			Ukupno
	Podtema CA	Podtema CB	Podtema CC	
Prioritet 1	0	63.519,21	0	63.519,21
Prioritet 2	775,35	0	200,00	975,35
Prioritet 3	0	0	0	0
UKUPNO	775,35	63.519,21	200,00	64.494,56

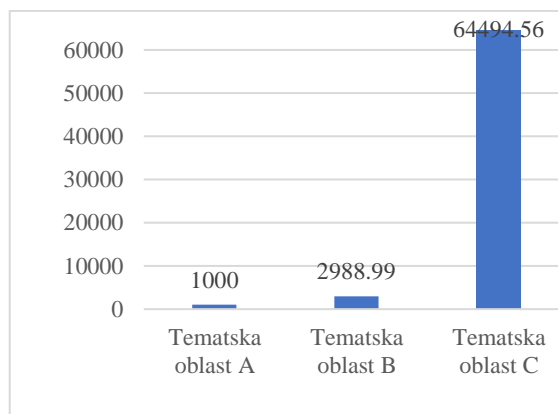
U nastavku se daje ukupan pregled svih troškova realizovanih aktivnosti po prioritetima i tematskim oblastima za jednogodišnji period (G1), kao i procentualni iznos pojedinačnih troškova realizovanih aktivnosti u ukupnom budžetu za 2023.godinu (G1). Uz tabelu 5.5, dati su i grafički prikazi po prioritetima i ukupni finansijski iznosi po tematskim oblastima.

Tabela 5.5: Pregled ukupnih troškova realizovanih aktivnosti prema upravljačkim prioritetima i temama za 2023. godinu (G1)

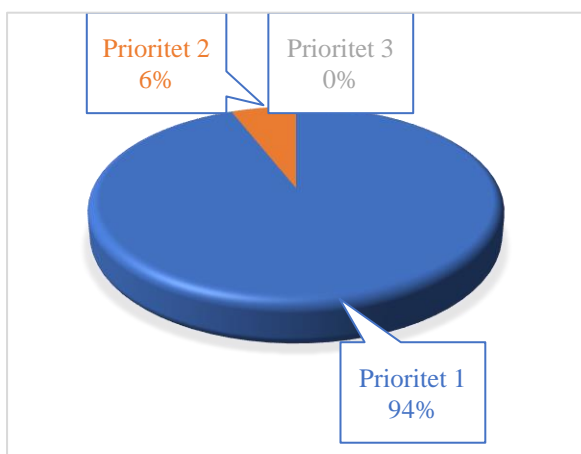
Prioritet/tematska oblast	Prioritet 1	Prioritet 2	Prioritet 3	Ukupno	Udio
Tematska oblast A	1.000,00	0	0	1.000,00	2%
Tematska oblast B	40,33	2.948,66	0	2.988,99	4%
Tematska oblast C	63.519,21	975,35	0	64.494,56	94%
UKUPNO	64.559,54	3.924,01	0	68.483,55	100%
Udio	94%	6%	0%	100%	Postotak

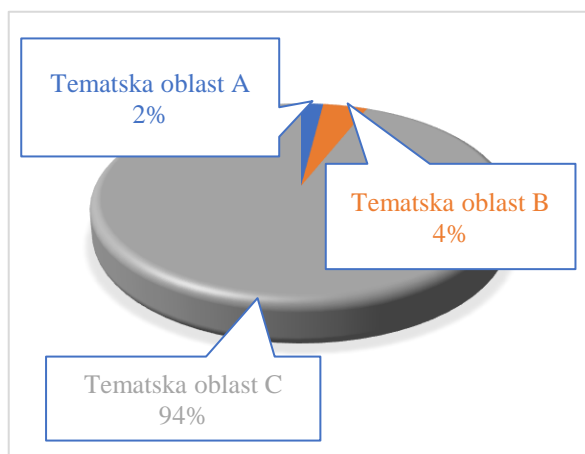
Grafikon 5.1 Prioriteti po tematskim oblastima za aktivnosti iz 2023.

Grafikon 5.2. Finansijski iznosi za 2023.godinu po tematskim oblastima

Grafikon 5.3. Prikaz udjela troškova po prioritetima za 2023. godinu

Grafikon 5.4. Prikaz udjela troškova po tematskim oblastima za 2023.godinu

Javno preduzeće za upravljanje morskim dobrom Crne Gore je za realizaciju mjera i aktivnosti koje se odnose na zaštitu tokom prve godine upravljanja (2023.godina) utrošilo ukupno **68.483,55 EUR**.

6. ZAKLJUČAK

Od ukupno 40 aktivnosti predviđenih Planom upravljanja za Park prirode „Platomuni” za period 2023-2027, tokom 2023. godine potpuno je realizovano 24, dok je djelimično realizovano 4 aktivnosti. Za njihovu realizaciju utrošeno je ukupno 68.483,55 EUR.

U ovom periodu u zaštićenom području Park prirode „Platomuni” nisu ostvareni prihodi od naknada za korišćenje zaštićenog područja.

Imajući u vidu da je Planom upravljanja za Park prirode „Platomuni” predviđena mogućnost finansiranja planiranih mjera i aktivnosti iz raznih EU i nacionalnih fondova, projekata, donacija, sponzorstava, Javno preduzeće za upravljanje morskim dobrom je u maju 2023. godine potpisalo Ugovor o grantu za podršku upravljanju morskim zaštićenim područjima u Crnoj Gori – Park prirode „Platomuni”, sa Udruženjem za održivo finansiranje Mediteranskih morskih zaštićenih područja – „The MedFund”. Ukupna vrijednost granta iznosi 282 200 USD.

Edukativne posjete i obuke na kojima su učestvovali predstavnici Javnog preduzeća za upravljanje morskim dobrom, dali su značajni doprinos u edukaciji i usavršavanju zaposlenih što je od izuzetne važnosti za budući rad i adekvatno upravljanje zaštićenim područjima. Takođe, promotivne aktivnosti i posjete koje je Javno preduzeće organizovalo tokom ove godine, doprinose informisanju i podizanju svijesti lokalnog stanovništva o vrijednostima parka i važnosti očuvanja i zaštiti morskih zaštićenih područja.

Na osnovu svih podataka kojima raspolaže Javno preduzeće za upravljanje morskim dobrom, dobijenih realizacijom planiranih mjera i aktivnosti, kao i podataka i informacija koje su dobijene od drugih institucija tokom 2023. godine, može se **zaključiti da je Park prirode „Platomuni“ zadržao svoje stanje očuvanosti i zaštite iz vremena njegovog stavljanja pod zaštitu (2021. godina).**